

LOUTKOVÉ DIVADLO V CENTRU OPAVY

SPOLLEČNÁ
ANALYTICKÁ ČÁST
BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

ESTER BARTEKOVÁ, ONDŘEJ BRADÁVKA, MARIE KŘÍŽKOVÁ,
PETRA MOJŽÍŠOVÁ, SÁRA SOLMOŠIOVÁ A VILIAM ŠEBORA
POD VEDENÍM ING. ARCH. NICOL GALE A MGA. SVATOPLUKA SLÁDEČKA
NA FAKULTĚ ARCHITEKTURY VYSOKÉHO UČENÍ TECHNICKÉHO V BRNĚ 2024

OBSAH

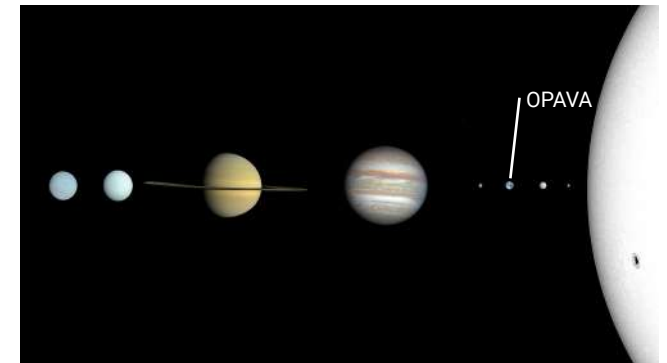
OBSAH	3
MĚSTO	4
HISTORIE	6
KULTURA	18
MÍSTO	24
UMÍSTNĚNÍ	26
VÝVOJ STRUKTURY HISTORICKÉHO CENTRA	44
VÝŠKOVÝ PROFIL	46
VEŘEJNÝ PROSTOR	48
CENTRUM & FUNKCE	52
DOPRAVA V KONTEXTU SLEZSKÉHO DIVADLA	56
DIVADLO	74
LOUTKY V KONTEXTU ČESKA	76
LOUTKOVÉ DIVADLO V OPAVĚ	92
PROČ PŘESUNOUT LOUTKOVÉ DIVADLO	100
SLEZSKÉ DIVADLO	102
POTENCIÁL DRUHÉ SCÉNY PRO SLEZSKÉ DIVADLO	116
NORMY A PODKLADY PRO ÚČELY NAVRHOVÁNÍ DIVADEL	120
ZÁZEMÍ SLEZSKÉHO DIVADLA	130
CITACE	134
ZDROJE OBRÁZKŮ	152

MĚSTO

Opava, statutární město na severo-východě České republiky v Moravskoslezském kraji, ležící na řece Opavě.¹ Žije zde 55 tisíc obyvatel.² Jeho kořeny sahají až do 12. století, kdy započal vznik kupecké osady na obchodní trase, jež byla součástí Jantarové stezky propojující Jadran s Baltem³. Opava je tedy město rostlé, o dvou náměstích, s parkovým okruhem po bývalých městských hradbách a pojímá významná kulturní dědictví. Je také univerzitním městem a sídlem mnoha středních škol.⁴

Obraz města tvoří jak historická architektura, tak i výrazné zásahy z poválečného období v samotném srdci města, jež bylo vlivem bombardování za 2. světové války výrazně zdevastováno.⁴

Město je tak typické pro svou mnohostvárnost, která se projevuje jak v jeho centru, tak v dalších osmi městských částech, které obsahují tradiční venkovskou zástavbu, vilové prvorepublikové čtvrti, sídliště i soudobé satelity.

obr. 1. Poloha Opavy v rámci sluneční soustavy
Infografika: Viliam Šebora; CactiStacingCrane

obr. 2. Poloha Opavy v rámci zeměkoule
Mapa: Statutární město Opava

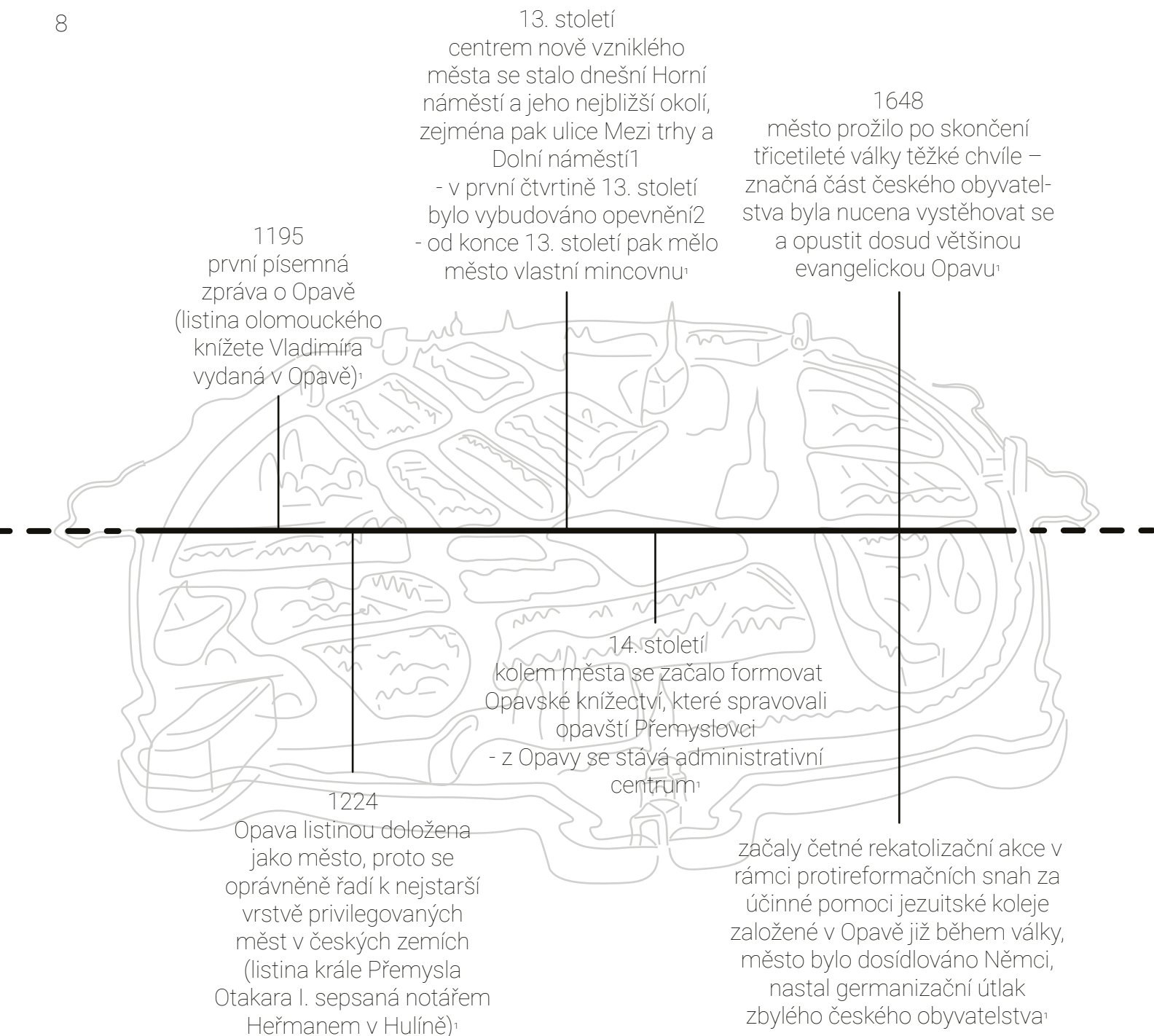

obr. 3. Opava z Jihu
Foto Jiří Dobrý

HISTORIE

Opava je jedním z nejstarších privilegovaných měst v českých zemích. Vnitřní historickou zástavbu obklopuje věnec zeleně, nahrazující bývalý hradební věnec. V městě žilo velké množství obyvatel německé národnosti. Tyto poměry se změnily po druhé světové válce, od které už převládá česká národnost. Počas druhé světové války bylo město z velké části zbombardováno. Značně utrpěla oblast v okolí Horního náměstí, ve které se nachází i naše řešené území. Konkrétně byl v této době zbořen i špalíček za Slezským divadlem, který dotvářel intimní charakter vnitřního města.

V Opavě se nachází množství kvalitní architektury, za co vděčí architektum jako Leopold Bauer, Otto Reichner nebo Bohuslav Fuchs.

13. století - Zatím co Horní náměstí mělo reprezentativní charakter, konaly se zde slavnosti a důležitá shromáždění, byli na něm situovány domy nejbohatších měšťanů, Dolní náměstí sloužilo běžnému tržnímu provozu.²

1234 - Postaven Mioritský klášter s kostelem sv. Ducha.²

1291 - 1321 - Postaven Dominikánský klášter s kostelem sv. Václava.² (dnešní dům umění)²

1327 - v prostoru dnešní radnice (Hlásky) byl vybudován kupecký dům - Schmetterhaus - a v místech dnešního hotelu Koruna byla vybudována mincovna.²

1373 - Postaven farní kostel Panny Marie, dnešní Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie²

1383-1386 - Kníže Přemek dal vybudovat Opavský hrad na severovýchodě města, který byl roku 1892 zbořen.²

1556, 1561 - Po velkých požárech města se začali dřevěné rouběné domy přestavovat na kamenné, které se vyznačovali hloubkovou dvoutraktovou dispozicí s velkým renesančním mázhausem v přízemí, nahrazujícím podloubí.²

1711 - 1723 - Stavba Jezuitské koleje s kostelem sv. Vojtěcha²

1733, 1737 - na Panské ulici (dnes Masarykově) vyrůstají barokní paláce šlechty a bohatých měšťanů, konkrétně například Sobkův a Blucherův palác.²

obr. 1. Mioritský klášter s kostelem sv. Ducha
Foto: Ester Barteková

obr. 2. Dominikánský klášter s kostelem sv. Václava (dnešní dům umění)
Foto: Ester Barteková

1782–1849

Rakouské Slezsko podřízeno správě moravskoslezského gubernia v Brně, v Opavě dále zasedal Slezský veřejný konvent, od r. 1793 Opava sídlem kraje a tudíž krajanského hejtmanství

1742

jako důsledek vrtislavského míru uzavřeného 11. 6. 1742 Slezsko rozděleno mezi Prusko (větší část) a Rakousko (menší část), kdy hranici tvořila na teritoriu knížectví řeka Opava

1855

otevření Severní dráhy Ferdinandovy = významné oživení průmyslu¹

1825

vznikl pivovar a do poloviny 19. století také dva cukrovary - v průběhu 19. století v Opavě působilo několik převážně textilních podniků

1805
Slezské divadlo
Opava

- v Opavě v tomto období vedle sebe žily početná německá, česká a židovská komunita¹

1726
Jesuitské školní
divadlo
(1773 uzavření)

město Opava se stává hlavním městem rakouského Slezska a současně sídlem Královského úřadu a Slezského veřejného konventu¹

1804 - Na Horním náměstí, které významově nahradilo v barokní době dominantní Dolní náměstí, na místě vyhořelého karneru sv. Michala a starého hřbitova vyrostlo městské divadlo v klasicistním stylu, přestavěné z barokní strážnice podle projektu brněnského architekta Josefa Deweze.⁵

1800 - 1838 - Asanace hradeb a jejich transformace na městský park.⁶

1855 - Vznik Nádraží Opava - Východ.⁶

1869 - 1870 - Na západním okraji bylo vybudováno Schosserovo náměstí (dnes ulice Praskova) se stavbou Německého gymnázia. Na severu vzniká Josefské náměstí a začíná se se stavbou příští okružní třídy.⁶

80. léta 19. století - Mění se zástavba Těšínské ulice, mezi řekou Opavou a železniční tratí, kde se pomalu rozvíjí výstavba průmyslových podniků. Rovněž se v této době vyhraňují předměstí a na jižní straně vzniká vilová čtvrť vyšších společenských vrstev - tzv. Kylešovský kopec (dnes okolí Tyršovy ulice). Na nové okružní třídě byli vystavěny obytné (Bayerova či Janttova vila) i veřejné budovy (vyšší reálka, gymnázium, palác Razumovských, evangelický kostel, budova spořitelny, Obchodní a živnostenská komora - dnešní Knihovna Petra Bezruče.⁷

1905 - K asanaci určeno 321 objektů, většinou ve vnitřním městě. Nejvíce přestaveb proběhlo na Horním náměstí, kde asanace vyvrcholila přestavbou tzv. Schmetterhausu kolem Hlásky.⁷

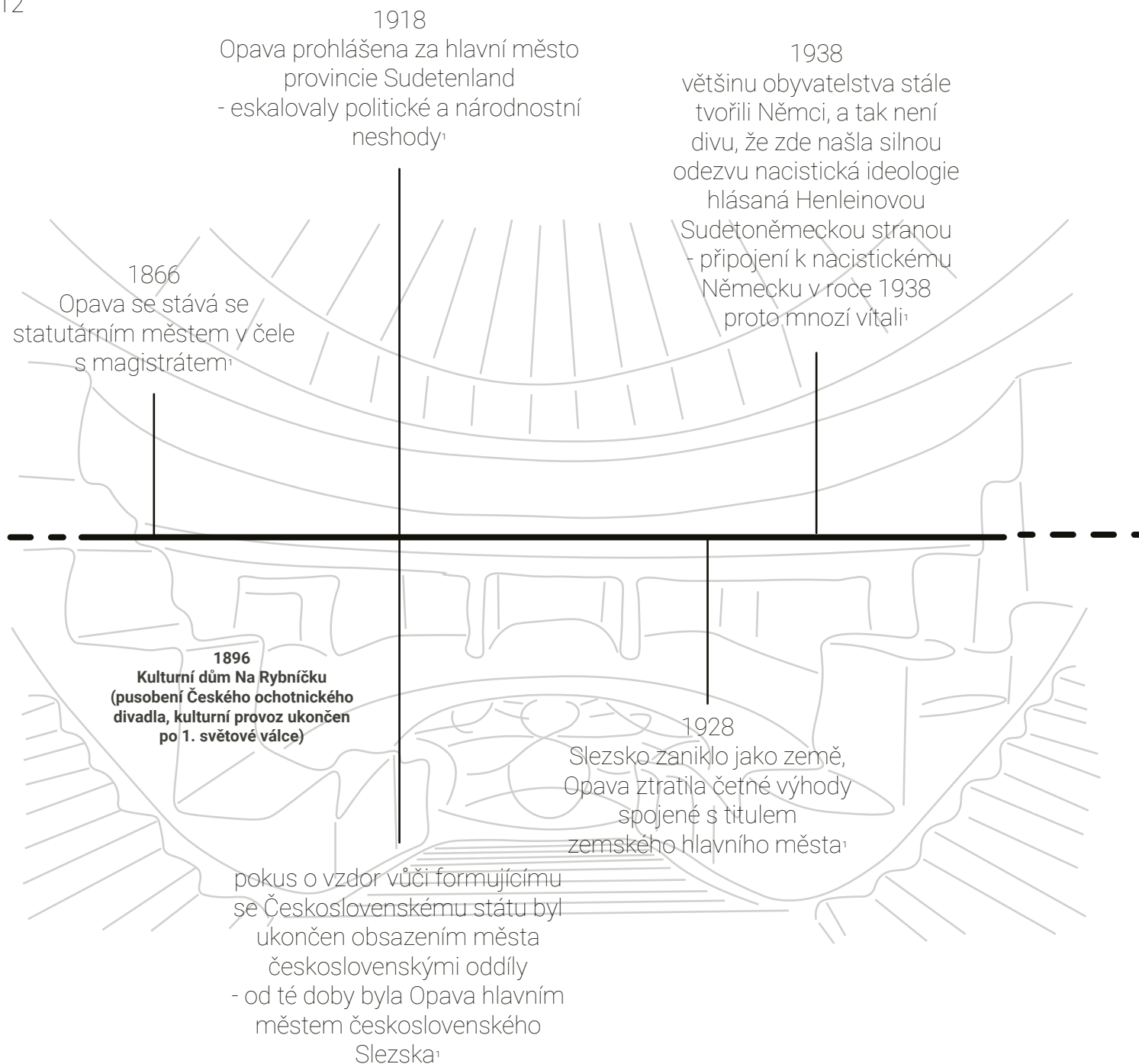
obr. 3. Klasicistní budova divadla z počátku 19. stol., zbořená v r. 1882
Foto: Opavský deník

obr. 4. Východní nádraží kolem roku 1910
Foto: Stará Opava

obr. 5. Obchodní a živnostenská komora podle projektu L. Bauera
Foto: Knihovna Petra Bezruče v Opavě

1914 - 1918 - Filiálka Rakousko-uherské banky od Rudolfa Eislera.⁸

První polovina 20. století - Stylově architektura osciluje mezi pozdním historizmem a nastupující secesí, vídeňští architekti přinášejí do opavského prostředí ohlasy moderny.⁸

1929 - 1931 - Postaveno Městské koupaliště od architekta Otta Reichnera.⁸

1927 - 1928 - stavba obchodního domu Breda a Weinstein, architekt Leopold Bauer.⁹

1930 - zbořen tzv. Špalíček na horním náměstí u Schmetterhausu⁹

1933 - 1938 - stavba kostela sv. Hedviky, architekt Leopold Bauer.¹⁰

1945 - při týdenním bombardování byla Opava asi ze 70% zničena. Nejhůře dopadlo Horní náměstí, které bylo kromě Hlásky, kostela a divadla téměř celé rozbořeno, a ulice Mezi Trhy, kde zůstali stát pouze dva domy.¹¹

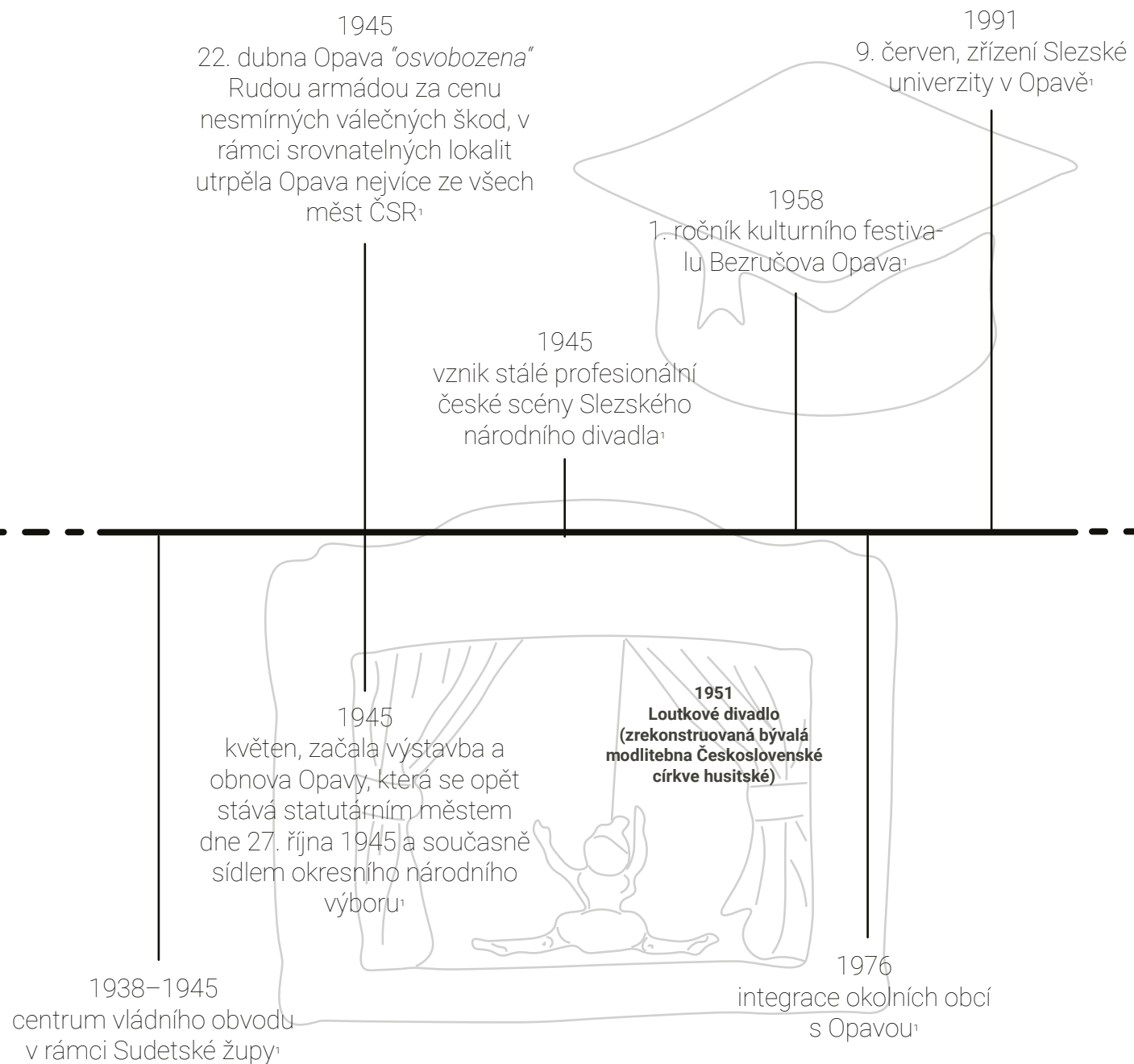
1946 - 1947 - Měské obytné domy na náměstí sv. Hedviky podle návrhu Bohuslava Fuchse.¹¹

obr. 6. Obchodní dům Breda a Weinstein
Foto: Ohlasy

obr. 7. Kostel sv. Hedviky
Foto: Ester Barteková

1949 - 1951 - Přestavba loutkového divadla, architekt Josef Krischke.¹⁰

50. a 60. léta 20. století - Nedostatek bytů vyvolal vlnu překotné výstavby. Hornímu náměstí byl dán nový ráz - vznikly vícepodlažní domovní bloky s plochými střechami, přestavba se dotkla i divadla, znamenala jeho rozšíření západním směrem.¹²

Druhá polovina 20. století - Postupem času se městské jádro vyhradilo jako administrativní, správní, obchodní a obytné centrum. Ostatní funkce byly přesunuty za jeho hranice - nemocnice, psychiatrická léčebna, hřbitov, elektrárna, mlékárna, jatka, areály kasáren. Navzdory kulturní obrodě 60. let probíhaly nadále demolice historizujících nebo secesních staveb.¹²

1966 - 1972 - Stavba obchodního domu Slezanka, architekt Josef Krischke.¹³

1975 - stavba hotelu Koruna, architekti Jiří Horák a Jan Kovář.¹³

21. století - rozsáhlá aktivita památkové péče, občanské sdružení Za Opavu.¹⁴

obr. 8. Loutkové divadlo v Opavě
Foto: Ester Barteková

obr. 9. Hotel Koruna
Foto: Ester Barteková

obr. 10. Horní náměstí, Slezské divadlo po novorenesanční přestavbě
Foto: Stará Opava

obr. 12. Historický pohled z ulice U Jatekarské brány, s vyznačením špalíčku
Foto: Stará Opava

obr. 11. Horní náměstí, Slezské divadlo současná podoba
Foto: Ester Barteková

obr. 13. Současný pohled z ulice U Jatekarské brány s vyznačením přístavby divadla
Foto: Ester Barteková

KULTURA

Opava je silným kulturním centrem. Je to dáno kulturní historií, množstvím kulturních památek i živé kultury. Slezské divadlo patří mezi nejstarší divadla v ČR, průměrně jej za rok navštíví 90 tisíc diváků. Slezské zemské muzeum je nejstarším muzeem na území ČR. Významnou roli sehraává také Knihovna Petra Bezruče a Středisko volného času, které provozuje loutkové divadlo, podporuje činnost folklórních souborů a pořádá festivaly.¹

Kultura je jednou z nejpodporovanějších oblastí rozpočtu města. V současné době město připravuje kulturní koncepci, jejímiž hlavními cíli jsou podpora kultury jako nástroje pro výchovu, vzdělávání, rozvoj tvořivosti a udržování tradic, komunikace a kooperace mezi pořadateli kulturních akcí ve městě a zvýšení kvality kulturní infrastruktury.¹

Město Opava pořádá každoročně například jeden z nejstarších multižánrových festivalů v České republice - Bezručova Opava, festival Další břehy či Mezinárodní varhanní soutěž Petra Ebeny. K dalším oblíbeným městským akcím se řadí Opavské léto zábavy, farmářské trhy aj. Ve městě je pořádána také široká škála akcí ostatních pořadatelů, jako jsou například mezinárodní folklórní festivaly, Festival outdoorových filmů, koncerty Svatováclavského hudebního festivalu a Mezinárodního hudebního festivalu Leoše Janáčka, Opavský Majáles, FreiPlatz, Opavský páv, divadelní festival Na Cestě. Nezanedbatelnou roli má také Opavský filmový klub s více než šedesátiletou tradicí.¹

obr. 1. Mapa kulturních institucí města Opava
mapy.cz

KULTURNÍ INSTITUCE

V jádru města nalezneme nejvíce kulturních institucí např. Dům umění, Slezské divadlo nebo Kino Mír. Naopak mimo centrum se nachází Kulturní Dům na Rybníčku a budova loutkového divadla.

Město dlouhodobě řeší problém zázemí pro kulturní organizace.¹

Městu chybí kongresový sál, respektive multifunkční prostor pro pořádání akcí, plesů, koncertů apod., v současné době je využíván Kulturní dům Na Rybníčku, který ale nevyhovuje hlukovým normám.¹

Dále je třeba dořešit prostor loutkového divadla a zázemí a skladovací prostory pro kulturní příspěvkové organizace. Objekty, ve kterých mají své provozy, byly prodány, plánuje se jejich prodej nebo jsou v katastrofálním stavu.¹

- 1 Slezské divadlo Opava
- 2 Kino Mír
- 3 Dům umění (Dominikánský klášter)
- 4 Městský dům kultury Petra Bezruče
- 5 Slezské zemské muzeum
- 6 Obecní dům
- 7 Müllerův dům
- 8 Minoritský klášter
- 9 Kulturní Dům na Rybníčku
- 10 Loutkové divadlo SVČ Opava

obr. 2. stávající budova loutkového divadla
Opava-city.cz

obr. 3 bývalý Mariánský ústav na Rybím trhu
Zaopavu.cz

BUDOVA LOUTKOVÉHO DIVADLA

Loutkové divadlo má v Opavě dlouholetou tradici. V současnosti ho spravuje SVC Opava a skládá se z devíti amatérských souborů.

Využívá budovu na Husově ulici - přestavěnou motlítebnu církve československé husitské. Kapacita sálu je 150 míst. Objekt je využíván pro účely zkoušek amatérských divadelních a hudebních souborů, představení pro děti a představení alternativních a ochotnických divadel. Konají se zde každoročně přehlídky a umělecké soutěže. Velké oblibě u veřejností se těší i další akce loutkového divadla, jako např. představení na Dolním náměstí v rámci doprovodných programů festivalu Bezručova Opava, Mikulášské nadílky nebo třeba letní představení u Bílé věže zámku Hradec nad Moravicí.²

S budovou jsou spojeny dlouholeté majetkové spory. Město se s církví dohodlo na odkupu části se sálem, avšak divadlo přijde o zkušebny, šatnu i kancelář.⁴

SLEZSKÉ DIVADLO A RYBÍ TRH 4

Slezské divadlo patří mezi jedno z nejstarších kamenných divadel v Česku. V současnosti má dva soubory - činoherní a operní.² Budova divadla se skládá z tří částí - divadelního prostoru jeviště - hlediště, přístavby zázemí z 50. let a postmoderní kavárny. Dnes prostory zázemí divadla nedostačují, proto má kromě své vlastní budovy k dispozici prostory na Rybím trhu 4, kde se nachází prádelna, sklad rekvizit a ubytování pro zaměstnance divadla.² Budova je však ve velice špatném stavu a divadlo o ni v budoucnu přijde.³

PLÁNOVANÝ KULTURNÍ SÁL

Namísto chátrající budovy Rybí trh 4 je v plánu stavba nového multifunkčního kulturního sálu na pořádání plesů, akcí a koncertů. Autoři projektu jsou architekti Chybík a Kryštof.³

Riešené miesto je definované historickou stopou špalíčka, ktorý sa tiahol od východnej fasády Slezkého divadla až k Čápkovej ulici po zakrivenej trajetórii smerom na juh. (Vid' obr Soutisk stabil-ního katastru z roku 1836 a současné katastrální mapy str 32). Objekt bol počas druhej svetovej vojny zničený.

Aktuálne je v obklopení mestských dominánt či historicky významných budov. V tesnej blízkosti sa nachádzajú štyri. Z východnej strany miesto vymedzuje historická budova Slezkého divadla, južnú líniu lemuje konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie. Juhovýchod uzatvára bytový dom s podchodom od Ota Reichnera. Severozápadnú časť riešeného územia definuje hotel Koruna. Len o pár metrov ďalej na severozápad stojí slávny obchodný dom Breda. V súčasnosti prebieha súťažný dialóg ohľadom budúcnosti tejto stavby, jej využitia a rekonštrukcie. Pre mesto bude jeho obnova významnou udalosťou, keďže má potenciál centrum nielen oživiť ale aj zväčšiť, či dokonca obrátiť jeho pôsobnosť k severozápadnej strane.

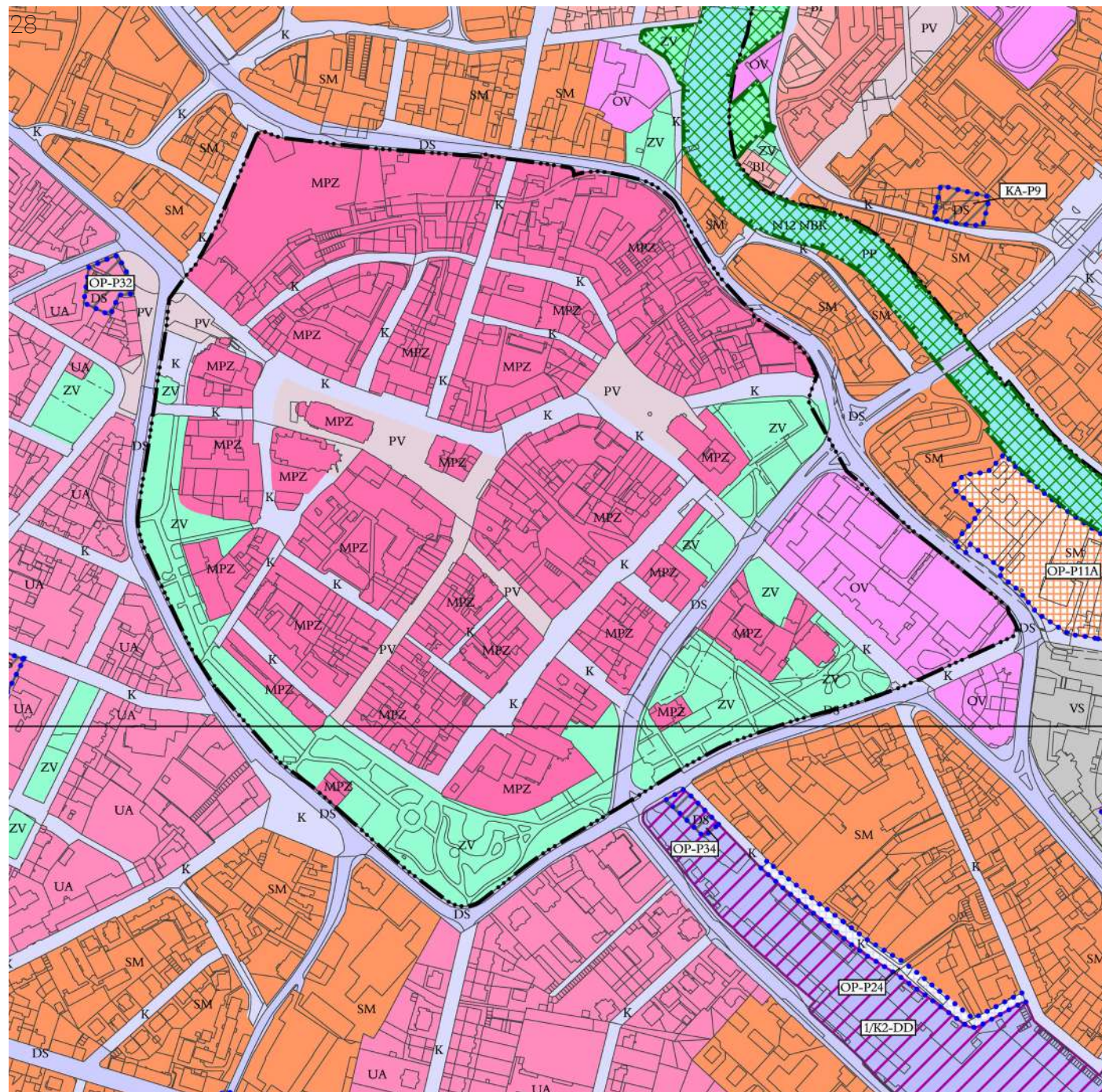
UMÍSTNĚNÍ

Petra Mojžíšová
Viliam Šebora

- pěší komunikace
- silniční komunikace
- zeleň - travnaté plochy
- zeleň - stromy
- řešené území

obr. 1. Situace řešeného území
Mapa: Petra Mojžíšová

obr. 2. Výřez z územního plánu
Mapa: Urbanistické středisko Ostrava

Řešené území se nachází v katastrálním území Opava-Město.¹ Celé katastrální území se nachází v městské památkové rezervaci.² Památkově chráněna je rovněž budova Slezského divadla.³

Samotná budova divadla, stejně jako parcela s parkovištěm za hotelem Koruna, jsou v platném územním plánu města Opavy vyčleněny jako plochy smíšené obytné v městské památkové zóně (MPZ). Řešené území mimo tyto parcely je v místě komunikací označeno jako plocha komunikací (K) a mimo ně jako plocha veřejných prostranství (PV).^{4,5}

Řešené území se nachází mimo záplavové území.⁶

obr. 3. Záplavové území stoleté vody
Mapa: Moravskoslezský kraj

PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ – MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ ZÓNA (MPZ)
Využití hlavní: <ul style="list-style-type: none">- stavby veřejné infrastruktury - občanské vybavení, tj. stavby a zařízení pro vzdělávání a výchovu, sociální služby, péči o rodinu, zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, ochranu obyvatelstva;- stavby a zařízení pro stravování, ubytování a administrativu;- bytové domy, bytové domy s vestavěnou občanskou vybaveností (polyfunkční domy);- stávající rodinné domy.
Využití přípustné: <ul style="list-style-type: none">- veřejná prostranství včetně ploch pro každodenní rekreaci obyvatel;- zeleň na veřejných prostranstvích včetně mobiliáře a dětských hřišť;- parkovací plochy na terénu; parkování jako součást staveb;- stavby pro obchod (nové stavby s prodejní plochou do 300 m²);- stavby a zařízení, jejichž provoz nemá negativní vliv na veřejné zdraví z hlediska ovlivnění hlukových poměrů, negativního vlivu vibrací a kvality ovzduší v území;- stavby a zařízení pro provozování služeb a podnikatelské aktivity, jejichž provoz nemá negativní vliv na veřejné zdraví z hlediska ovlivnění hlukových poměrů, negativního vlivu vibrací a kvality ovzduší v území a lze jejich realizaci s ohledem na architekturu a urbanistickou strukturu zástavby lokality připustit;- stavby a zařízení technické infrastruktury a technického vybavení včetně přípojek;- komunikace funkční skupiny C a D a další stavby související s dopravou.
Využití podmíněně přípustné: <ul style="list-style-type: none">- hromadné garáže (monofunkční garážový dům) s ohledem na urbanistickou strukturu zástavby a veřejných prostranství lokality;- stavby a zařízení pro rekreační a školní tělovýchovu s ohledem na urbanistickou strukturu zástavby a strukturu veřejných prostranství lokality;- oplocení pozemků s ohledem na zachování prostupnosti lokality;
Využití nepřipustné: <ul style="list-style-type: none">- nové rodinné domy, stavby pro rodinnou rekreaci, zahrádkové osady, nové jednotlivé a řadové garáže;- hřbitovy;- stavby a zařízení pro průmysl a energetiku, pro těžbu nerostů, samostatné sklady bez návaznosti na hlavní, přípustné využití nebo podmínečně přípustné využití, autobazary, autoopravny, pneuservisy, vrakoviště, zemědělské stavby, stavby pro chov hospodářských zvířat a další stavby a zařízení, které svým provozováním a technickým zařízením narušují užívání staveb a zařízení ve svém okolí a snižují kvalitu prostředí souvisejícího území;- nové stavby pro obchod s prodejní plochou nad 300 m²;- fotovoltaické systémy pro zásobování staveb elektrickou energií;- čerpací stanice pohonných hmot, myčky aut, odstavování a garážování nákladních vozidel a autobusů;- sběrné dvory (třídící dvory, sběrný surovin, zařízení na zpracování biologicky rozložitelného odpadu);- umísťování billboardů, bigboardů a velkoplošných světelných panelů pro reklamu;- ostatní stavby a zařízení nesouvisející s využitím hlavním, přípustným nebo podmíněně přípustným.
Prostorové uspořádání: <ul style="list-style-type: none">- intenzita využití pozemků a výška zástavby bude v případě změn staveb a dostavby vhodných proluk navržena s ohledem na urbanistickou strukturu, hmotové řešení a převažující výškovou hladinu zástavby a organizaci veřejných prostranství lokality.- celková plocha bytů v obytných budovách nesmí být menší než 30 % součtu všech podlahových ploch těchto staveb.

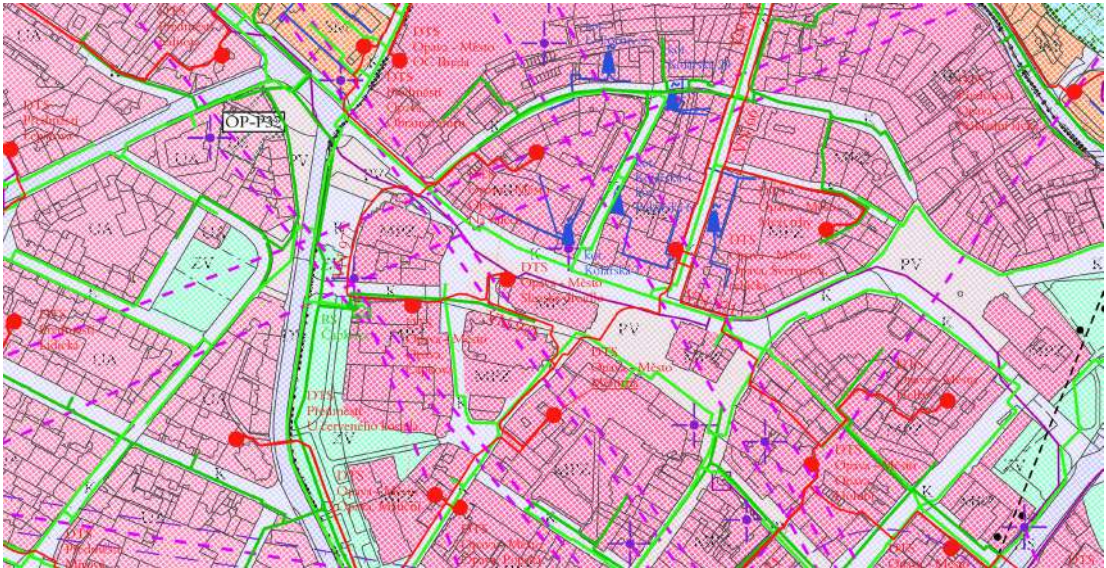
obr. 4. Popis MPZ v textové části územního plánu
Dokument: Statutární město Opava

PLOCHY KOMUNIKACÍ (K)
Využití hlavní: <ul style="list-style-type: none">- stavby komunikací včetně prostranství užívaných jako veřejná prostranství, např. chodníky, náměstí, zastávky hromadné dopravy, dále pásy pro cyklisty, odstavné plochy, výhybny, odpočívadla, lávky, mosty, parkoviště na terénu apod.
Využití přípustné: <ul style="list-style-type: none">- přístřešky pro hromadnou dopravu na zastávkách hromadné dopravy;- stavby a zařízení pro odpočinek řidičů a cestujících MHD;- prvky drobné architektury, mobiliář (např. lavičky, odpadkové koše);- umístění kontejnerů na tříděný odpad a zařízení veřejných WC s ohledem na prostorové možnosti plochy komunikace a urbanistickou strukturu zástavby lokality;- zeleň;- stavby a zařízení technické infrastruktury a technického vybavení včetně přípojek;
Využití nepřipustné: <ul style="list-style-type: none">- stavby, zařízení a využití pozemků nesouvisející se stavbami a využíváním pozemků uvedeném ve využití hlavním nebo přípustném.
Podmínky prostorového uspořádání, ochrana krajinného rázu: <ul style="list-style-type: none">- nejsou stanoveny.

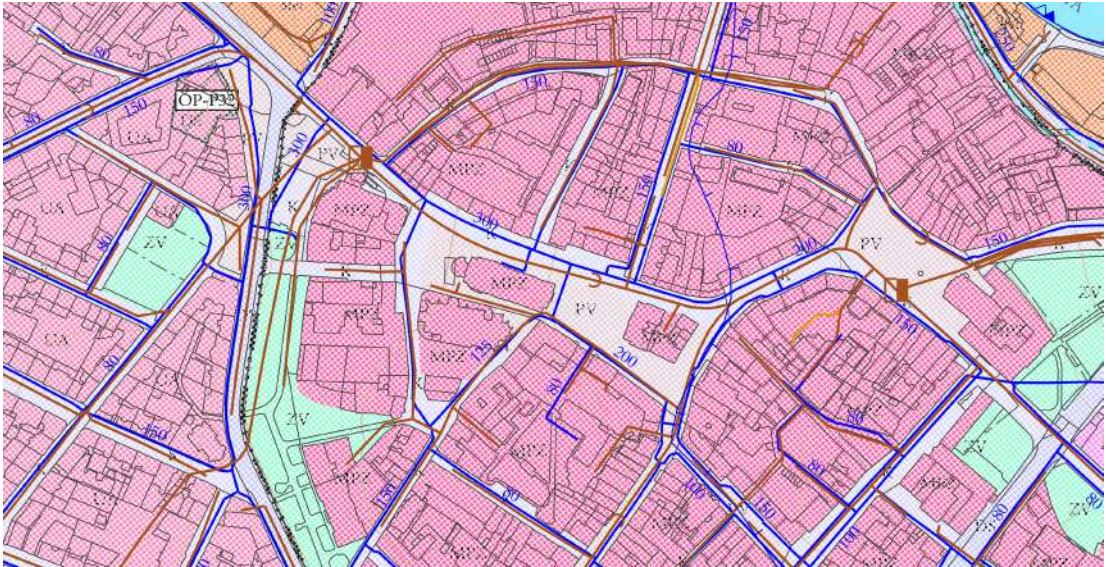
obr. 5. Popis K v textové části územního plánu
Dokument: Statutární město Opava

PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ (PV)
Využití hlavní: <ul style="list-style-type: none">- veřejné přístupná prostranství (náměstí, návsí, ulice, pěší zóny, tržiště atd.).
Využití přípustné: <ul style="list-style-type: none">- zeleň veřejně přístupná;- drobná architektura a mobiliář, dětská hřiště, herní a cvičební prvky pro dospělé;- stavby a zařízení technické infrastruktury a technického vybavení včetně přípojek;- komunikace funkční skupiny C a D, účelové komunikace, parkovací plochy a další stavby související s dopravou.
Využití nepřipustné: <ul style="list-style-type: none">- v plochách veřejné zeleně umísťovat stavby a zařízení pro reklamu;- ostatní stavby a zařízení nesouvisející s využitím hlavním nebo přípustným.
Podmínky prostorového uspořádání, ochrana krajinného rázu: <ul style="list-style-type: none">- nejsou stanoveny.

obr. 6. Popis PV v textové části územního plánu
Dokument: Statutární město Opava

obr. 7. Výkresu technické infrastruktury-energetiky a elektronických komunikací
Mapa: Vladimíra Fusková, Václav Škvain

obr. 8. Výkres technické infrastruktury-vodní hospodářství
Mapa: Vladimíra Fusková, Martina Krausová, Václav Škvain

STAV	NÁVRH	
		VEDENÍ VVN 110 kV (NADZEMNÍ), VČETNĚ OCHRANNÉHO PÁSM
		VEDENÍ VN 22 kV (NADZEMNÍ), VČETNĚ OCHRANNÉHO PÁSM
		VEDENÍ VN 22 kV (ZEMNÍ, KABELOVÉ)
		TRANSFORMAČNÍ STANICE (ROZVODNA) 110/22 kV, VČETNĚ OCHRANNÉHO PÁSM
		DISTRIBUČNÍ TRAPOSTANICE 22/4 kV
		SPÍNACÍ STANICE ELEKTRICKÉ ENERGIE
		VÝROBNA ELEKTRICKÉ ENERGIE (VÝZNAMNĚJŠÍ NAD 0,030 MW MVE - malá vodní elektrárna, PVE - fotovoltaická, OST - ostatní plynová, i
		VYSOKOTLAKÝ PLYNOVOD (DO 40 bar VČETNĚ)
		BEZPEČNOSTNÍ PÁSMO VYSOKOTLAKÉHO PLYNOVODU A TECHNOLOGICKÉHO OBJEKTU NA PLYNOVODNÍ SÍTĚ
		OCHRANNÉ PÁSMO VYSOKOTLAKÉHO PLYNOVODU A TECHNOLOGICKÉHO OBJEKTU NA PLYNOVODNÍ SÍTĚ
		STŘEDOTLAKÝ PLYNOVOD (STL)
		NÍZKOTLAKÝ PLYNOVOD (NTL)
		REGULAČNÍ STANICE PLYNU (VTLSTL / STL/NTL)
		STANICE KATODOVÉ OCHRANY
		KABEL PROTIKOROZNÍ OCHRANY
		VÝZNAMNĚJŠÍ TEPELNÉ ZDROJE (KOTELNY)
		PŘEDÁVACÍ STANICE TEPLA (ENERGOCENTRA)
		ROZVODY TEPLA PRIMÁRNÍ / OSTATNÍ ROZVODY TEPLA
		DÁLKOVÉ OPTICKÉ KABELY / OSTATNÍ VYBRANÉ TELEKOMUNICAČNÍ SÍTĚ
		TELEFONNÍ ÚSTŘEDNY (VYBRANÉ)
		RADIOKOMUNICAČNÍ ZAŘÍZENÍ, ZÁKLADNOVÁ STANICE
		RADIORELEVOVÝ SPOJ
		ZÁJMOVÉ ÚZEMÍ MINISTERSTVA OBRANY PRO NADZEMNÍ STAVBY (S POPISEM)
		ZÁJMOVÉ ÚZEMÍ ELEKTRONICKÉHO KOMUNIKAČNÍHO ZAŘÍZENÍ MINISTERSTVA OBRANY
		OCHRANNÁ PÁSM OSTATNÍCH TELEKOMUNICAČNÍCH ZAŘÍ

STAV	NÁVRH	
		PŘÍVADĚČ OOV
		ŘÁDY PITNÉ VODY
		HRANICE TLAKOVÝCH PÁSEM
		ZDROJE VODY
		VODOJEMY ZEMNÍ / VĚŽOVÉ
		ČERPAČÍ STANICE PITNÉ VODY
		PŘERUŠOVACÍ KOMORY
		ÚPRAVNY VODY
		REDUKČNÍ VENTILY
		OCHRANNÁ PÁSM VODNÍCH ZDROJŮ 1. STUPNĚ
		OCHRANNÁ PÁSM VODNÍCH ZDROJŮ 2. STUPNĚ
		VRTY ČHMÚ S OCHRANNÝMI PÁSMY
		STOKY JEDNOTNÉ KANALIZACE
		STOKY KANALIZACE SPLAŠKOVÉ - GRAVITAČNÍ
		STOKY KANALIZACE SPLAŠKOVÉ - TLAKOVÉ
		STOKY DEŠŤOVÉ KANALIZACE
		ODLEHČOVACÍ KOMORY
		ČERPAČÍ STANICE
		ČISTÍRNA ODPADNÍCH VOD
		ÚČOV - ÚSTŘEDNÍ, LČOV - LOKÁLNÍ
		HLAVNÍ ODVODŇOVACÍ ZAŘÍZENÍ
		STANOVENÁ ZÁPLAVOVÁ ÚZEMÍ
		AKTIVNÍ ZÓNY STANOVENÝCH ZÁPLAVOVÝCH ÚZEMÍ
		HRANICE ZVLÁŠTNÍ POKOVNĚ POD KASKÁDOU VODNÍCH DĚL SLEZSKÁ HARTA A KRUŽBERK
		PROTIPOVODNĚ HRÁŽE
		ODVODŇOVACÍ PŘÍKOPY DLE ÚP A STUDIJ / REVITALIZACE ODVODŇOVACÍCH PŘÍKOPŮ
		RUŠENÉ JEVI
		VODNÍ ELEKTRÁRNA
		ZATRUBNĚNÉ VODNÍ TOKY
		RETENČNÍ NÁDRŽE
		REVITALIZACE VODNÍCH TOKŮ DLE ZŮR MSK S OZNACENÍM PO1, PO3
		ÚPRAVY A REVITALIZACE VODNÍCH TOKŮ

obr. 9. Legenda výkresu technické infrastruktury-energetiky a elektronických komunikací
Tabulka: Vladimíra Fusková, Václav Škvain

obr. 10. Legenda výkresu technické infrastruktury-vodní hospodářství
Tabulka: Vladimíra Fusková, Martina Krausová, Václav Škvain

Obr.7 . - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.9 . - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Viliam Šebora

Obr.8 . - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.10 . - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.11 . - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Viliam Šebora

Obr.13 . - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.12 . - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.14 . - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.15. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.17. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.16. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.18. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.20. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.22. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.21. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.23. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

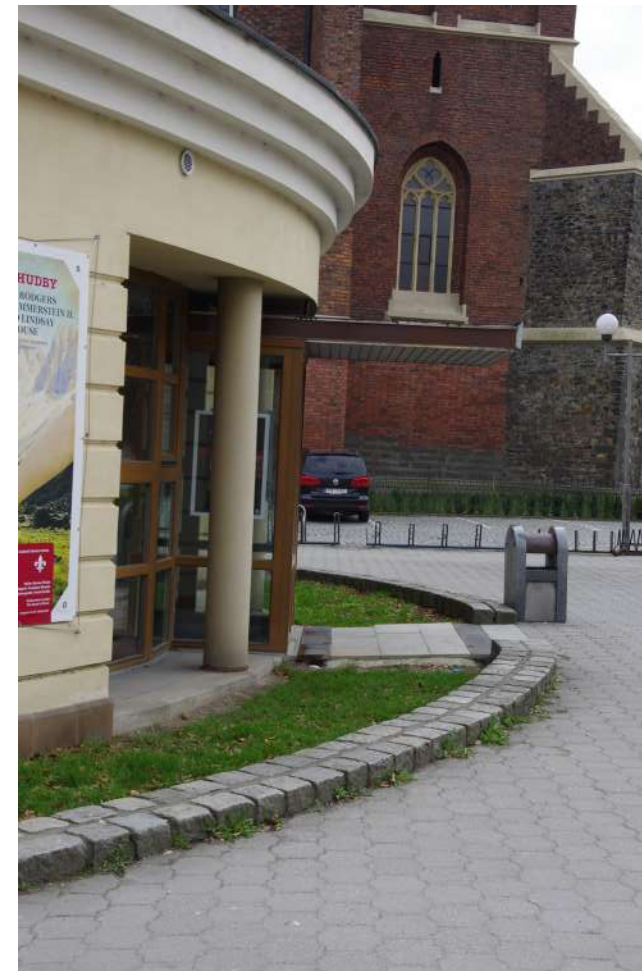
Obr.24. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.25. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Viliam Šebora

Obr.26. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

Obr.27. - Slezské divadlo Opava současný stav
Foto Ondřej Bradávka

VÝVOJ STRUKTURY HISTORICKÉHO CENTRA

Soutisk stabilního katastru z roku 1836 a současné katastrální mapy

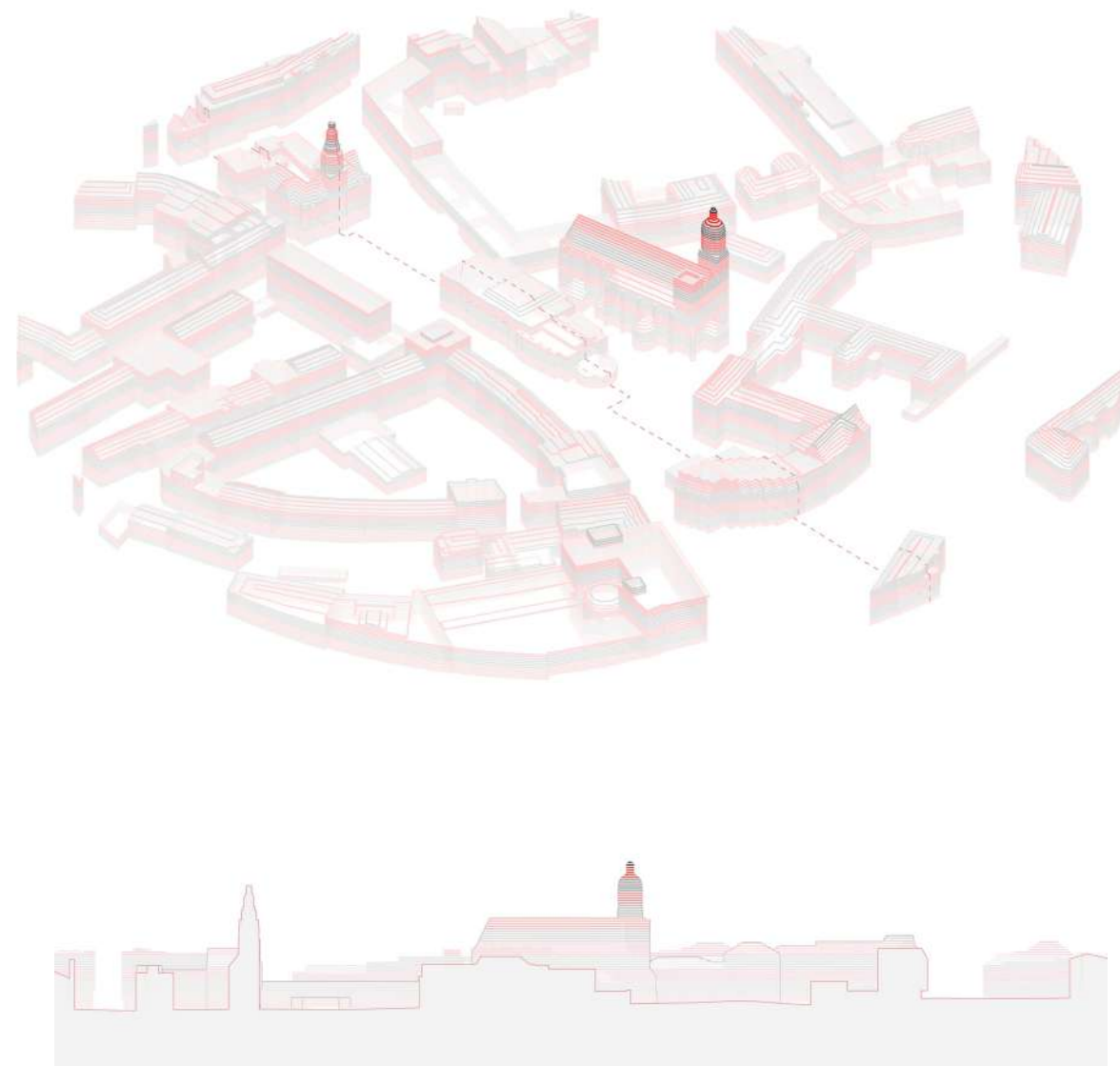
- Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie - 1373
- Slezské divadlo - 1804
- Radnice „Hláška“ - 1902
- Bývalý obchodní dům Breda - 1928
- Dětský domov - 1959
- Bytové domy s parterem - 50. a 60. léta 20. století
- Bývalý divadelní klub - 1981
- Obchodní dům Slezanka - 70. léta 20. století
- Hotel Koruna - 1985
- Horní náměstí
- Dolní náměstí

- současný katastr
- katastr z roku 1836
- řešené území

obr. 1. Soutisk stabilního katastru z roku 1836 a současné katastrální mapy
Mapa: Ondřej Bradávka

VÝŠKOVÝ PROFIL

VĚŘEJNÝ PROSTOR

- hranice katastrálního území Opava-Město
- parky
- zeleň
- řešené území Soutěžního dialogu na řešení OD BREDA³
- řešené území Vize za Slezanku²
- náměstí
- alej stromů
- vodní prvek

Marie Křížková

obr. 1. veřejný prostor katastrálního území Opava-Město
Mapa Marie Křížkové

měřítko 1:5000

obr. 2. pocitová mapa Opava
Mapa: Pocitovemapy.cz

Hranice katastrálního území Opava-Město je z vnější strany definována okružní třídou, na jeho vnitřní části se nachází linie rozsáhlých parků.

Kompaktní urbanistická struktura utrpěla v minulém století mnoho šrámů. ⁴ V současnosti se v centru města mimo dvě náměstí nachází další menší veřejná prostranství, která nejsou jasně definována a volně se rozpínají do okolí. ² Původní jasná struktura se rozměňuje.

POCITOVÁ MAPA

V roce 2021 byla jako součást strategického plánu rozvoje města Opava vypracována pocitová mapa. ¹ Jako jedno z nejproblematictějších míst je na mapě zaznačen vnitroblok za stávající Slezankou a také část ulice Na Valech v blízkosti OC Breda. Oběma těmito lokalitám má být v budoucnu věnována větší pozornost. Prostranství za Slezankou je součástí Vize za Slezanku. ²

Ulice Na Valech se nachází v těsné blízkosti řešeného území Soutěžního dialogu - OPAVA: OBCHODNÍ CENTRUM BRED. ³ Oba tyto projekty mají potenciál vdechnout těmto místům opět život a díky kultivaci přilehlých prostranství tak vytvořit kvalitní veřejný prostor v centru města.

obr. 3. Radniční věž na Horním náměstí
Foto Marie Křížková

obr. 4. Pohled na Konkatedrálu Nanebevzetí Panny Marie
Foto Marie Křížková

CENTRUM & FUNKCE

- sakrální
- kulturní
- občanská vybavenost
- banky
- stravování
- potraviny
- ostatní obchody a služby
- sportovní
- školská zařízení

obr. 1. Mapa funkčního využití parteru města Opava
Mapa: Petra Mojžíšová

obr. 2. (Ne)funkční parter v Slezance
Foto Viliam Šebora

FUNKČNÍ VYUŽITÍ

Historické jádro Opavy tvoří převážně bloková zástavba s funkčním parterem (obchody, restaurace, kavárny) a bydlením ve vyšších podlažích. Fungující komerční centrum však negativně ovlivnila výstavba obchodních center na okraji města, ale i v jeho těsné blízkosti (2012, obchodní centrum Breda & Weinstein).¹

Lidé do centra města po většinou cílí za kulturou, do kaváren a restaurací, na nákup potravin nebo jen tak na procházku.¹

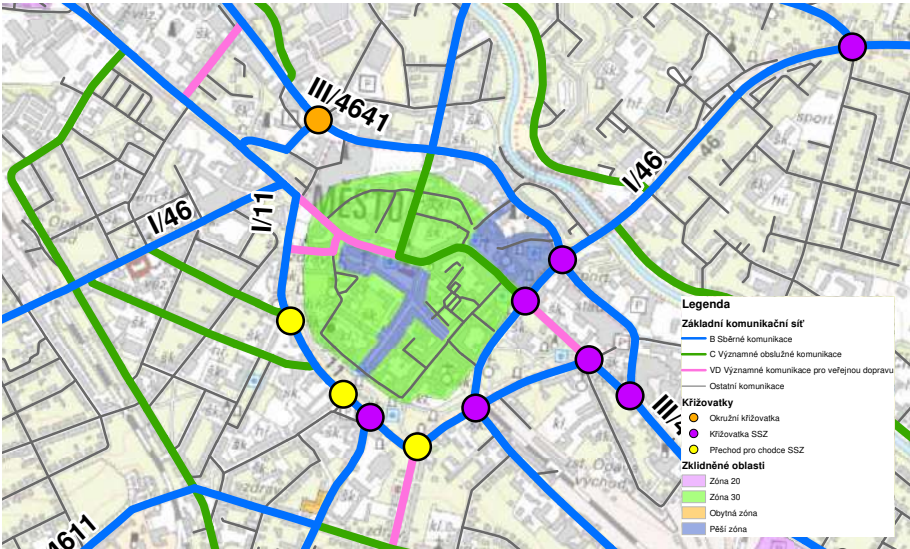
V historickém centru se nachází nejvíce kulturních a historických památek, jako např. radnice Hláska, Slezské divadlo, Obecní dům, knihovna Petra Bezruče, část Slezské univerzity, řada kostelů aj.³

Občanská vybavenost je v rámci celého města dostačující kromě mateřských školek.³

DOPRAVA V KONTEXTU SLEZSKÉHO DIVADLA

Budova *Slezského divadla* se nachází na opavském *Horním náměstí*. Po jeho pravé, resp. severní straně se, nachází ulice *U Jakařské brány – Mezi Trhy – Sněmovní*, která protíná historické centrum a spojuje tak *náměstí Republiky* s *Horním* a *Dolním náměstím*. Mezi jižní stranou divadelní budovy a *konkatedrálou Nanebevzetí Panny Marie* vede malá bezejmenná ulička, jež se na východní straně (u průčelí divadla) napojuje na *Horní náměstí* a na straně západní přechází v *Čapkovu ulici*, která se posléze napojuje na *Olbrichovu ulici*, součást prvního městského okruhu. Ulička se mění na *ulici Čapkovu* na západní straně divadla v místě, kde křižuje ulici na severu vycházející z *ulice U Jakařské brány* a na jihu ústící na *Rybím trhu*.

Celé historické centrum je zónou s maximální povolenou rychlostí 30 km/hod,¹ stejně jako v zóně placeného stání.²

Obr. 1- Rozdělení komunikací a zklidněné oblasti 1:20 000
Mapa: UDIMO spol s r.o.

Ulice	Osobní	Dodávky	Nákladní	Celkem
Čapkova	2526	312	48	2886
Sněmovní	2176	160	78	2414
Pekařská	1772	56	16	1844
Celkem	6474	528	142	7144

Obr. 2 - Intenzita automobilové dopravy v centru města za 24 hodin
Tabulka: Petr Macejka a Iva Postrzedniková

Obr. 3 - Městský okruh před Hotelem Koruna a bývalím OD Breda
Foto: Seznam.cz, a.s. a Cyclomedia Technology B.V.

AUTOMOBILY

INTENZITA AUTOMOBILOVÉ DOPRAVY

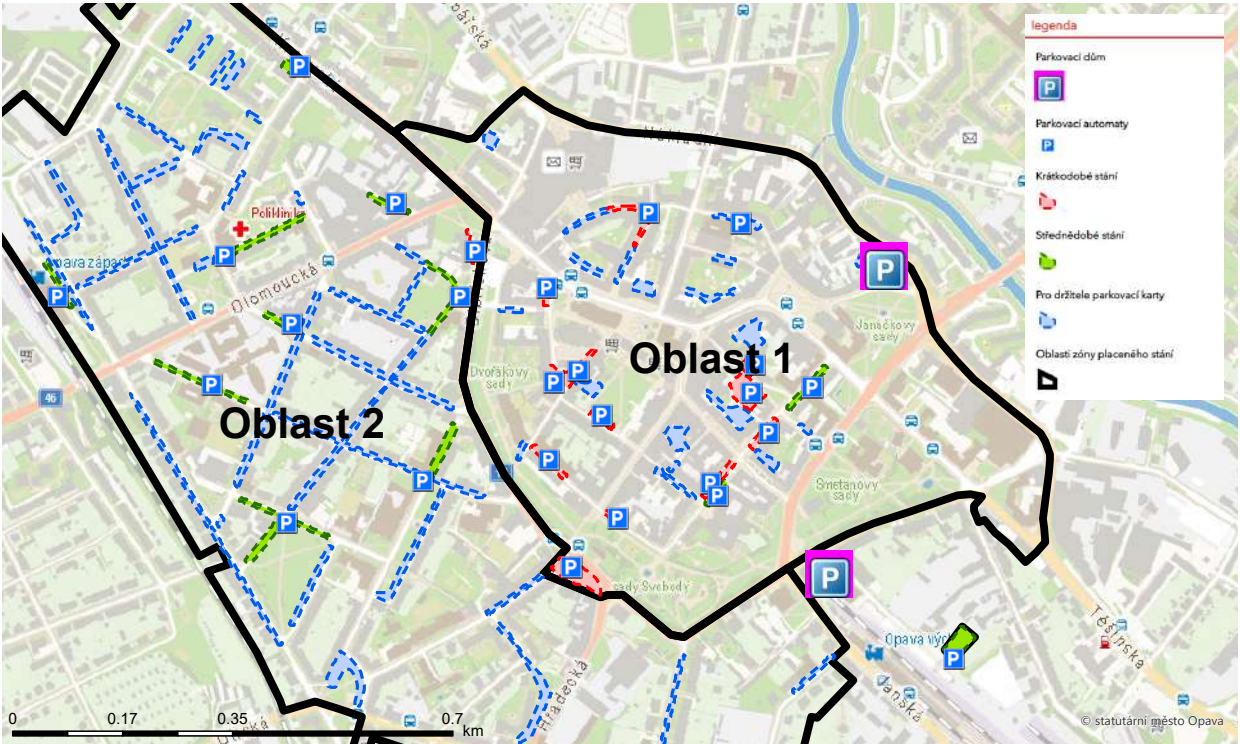
Ulice U Jakařské brány - Mezi Trhy - Sněmovní je uzavřena v úseku od náměstí Republiky po křižovatku s ulicí Pekařská (východní část Horního náměstí) s výjimkou vozidel MHD a zásobování. Ulička mezi divadlem a konkatedrálou je pěší zónou a od 22:00 do 10:00 hodin, do níž mohou vjíždět pouze cyklisté, vozidla s povolením a vozidla Slezského divadla a zásobování.

Jediná volně přístupná komunikace je na severní straně divadla, kde je vjezd regulován na křižovatce Čapkova – Olbrichova zákazem vjezdu vozidel s výškou nad 3,7 metru a nákladních vozidel s výjimkou dopravní obsluhy do 6 tun celkové hmotnosti. Výjezd je možný pouze na jižní část směr Rybí trh, neboť na severu je regulována ulice U Jakařské brány – Mezi Trhy – Sněmovní.

Čapkova ulice je v důsledku výše uvedených regulativů a přítomnosti zeleného pásu mezi historickým centrem a prvním městským okruhem v podobě parkového systému Dvořákovy sady – Sady Svobody – Univerzitní zahrada jedinou přístupovou komunikací pro individuální automobilovou dopravu pro prakticky celou jihozápadní část historického centra. Tyto faktory způsobují, že Čapkova ulice je nejzatíženější ulicí v centru města, s intenzitou automobilové dopravy 2886 vozidel za 24 hodin.³

Jelikož „[a]uto nebo motorka je denně k přesunu do centra města využíváno jen 11 % osobami, 2-3x za týden pak takto přijede dalších 16 % obyvatel“,⁴ lze předpokládat, že většinu této dopravy tvoří obyvatelé a zásobování.

Pokud jde o rezidenty a rezidentky, pak „[p]ro zobrazení rozdílů v území použijeme index automobilizace, tj. počet aut na 1 000 obyvatel dané obce. Dostaneme tak relativní metriku“. ⁵ V kontextu obytné zástavby v Opavě nám tento index ukazuje, že historické centrum Opavy má druhý nejmenší počet automobilů z měřených oblastí – index automobilizace 195 – zatímco okolní měřené oblasti mají v průměru 263,5 automobilů na 1 000 obyvatel.⁶

Obr. 4 - Mapa parkování v centru a okolí centra Opavy
Mapa: Statutární město Opava

Obr. 5 - Veřejné placené soukromé parkoviště před Hotelem Koruna
Foto: Standa Jirkovský

V kontextu *Opavy* jako celku je mezi lety 2014 a 2022 patrný klesající trend intenzity dopravy:

- Na křižovatkách ve městě se doprava snížila o 10%
- Nákladní doprava se snížila ve městě o 41%.
- Snížení dopravy v centru města je 20 – 30%
- Nárůsty dopravy jsou na kordonu města 15%³

V září 2023 byl otevřen celý severní obchvat města,⁷ lze teda předpokládat, že od roku 2022 bude intenzita ještě nižší, zejména pokud jde o nákladní dopravu.

PARKOVÁNÍ

SPRAVOVANÉ MĚSTEM

Jak bylo již uvedeno výše: řešené území a jeho okolí se nachází v zóně placeného stání v Oblasti 1. Předměstí nacházející se za okruhem se nachází v *Oblasti 2*. Většina parkovacích míst v obou oblastech je vyhrazena pro držitele karet zóny placeného stání,² které mohou získat „[f]yzické osoby s trvalým pobytem v centru města (nebo vlastníci nemovitosti), které jsou vlastníkem nebo provozovatelem vozidla (nebo užívají služební vozidlo k soukromým účelům),“⁸ a „[p]rávnícké nebo fyzické osoby podnikající, které mají v centru města sídlo, provozovnu nebo místo podnikání.“⁸ Nerezidenti mohou v oblasti 2 parkovat v době od 7:00 do 11:00 hodin.⁹

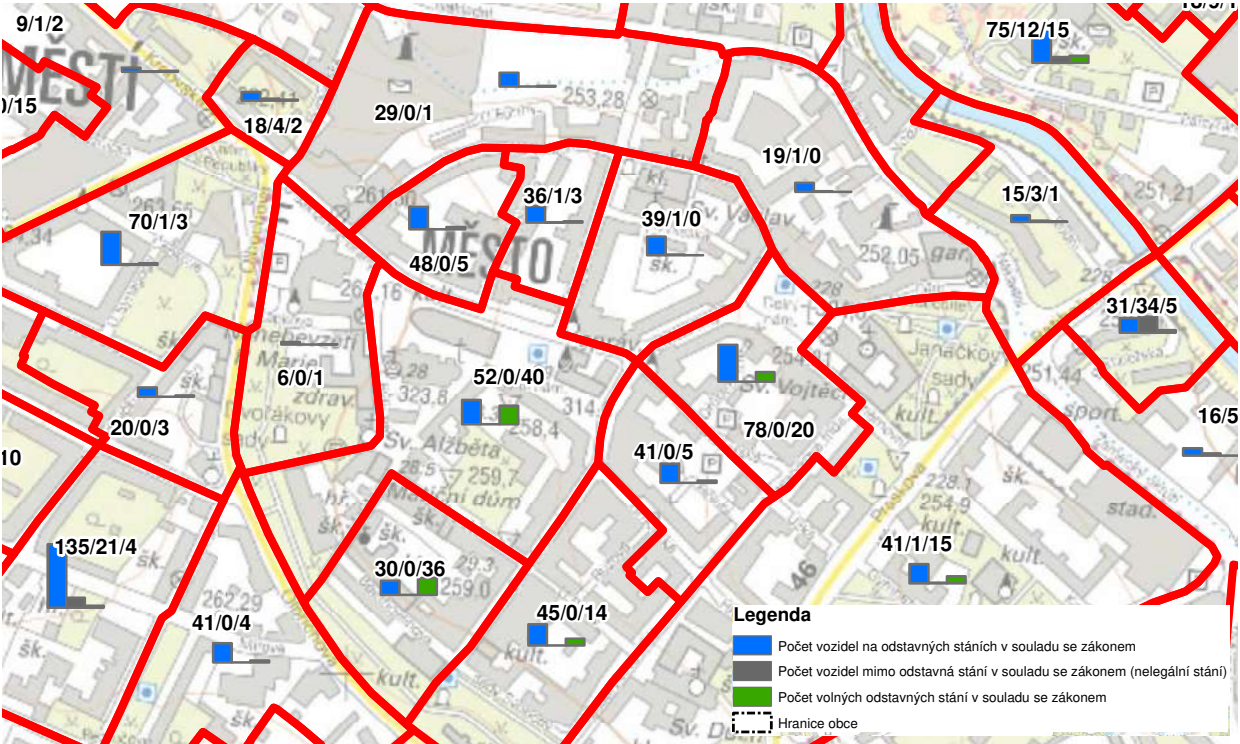
V bezprostřední blízkosti Slezského divadla, na jeho západní straně, se nachází deset standardních parkovacích míst a jedno bezbariérové určená pro krátkodobé parkování veřejnosti. V docházkové vzdálenosti jsou veřejná parkovací místa jižně na *Rybím trhu* (160 m od bývalého špalíčku), za *obchodním domem Slezanka* na *ulici Popská* (260 m), na *ulici Beethovenova* (310 m), u *sadů Svobody* (450 m) a na větším parkovišti na *náměstí Svobody* (609 m). Směrem na východ je možné krátkodobé parkování na parkovišti na *Masařské ulici* (365 m) a krátkodobé a střednědobé parkování je možné na *Masarykově třídě* (450 m).

Za městským okruhem u nádraží Opava východ se nachází parkovací dům (650 m) a za ním parkoviště (930 m). Na *náměstí Osvoboditelů* v severní části centra se nachází také městský parkovací dům (540 m). Směrem na sever je návštěvníkům k dispozici parkoviště na ulicích *Kotlářská* a *Na Valech* (250 m). Západním směrem v *Oblasti 1* na *náměstí Republiky* (370 m), v *ulici Čápkova* (215 m) a *Hauerova* (410 m). [2]

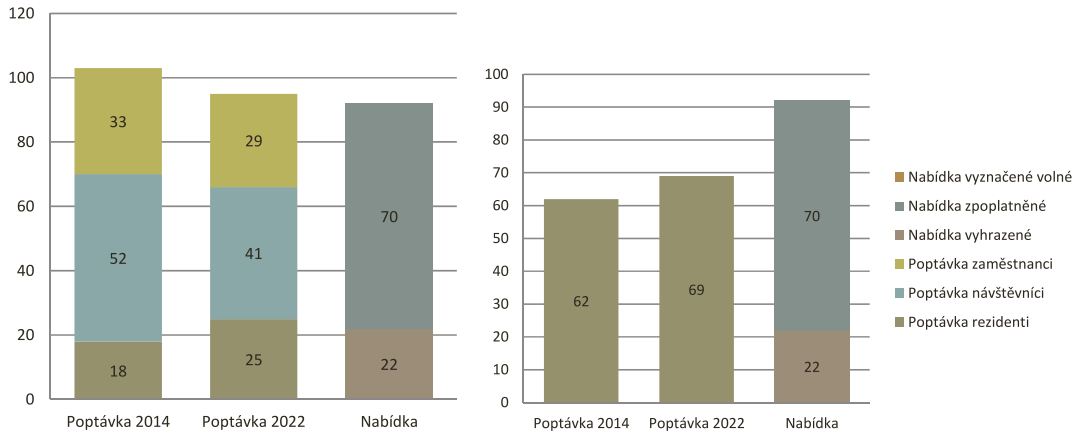
Za zmínku stojí 12 parkovacích míst pro zaměstnance divadla nacházejících se v uličce mezi divadlem a konkatedrálou.

KOMERČNÍ PARKOVÁNÍ

V bezprostřední blízkosti navrženého areálu se nachází soukromé parkoviště

Obr. 6 - odstavování vozidel v centru města 1:7000
Mapa: UDIMO spol s r.o.

Obr. 7 - Nabídka a poptávka parkování v oblasti 19 v 10 hodin (Rybí trh)
Graf: Pavel Roháč a Petr Macejka

Obr. 8 - Nabídka a poptávka parkování v oblasti 19 po 18 hodině (Rybí trh)
Graf: Pavel Roháč a Petr Macejka

přístupné hostům hotelu Koruna. Před hotelem na náměstí Republiky se nachází velké veřejné placené parkoviště (180 m). V OC Breda&Weinstein se nachází podzemní parkoviště (300 m).

DOSTUPNOST

Podle analýzy volných míst by mělo městem spravované parkování v centru města být ve srovnání s ostatními částmi *Opavy* dostupnější – v některých oblastech centra podle ní činí za dne volná parkovací místa 43 - 55 %.¹⁰

Z analýzy nabídky a poptávky i tak vyplývá, že poptávka je v celém centru za dne vyšší než nabídka. Například na *Rybím trhu* tvoří návštěvníci centra největší skupinu v 10:00 hodin a o parkování ve večerních hodinách, kdy nabídka stačí, mají zájem pouze rezidenti.¹¹

Tahle nezrovnalost dvou analýz může být způsobená značným podílem parkovacích míst určených jen pro obyvatelstvo centra města. Dostupnost komerčního parkování není známa.

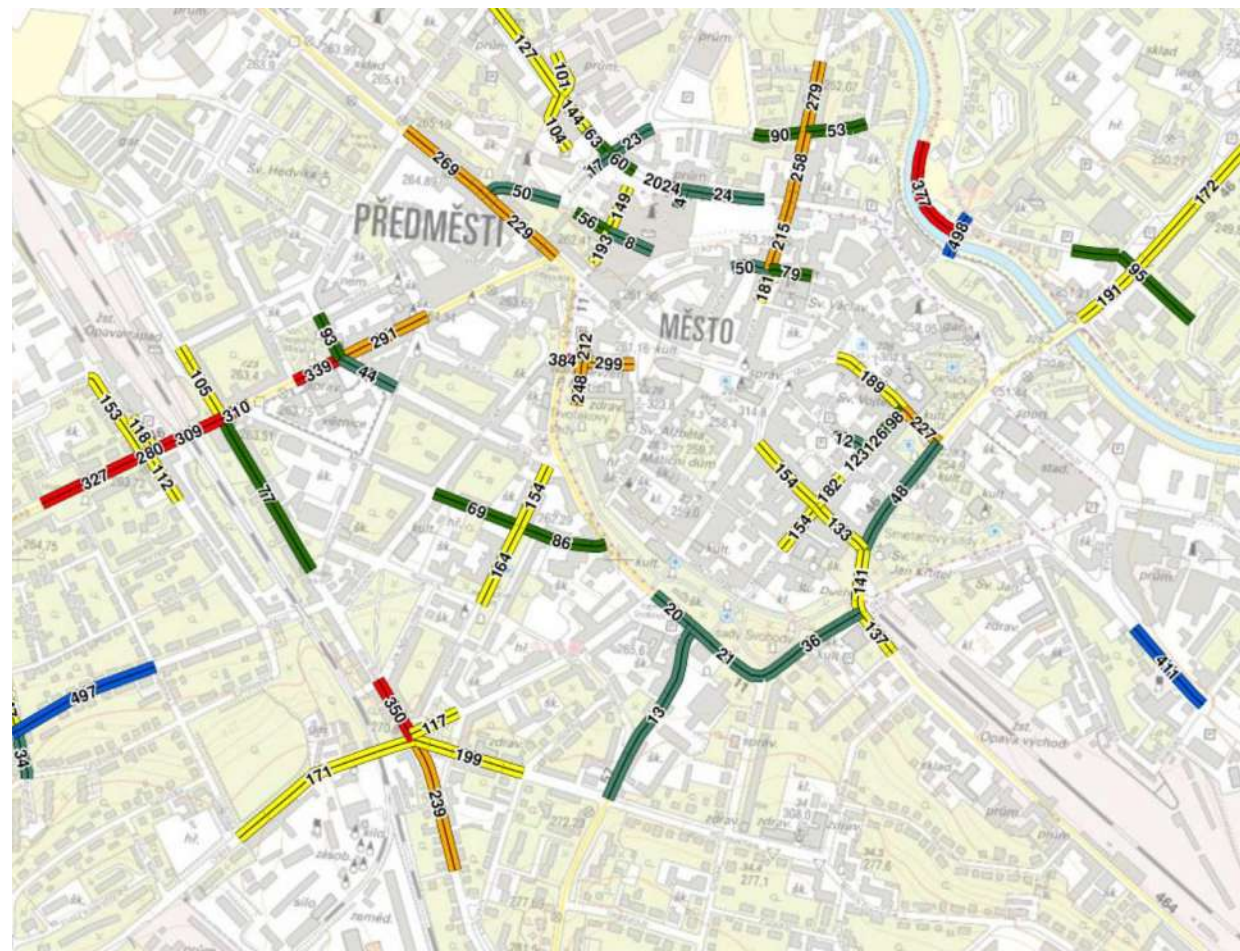
VYHLÍDKA

Součástí studie zadané městem *Opava* pro řešení areálu *obchodního domu Slezanka* je předpoklad vzniku veřejného parkoviště cca 170 metrů od řešeného území.⁴ Dojde tak ke zvýšení dostupnosti parkování v bezprostřední blízkosti divadla. Předpokládá se však zvýšená intenzita dopravy přes Čapkovu ulici⁴, což se projeví v bezprostřední blízkosti řešeného území. Studie také naznačuje možnou změnu povrchu ulice u *Horního náměstí* a její sjednocení s povrchem náměstí a chodníku na druhé straně.⁴

V širším kontextu město plánuje rozšířit oblasti s maximální povolenou rychlostí 30 km/h³ a lze předpokládat další rozšíření regulace parkování. Ambicí vedení města je také dobudování silničního okruhu kolem celého města,¹² čímž by se dále snížila intenzita dopravy ve městě.

Obr. 9 - Parkovací dům na ul. Skladištní
Foto: Technické služby Opava a.s.

Obr. 10 - Průzkum cyklistické dopravy za 8 hodin
Mapa: Petr Macejka a Iva Postrzedniková

JÍZDNÍ KOLA

Cyklistika je v Opavě na vzestupu, a to jak v rámci individuální dopravy, tak i v případě sdílených kol.³ Například v loňském roce si více než 8 000 uživatel vypůjčilo kola 150 260-krát.¹³

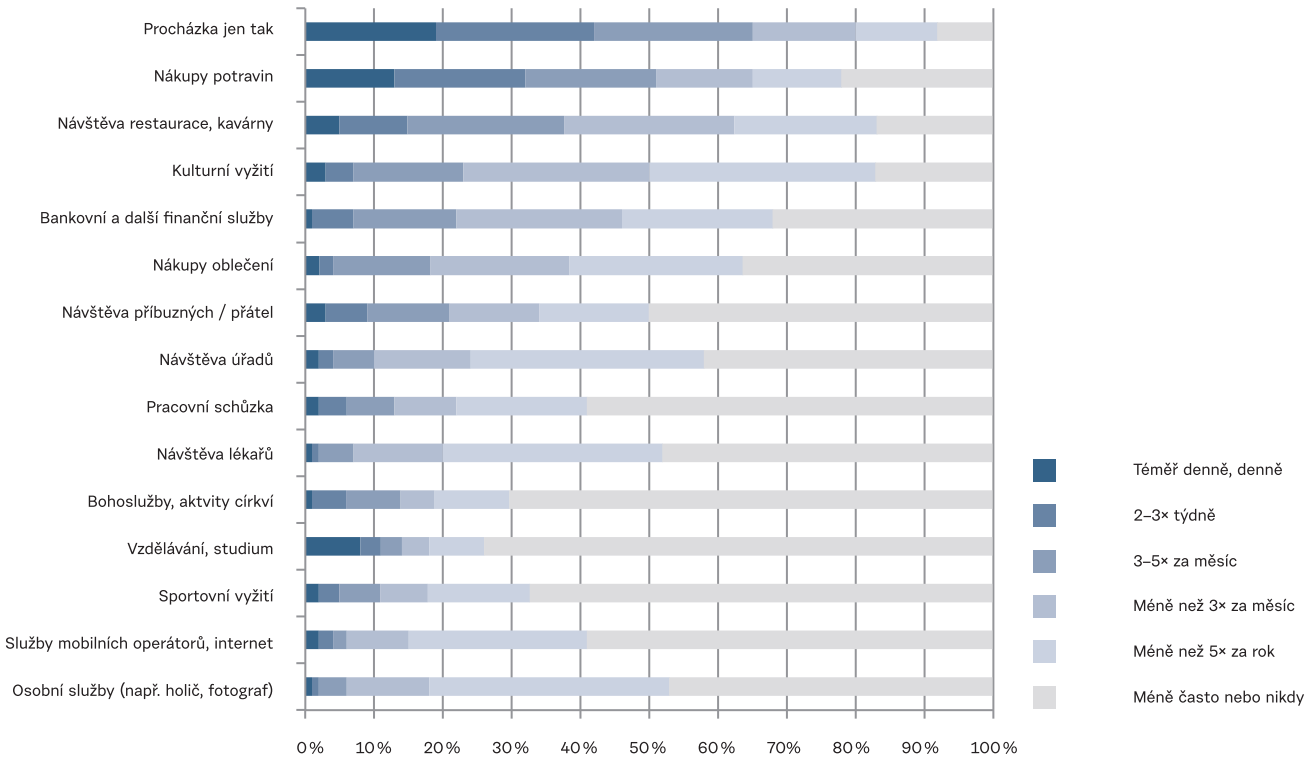
Totéž platí i v souvislosti s centrem města: „21 % lidí jezdí do centra Opavy na kole alespoň dvakrát týdně nebo častěji (z toho 7 % dokonce denně).“⁴

V centru se cyklostezky nacházejí především v přilehlých parcích (sadech),¹⁴ ale celé území centra lze považovat za vhodné pro cyklistickou dopravu. V blízkosti zkoumané oblasti se nachází nejméně šest bezpečnostních stojanů na kola.¹⁴

Z hlediska intenzity cyklistické dopravy je křižovatka *ulice Čapkova* v blízkosti řešeného území nejzatíženější křižovatkou v rámci zkoumaných křižovatek *Plánu udržitelné městské mobility* v centru *Opavy*.³

Obr. 11 - Stojan na kola za Slezským divadlem
Foto: Sára Solmošiová

Obr. 12 - Důvod a frekvence návštěv řešeného území
Graf: Ondřej Synek, Michal KUZEMSKÝ, David PAVLIŠTA, Jan VLACH, Jiří ŽID, et al.

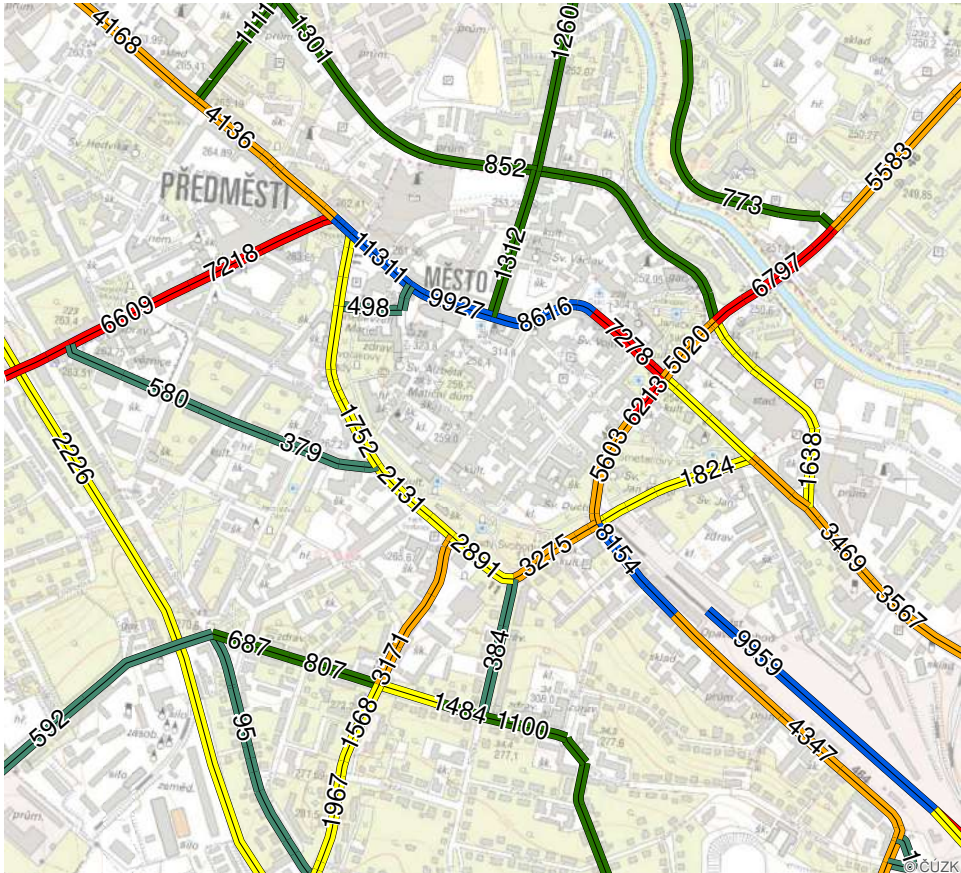
CHŮZE

Centrum města je příjemnou oblastí pro pěší, chůze je tady dominantním způsobem, jak se dostat do centra: „Pro většinu obyvatel města je nejčastějším způsobem dopravy do centra *Opavy* pěší pohyb. Pěšky chodí do středu města 40 % občanů denně a dalších 24 % alespoň 2-3 krát týdně.“⁴ Jedná se také o dominantní aktivitu v centru města - v průzkumu téměř 20 % respondentstva uvedlo, že chodí do centra města „jen tak“ každý den nebo téměř každý den, téměř 65 % respondentstva tak činí alespoň třikrát měsíčně.⁴

Centrum města je také velmi dobře přístupné, pokud jde o chůzi: podle analýzy je většina chodníků v centru města vhodná pro bezbariérový přístup.³

Obr. 13 - Lidi procházející se centrem *Opavy* "jen tak"
Foto: Viliam Šebora

Obr. 14 - Počet přepravených osob za 24 hodin v centru Opavy
Mapa: UDIMO spol. s r.o.

Obr. 15 - Horní nám., zastávka Divadlo
Foto: Tootti

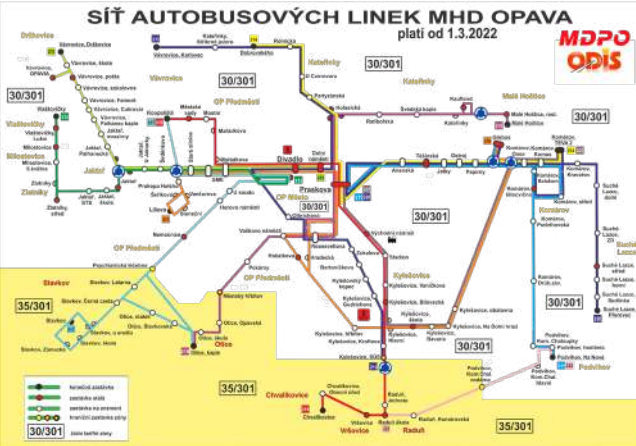
VĚŘEJNÁ DOPRAVA

MĚSTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA

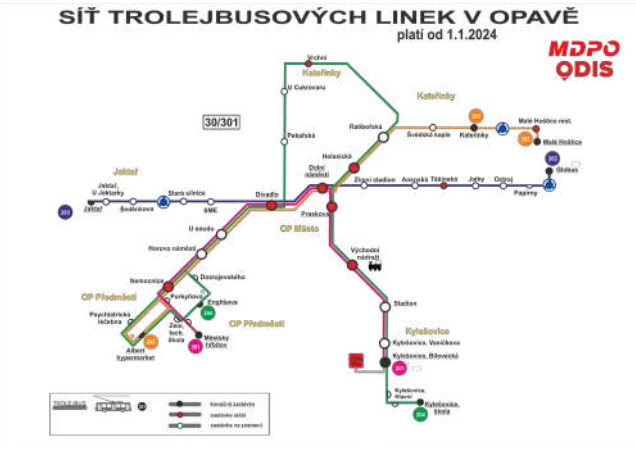
Městská hromadná doprava v *Opavě* se skládá ze čtyř trolebusových a čtrnácti autobusových linek, z nichž dvě jsou noční, a jezdí převážně v katastru města.¹⁵ V roce 2022 přepravil dopravní podnik 7 320 000 osob.¹⁶

Co se týče centra města, “trolebusem jezdí do centra Opavy denně nebo alespoň dvakrát týdně 14 %, resp. 15 % respondentů. Autobusem je to vzhledem k síti MHD v Opavě méně, denně 13 %, dalších 12 % 2-3krát týdně”.⁴

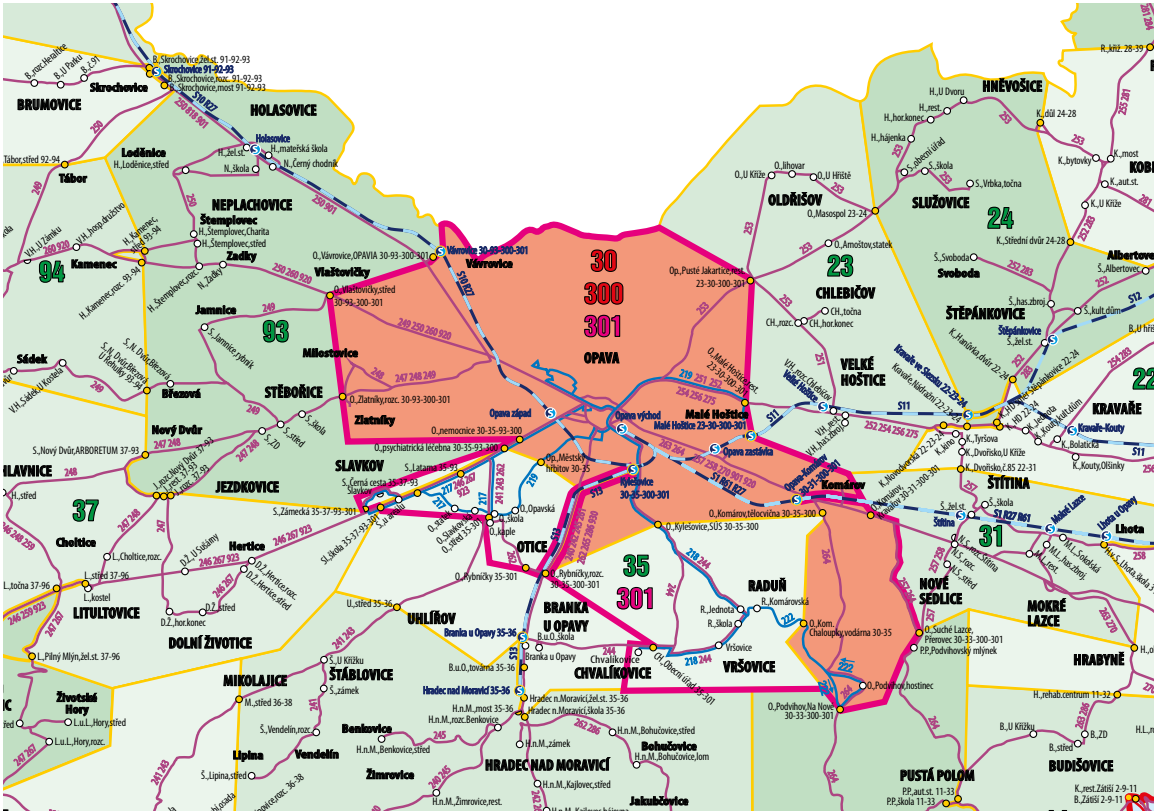
Ulice U Jakařské brány - Mezi Trhy - Sněmovní v bezprostřední blízkosti řešeného území je nejvytíženější z celé sítě MHD - v úsecích před Bredou a u Slezského divadla jí za 24 hodin projede až 11 311 a 9927 cestujících.¹⁶ Po *Čapkově ulici* a mezi *Slezským divadlem* a *hotelem Koruna* projde ve stejném časovém intervalu téměř 500 cestujících.¹⁶ Zastávka *Divadlo* u Slezského divadla je s 4660 nástupy za 24 hodin nejvytíženější v celé síti.³ Zastávka *Divadlo* má tři nástupiště - *Divadlo - Z* a *Divadlo - D* v ulici *U Jakařské brány* a *Divadlo - Nová* v ulici mezi *Slezským divadlem* a *Hotelem Koruna*. Všechna jsou bezbariérová a disponují přístřeškem a digitální informační tabulí.¹⁷

Obr. 16 - Síť autobusových linek MHD Opava
Schéma: Městský dopravní podnik Opava [MDPO]

Obr. 17 - Síť trolebusových linek MHD Opava
Schéma: Městský dopravní podnik Opava [MDPO]

Obr. 18 - Mapa linek v okolí Opavy
Mapa: Koordinátor ODIS.

Obr. 19 - Nádraží Opava Východ v roce 2019
Foto: Honza Fordak Kubík

PŘÍMĚSTSKÉ AUTOBUSY

V Opavě jezdí 32 příměstských autobusových linek (*linky 240 - 258, 260 - 267, 270, 275, 286, 920, 923, 930*).¹⁸ Ty jsou značně decentralizované, neboť zde není autobusové nádraží: “*Opava východ* je dnes nejdůležitější autobusovou zastávkou v celém městě.”¹⁹ *Opava východ* je od řešeného území vzdálena přibližně 1,1 km a je zde i železniční stanice. Nejbližší významná regionální autobusová zastávka k řešenému území je *Opava, Nákladní - Witzenmann* před OC Breda&Weinstein, vzdálená 570 m chůzí přes OC nebo 620 m kolem něj.

VYHLÍDKA

Jelikož *Opava* v současné době nemá autobusové nádraží, ale „město zvažuje vybudování nového autobusového nádraží přímo u vlakového nádraží *Opava Východ*, kde současně končí všechny vlaky regionální dopravy, včetně autobusů.”¹⁹

ŽELEZNICE

V *Opavě* je sedm železničních stanic. Nejstarší a nejdůležitější z nich je *Opava východ*, otevřená v roce 1851²¹ a v letech 2004 až 2008 byla rekonstruována.²² Nádražní budova s dalšími přilehlými budovami je památkově chráněna.²³ V roce 2012 dokonce získala ocenění za nejkrásnější nádraží v *České republice*.²¹ Podle analýzy zpracované pro město *Opava* je druhým nejvytíženějším bodem MHD ve městě, neboť v roce 2022 jím za 24 hodin prošlo 9 959 osob.¹⁶ Železniční stanice se nachází na východním okraji centra města a je od studovaného území vzdálena přibližně 1,1 km.

Západně od řešeného území (cca 1,2 km) se nachází *nádraží Opava západ*. Její budova byla rekonstruována v roce 2023²⁴ a je rovněž významným dopravním uzlem s přibližně 2,5 tisíci cestujícími za 24 hodin.¹⁶

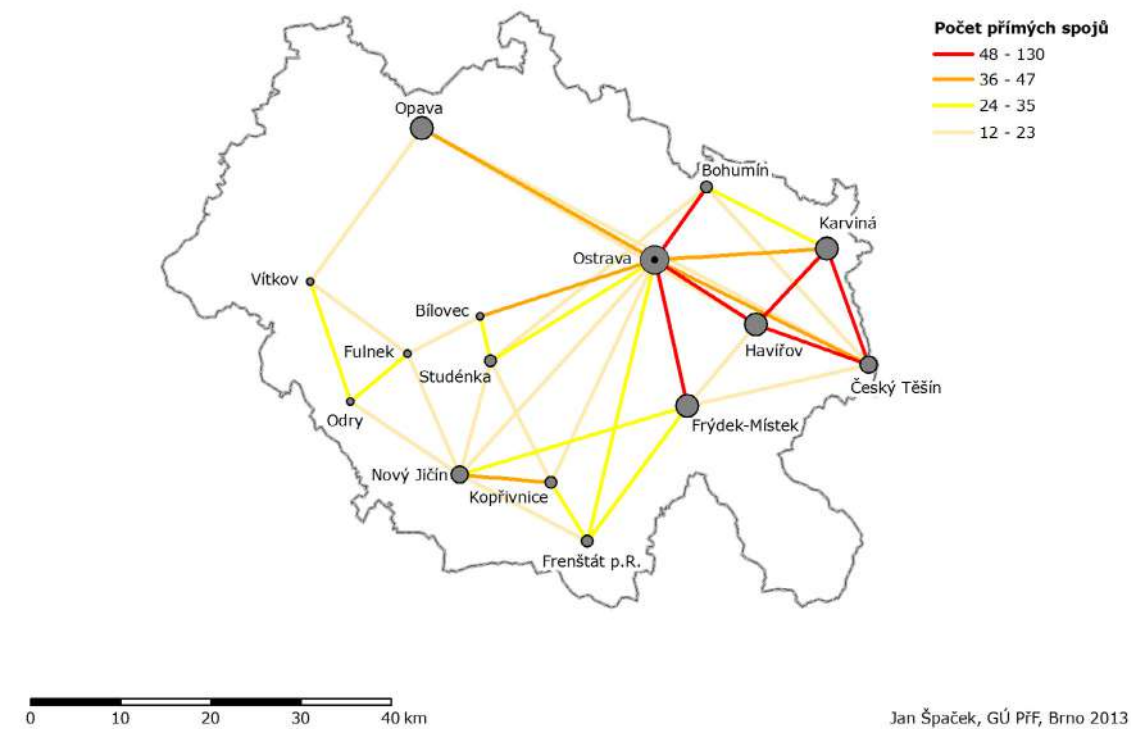
LOKÁLNÍ SPOJE

Na *nádraží Opava východ* končí několik linek a spojů. Na *lince 314* z Opavy do *Svobodných Heřmanic* jsou v letní sezóně (25.5. - 29.9.) vypravovány čtyři páry spojů o sobotách, nedělích a svátcích.²⁵ Do roku 1970 jezdila linka až do *Horního Benešova*, ale provoz byl ukončen z důvodu poklesu podloží.²⁶ Trať má maximální rychlost 50 km/h.²⁶

Na *lince 315* z Opavy do *Hradce nad Moravicí* je v pracovní dny vypravováno 18 párů spojů, v sobotu 17 a v neděli 16 spojů.²⁷ Maximální rychlost na trati je 60 km/h.²⁸

Na *lince 317* z Opavy do *Hlučína* je v pracovní dny vypravováno 19 párů spojů. Linka má v *Kravařích ve Slezsku* odbočku do *Chuchelné* a je zde přímé spojení do a z *Opavy*.²⁹

Linka 321 zajišťuje spojení z *Opavy* do *Ostravy*, přesněji do stanice *Ostrava-Svinov*, osmnácti páry spojů denně v přibližné frekvenci jedné hodiny čistě formou osobního vlaku, který začíná a končí v *Opavě* nebo *Ostravě*.³⁰ Kromě toho existuje několik dalších párů spojů

Obr. 20 - Celkový počet spojení veřejnou hromadnou dopravou mezi zvolenými středisky ostravského regionu
Schéma: Jan Špaček

z a do dalších měst, například do *Studénky, Českého Těšína, Třince*, nebo do stanice *Ostrava střed*.³⁰

DÁLKOVÉ SPOJE

Z *Opavy* a zpět se v současné době dostanete jednou denně do *Prahy* přímým vlakem *RJ 1002* nebo *RJ 1013* dopravce *RegioJet* na trati *Praha - Pardubice - Olomouc - Ostrava - Opava*,³¹ přibližně třikrát týdně (pondělí, pátek a sobota ve směru do *Prahy*; čtvrtek, pátek a sobota ve směru z *Prahy*) jezdí na stejné trase vlak *IC Opavan* dopravce *České dráhy*.³²

VYHLÍDKA

V roce 2004 byla pro *České dráhy* zpracována technicko-ekonomická a územně-technická studie prodloužení trati 317 z *Hlučína* do stanice *Ostrava hlavní nádraží*, která jako nejvýhodnější označila variantu výstavby tramvajové trati.³³ Tím by se obnovilo tramvajové spojení mezi *Hlučínem* a *Ostravou*, které zaniklo v roce 1982.³⁴ Kromě toho by přibyla další trať z *Ostravy* do *Opavy*. Například podle starosty *Lugdeřovic* je však realizace této studie velmi nepravděpodobná.³⁴ Totéž lze odvodit i z doby, která uplynula od jejího vypracování.

V minulosti se zdálo, že potenciál má i trať na hranici do *Chuchelny* a její opětovné napojení na trať na polské straně, a tedy přímé železniční spojení *Opavy* a *Ratiboře*, o kterém se veřejně hovořilo v 90. letech,³⁴ lobbovaly za něj různé firmy z Česka i Polska.³⁵ O možnosti obnovení tohoto spojení se hovořilo i v *Koncepci rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraj* z roku 2008.³⁶ Ani v tomto případě není vytvoření tohoto spojení v současné době reálné.

V současné době považují starostové regionu za prioritu elektrifikaci a modernizaci místních tratí a lepší napojení na výhledovou vysokorychlostní trať z *Ostravy* do *Brna*, „[p]ro modernizaci trati už vznikla technicko-ekonomická studie. Centrální komise ministerstva dopravy modernizaci ale neschválila, podle studie není ekonomicky rentabilní. [...] Zástupci oblasti chtějí apelovat, aby se projekty ve strukturálně postižených regionech nehodnotily jen z hlediska ekonomiky. Správa železnic avizovala, že prověřuje elektrizaci úseku trati do *Krnova*.“³⁷

SHRNUTÍ NAPOJENÍ OPAVY NA PŘÍMĚSTSKOU V. DOPRAVU

V roce 2013 byla *Opava* městem se čtvrtým nejvyšším počtem spojů v rámci regionu kolem *Ostravy* a v případě přímých spojů se umístila hned za *Ostravou*.³⁸ V žebříčku dvaceti nejvytíženějších spojů v regionu se však *Opava* objevuje pouze jednou, a to na 13. místě se spojeními do *Ostravy*: „Spojení s *Ostravou* je ale pouze jediným vysoce frekventovaným spojením z celé opavské části území. Proto můžeme hovořit o jakési izolaci *Opavska* od území „ostravské severovýchodní urbanizované zóny“ i od oblasti *Novojičínska*.“³⁸

Tato situace se zdá být stále platná.

DIVADLO

Svět divadla je úzce spjat s rytmem proměn nejširšího společenského vědomí. Divadelní scéna od počátku slouží jako výrazový prostor, který vysílá poselství a vytváří kolektivní umění.¹ Divadelní tvorba v zásadě zachycuje a parafrázuje své okolí. Prostřednictvím zjednodušených vzorců všedních úkonů si jednotlivci rychle našli osobní vztah a rychle si vytvořili náklonnost k této formě zábavy. Obliba rostla od potulných kejklířů až po dvorní divadelníky. Postupem času se divadelní tvorba rozšířila do různých forem a koutů světa. Vyvíjí se dodnes a nepřestalo nastavovat zrcadlo společnosti.

V dnešním hypevirtuálním světě je více než důležité, aby se lidé setkávali v reálném časoprostoru.² Divadlo supluje funkci nejen toho, že nám dává odpočinout si od displejů, ale také nás kulturně obohacuje. Navzdory mocné digitální době neztrácí scénické umění na popularitě a funguje v hojném počtu napříč spektrem divadelních scén.

LOUTKY V KONTEXTU ČESKA

České loutky jsou fenoménem a jsou již více než sto let vnímány jako národní kulturní poklad. Loutkové divadlo je dnes často chápáno jako divadlo pro děti, ale to je tradice velmi mladá. Většinou šlo vždy o zábavu vícegenerační.¹ České loutkářství tvoří důležitou vývojovou větev v dějinách českého divadla. Jeho tradice se dodnes kontinuálně rozvíjí na území celé České republiky.²

Samotné dějiny českého loutkářství lze pak rozdělit na tři vývojové etapy. Pro první etapu, jejíž počátek lze datovat do druhé poloviny 18. století, je typická činnost tradičních lidových loutkářů, respektive kočovných marionetářů. Koncem 19. století končí etapa první a počíná druhá, ve které dominují amatérská loutkářská hnutí. Po roce 1948 se začíná s konstituováním sítě statutárních profesionálních loutkových divadel, čímž se charakterizuje třetí etapa, která pokračuje až do současnosti.¹

Obr. 1. Detail loutky
Foto: web Edukace v loutkářství - Loutkové divadlo jako kulturní

TERMINOLOGIE

LOUTKOVÉ DIVADLO

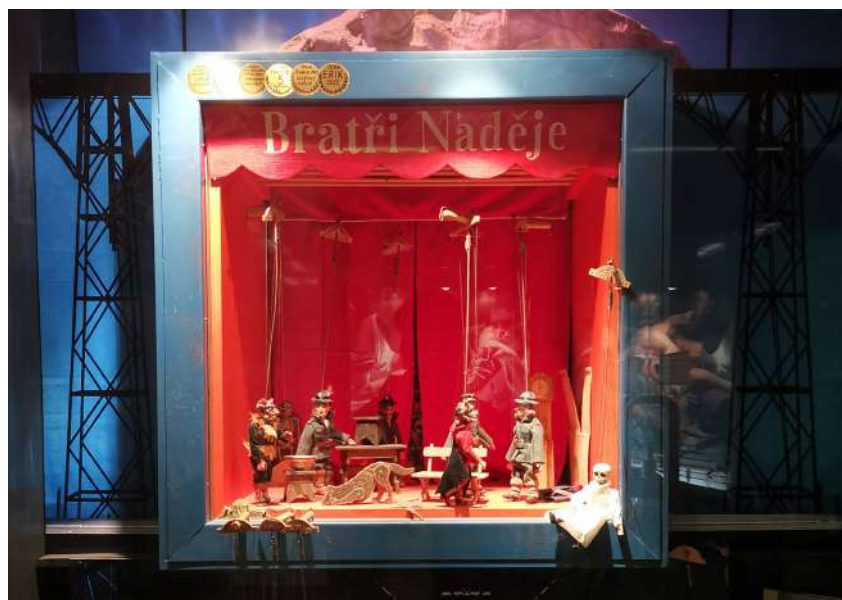
Loutkové divadlo je divadelní projev, který využívá ke své produkci loutku a možnosti její animace. V poslední době se vnímání toho, co je loutkové divadlo, značně posunulo – vstupem dalších divadelních prostředků do takto nazývaného teritoria – a rozšířilo pojem „klasického loutkového divadla“ tj. toho, které se vyjadřuje prostřednictvím figurativních či antropomorfizovaných objektů o další aspekty.²

LOUTKA

Loutka se v lidské kultuře objevila již v rituálech prvotních společenství. Její funkce byla především magická, sloužila k navazování kontaktu s bohy či předky a reprezentovala například prosby o bohatství úrody.⁸ Samotný pojem loutka je v českém jazyce pravděpodobně odvozen od praslovanského výrazu pro lýko.⁹

Obr. 2. Pozůstatky z představení - Říše Loutek
Foto: Sára Solmošiová

Obr. 3. Výkladní skříň pasáže divadla Minor
Foto: Sára Solmošiová

ROZDĚLENÍ

asté bylo vedení na dřevěné hůlce zespodu. Zatímco dnes se většinou zavěšují na drátě a pohyb jim umožňujeme pomocí nití. Původními výrobci těchto hraček byli lidoví řezbáři, později umělci, sochaři, malíři a dnes například i grafikové.³

Loutky se dělí jednak podle materiálu (sláma, látka, dřevo, plastik), ale zejména podle techniky vedení čili ožívování. Podle toho lze loutky rozdělit na:⁴

ZÁVĚSNÉ / SVRCHNÍ

marioneta – loutka zavěšená na drátu nebo nitích, často s nitovým vedením rukou a vahadlem pro pohyb nohou, aby ji loutkoherec mohl ovládat jednou rukou. Tradiční loutka pro loutkové divadlo.

SPODOVÉ

Technické podmínky pro vedení loutek jsou všem spodovým loutkám velmi podobné s tím rozdílem, že pro určité druhy loutek je potřeba více prostoru pro vodiče k pohybu s loutkou. K zakrytí loutkovodiče se využívá tzv. paraván, za který se ukryjí, a scéna je tvořena nad jejich hlavami mezi přední a zadní částí scény, která tvoří pozadí loutkám

maňásek/ maňas – látková loutka, která se navléká na ruku a vodí zespodu. Oblíbená také jako hračka, zvířátko. Dělí se mezi jednoruční, dvojruční a prstové.

dlaňová loutka – druh spodových mimických loutek, a, která ovládá především mimiku obličeje. použitelné spíše jen pro krátké kabaretní výstupy, neboť jejich akční repertoár je poměrně úzký (čelní dlaňová loutka, profilové dlaňové loutky)

javajka nebo javánka (wajang) – loutka s vnitřní stavbou tvořenou jednou silnější hůlkou spojující loutkovodiče a hlavu loutky a drobnějšími hůlkami, vedoucími ke končetinám loutky. Tělo loutky tvoří pouze látka splývající od hlavy

vařečková loutka – jednoduchá loutka, vedená zespodu

marionety spodové – jedná se o loutku napohled stejnou, jen s tím rozdílem, že je voděná spodem pomocí hůlek anebo drátů, kvůli technické náročnosti není příliš častá

Obr. 4. Čekající loutky
Foto: Sára Solmošiová

VEDENÉ

manekýn – velká, obvykle látková loutka. Způsob vedení může být nejrůznější (od složitých vnitřních mechanismů po přímé kontaktní vedení). Rozdíl ve velikostech mezi živým hercem a loutkou se využívá buď ke kontrastu, kdy loutka je výrazně podřazena herci (dítě - rodič), nebo naopak groteskně nadřazena (vládce - poddaný)

loutky černého divadla jsou velkými manekýny vedenými převážně zprostředkovaně, umístěnými do neosvětleného prostoru, ve kterém černě oblečení loutkovodiči nejsou téměř vidět. Oproti tomu jsou bodovými světly osvětleny úmyslně jen loutky, které tak výrazně vystupují dopředu. Jedná se o jeden z nej iluzivnějších typů loutkového divadla

OSTATNÍ

stínová loutka – stínové divadlo, zprostředkovaného vedení plochých loutek, je jedno z typů divadla, které je stejně jako třeba divadlo černé, velmi závislé na prostředí, kde se má hrát. Až po roce 2000 můžeme pozorovat jeho rostoucí oblibu u amatérských společností, a to zejména díky větším možnostem přenosného světla. Barevnost scény je tvořena převážně světlem, které může být zabarvené pomocí barevných filtrů, ale loutkám samotným se žádná barevnost nemění. Těm se může měnit pouze intenzita a velikost stínu, který tvoří postavu na plátně, podle vzdálenosti loutky samotné od zdroje světla a plátna. Dvoubarevná podstata předurčuje loutkové divadlo spíše k představením vypravěčským. Pohyb text spíše ilustruje, než že by ho vedl. Zdobnost loutek je tvořena otvory v plochém materiálu a dle ornamentálnosti loutky je zdobná i postava na plátně

vodní loutka – ČR spíše jako kuriozita za pomoci jednotlivých artefaktů. Zajímavé je, že i když samo o sobě nabízí téma námořnictví, toto téma se v inscenacích vůbec neobjevovalo a jednalo se hlavně o příběhy ze života na zatopených rýžových polích

loutka pro animovaný film – bez vedení, pohyblivé části musí držet v nastavené poloze

zvláštní loutky – do této kategorie řadíme loutky oblékané (tvoří iluzi obra, nebo iluzi dvou osob, jež kupříkladu jedna nese druhou), nebo loutky technicky náročné a defacto nezařaditelné do předchozích kategorií

improvizované „loutky“ – označujeme tak různé předměty, animované jen celkovým pohybem a hlasem. Loutkové hře se podobá také technika divadelní hry s maskou, také ve složitých kostýmech se může herec do jisté míry podobat loutkoherci.

Obr. 5. Historický snímek loukařů
Foto: web Edukace v loutkářství - Stručné dějiny českého loutkářství

Počátky loutkového divadla v Čechách řadíme do první poloviny 17. Století kdy častěji přijížděly anglické, nizozemské, italské a později i německé divadelní skupiny, které vedle klasických divadelních představení předváděly také představení s marionetami.¹ Zájem rostl a v druhé polovině 18. století se loutkářská profese v Čechách rozšířila, zejména formou dědictví rodinného řemesla.² K nejznámějším patří Kopečtí, z nichž Matěj Kopecký se stal přímo symbolem.³

Koncem 19. století zájem o loutky pronikl i do dalších vrstev společnosti, hlavně učitelé, protože rozpoznali mimořádný výchovný potenciál loutkového divadla. Souběžně si v městském prostředí získalo mimořádně velkou oblibu hraní loutkového divadla v privátním prostředí, pro tento jev se vžilo označení rodinná loutková divadla. Ta byla provozována se sériově vyráběnými loutkami a tištěnými dekoracemi. Byly to tak zvané Alšovy loutky a tištěné Dekorace českých umělců, na nichž se podíleli významní výtvarníci. Vznikají i specializované loutkářské firmy, nejznámější byl Antonín Münzberg v Praze.³

Nastává epocha amatérského, též rodinného či spolkového loutkového divadla, taktéž zvaná etapa ochotnického loutkářství.⁴ Nejstarším souborem bylo loutkové divadlo Přátel doktora Paříka a Třebenicka. Rodí se spolková divadla, na příklad v roce 1903 vzniklo loutkové divadlo v Lounech, 11 které existuje dodnes. Přibližně v 70. letech 19. století můžeme registrovat otevření prvních loutkových scén, které vznikaly na amatérské bázi, často z podnětů jednotlivců, kteří se nadchli loutkovým divadlem.⁵

Koncem dvacátých let minulého století bylo v Československu registrováno na 3000 veřejně hrajících loutkových divadel.³ Od přelomu 19. a 20. století se v české společnosti začínají objevovat vážné snahy o legitimizaci loutky a potažmo celého loutkového divadla jako plnoprávného druhu umění.⁴ Postupem času se objevily snahy o vlastní budovy pro loutková divadla. Bylo tomu tak například v Lounech, Liberci, Jaroměři či v Praze, kde svou vlastní budovu získal soubor Říše loutek. A právě v divadle Říše loutek vznikla roku 1929 mezinárodní organizace loutkářů UNIMA.⁵

Útlum nastal během druhé světové války, ale po roce 1945 se mnoho divadel znovu probudilo k životu, především ta, která byla napojena na Sokol či Orel. V letech 1949–1951 následoval vznik sítě profesionálních loutkových divadel a to především Ústřední loutkové divadlo v Praze. Od roku 1949 došlo k profesionalizaci loutkových divadel. Byla také založena loutkářská katedra Divadelní fakulty AMU (1949).³ Jednou z prvních založených profesionálních loutkových divadelních scén byla pražská scéna Ústředního loutkového divadla v roce 1950, které dnes nese název Divadlo Minor.⁶

Obr. 6. Žert - divadlo Minor
Foto: Sára Solmošiová

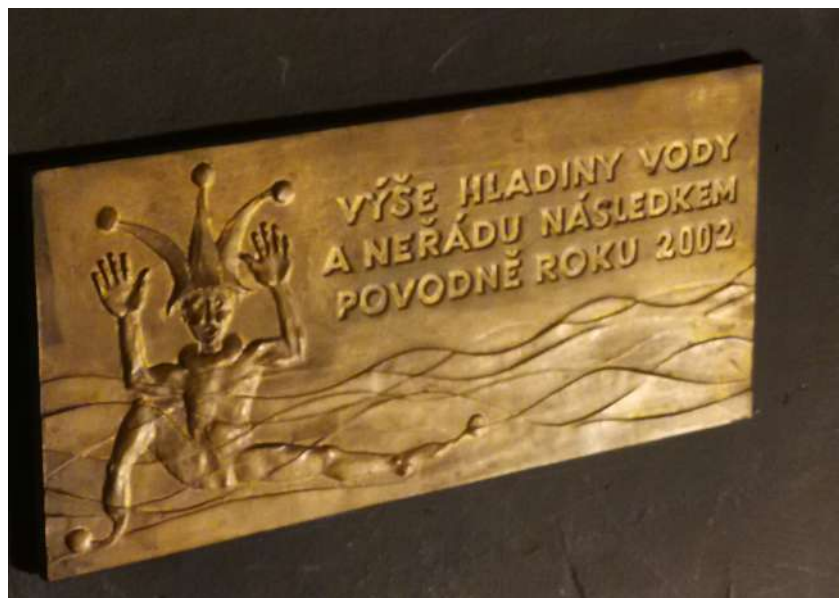
Obr. 7. Vylepšený měřič přestávek - divadlo Minor
Foto: Sára Solmošiová

Následným významným faktorem, který ovlivnil další vývoj českého loutkářství, bylo i otevření katedry loutkářství na Divadelní fakultě Akademie múzických umění v Praze v roce 1952, jejíž první absolventi nastoupili do statutárních loutkových divadel po roce 1956.⁵

Dne 1. prosince 2016 byla na zasedání Mezivládního výboru pro zachování nehmotného kulturního dědictví v Addis Abebě v Etiopii zapsána společná slovensko-česká nominace „Loutkářství na Slovensku a v Česku“ do Reprezentativního seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO.³

Současné loutkářství v České republice lze rozdělit na amatérskou i profesionální scénu zastoupenou jak stálými loutkářskými soubory, tak i individuály. Přestože se na loutkové scéně nenajdou již kočovníci, nachází se zde několik desítek amatérských a zároveň ochotnických loutkových divadel, které se stále drží tradiční loutkařiny, jež je předávána z generace na generaci, přestože se častokrát nejedná o rodinná divadla.¹

České republice je na deset profesionálních loutkových divadel.⁷ Česká republika je protkána hustou divadelní sítí amatérských loutkových divadel. Vedle městských loutkových divadel jsou i nezávislé skupiny, které můžeme rozdělit na skupiny s vlastní scénou či bez ní.⁶

Obr. 8. Připomínka na přírodní pohromu- Říše Loutek
Foto: Sára Solmošiová

Obr. 9. Sbírka loutek - Říše Loutek
Foto: Sára Solmošiová

LOUTKY DNES

Většina profesionálních loutkových divadel byla v Československu založena v roce 1949 v úzké souvislosti s vydáním Divadelního zákona (1948). Tento akt se stal legislativní podmínkou pro vytvoření rozsáhlé komplexní divadelní sítě dotované státem (dnes krajem a městy). Bezprostředním impulsem k založení profesionálních loutkových divadel (zejména pražského Ústředního loutkového divadla, 1950) bylo umělecké turné moskevského loutkového divadla na přelomu let 1948–1949.

Po roce 1948 vznikla v souvislosti se směřováním státní kulturní politiky síť profesionálních českých loutkových divadel v Československu, která je výchozím bodem tvorby českých profesionálních loutkových divadel dodnes.²

Divadlo Spejbla a Hurvínka Praha, zal. 1945;
Ústřední loutkové divadlo (ÚLD) - dnes Divadlo Minor Praha, zal. 1949;
Malé divadlo v Českých Budějovicích, zal. 1949;
Divadlo Radost Brno, zal. 1949;
Naivní divadlo Liberec, zal. 1949;
Divadlo Lampion Kladno, zal. 1950;
Divadlo Alfa Plzeň, zal. 1951;
Divadlo loutek Ostrava, zal. 1953;
Divadlo DRAK Hradec Králové, zal. 1958
Divadlo rozmanitostí Most, zal. 1987

Mezi nové nezávislých souborů nejprogresivnější zcela jistě patří Buchty založený v roce 1991 čerstvými absolventy loutkářské katedry DAMU.⁵ Rok poté vzniklo a silně vizuální Divadlo bratří Formanů.

Obr. 10. Muzeum loutek Plzeň
Foto: www.visitplzen.eu

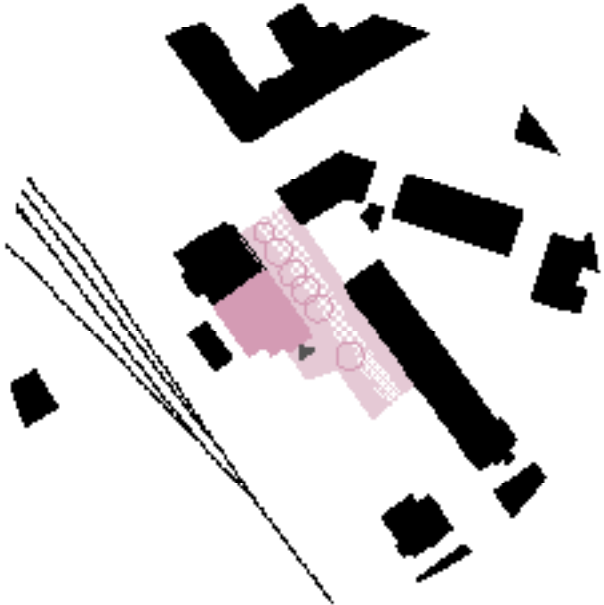
LOUTKÁŘSKÉ FESTIVALY V ČR

Slavná celostátní soutěžní přehlídka profesionálních loutkových divadel Skupova Plzeň se v Plzni koná od roku 1967. Od roku 1973 se přidal festival Mateřinka, který se věnuje představením pro předškolní děti (krátkou dobu festival střídal místo konání v Liberci a Českých Budějovicích). V současnosti se koná jako bienále v Liberci. Nejvýznamnější festival amatérského loutkářství Loutkářská Chrudim existuje od roku 1952 a je nejstarším festivalem amatérského loutkového divadla na světě. V roce 1991 vznikla z iniciativy Českého středisko UNIMA národní přehlídka českého loutkového divadla Přelet nad loutkářským hnízdem a v roce 1995 vznikl mezinárodní loutkářský festival Spectaculo Interesse konaný v Ostravě.²

LOUTKOVÉ DIVADLO V OPAVĚ

V současné době sídlí loutkové divadlo v budově, kolem které se vedou spory ohledně vlastnictví a která je v nevyhovujícím stavu. Cílem strategického plánu rozvoje Statutárního města Opavy 2021+ je buď rekonstrukce stávající budovy, případně vyhledání nových vhodných prostor pro loutkové divadlo.¹

Budova dnešního loutkového divadla je budova na Husově ulici v těsné blízkosti viaduktu s rušnou Olomouckou ulicí byla adaptována na místě zrušené a přebudované modlitebny Československé církve husitské. Jednalo se o jednoduchou patrovou budovu na okraji historického centra Opavy, která byla vybavena modlitební síní.²

LEGENDA

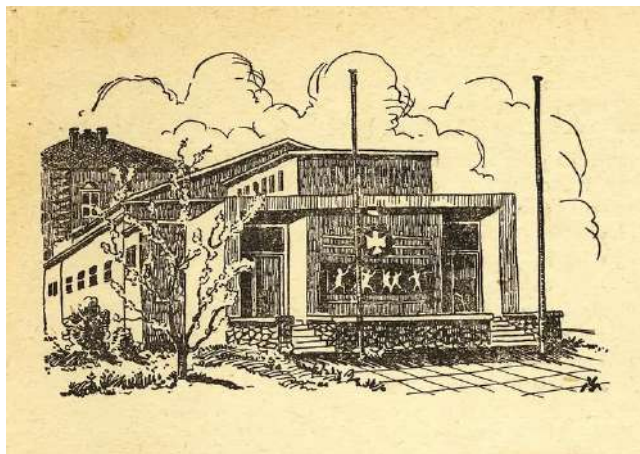
- urbanistická struktura
- divadelní budova
- veřejný prostor
- smíšená komunikace
- parkování, servisní a odstavné plochy
- dopravní komunikace
- vodní plocha
- vysoká zeleň
- kolej hlaví
- kolej vedlejší
- zastávky MHD, vlaková stanice
- veřejná parkoviště

KATEGORIE DIVADELNÍCH BUDOV

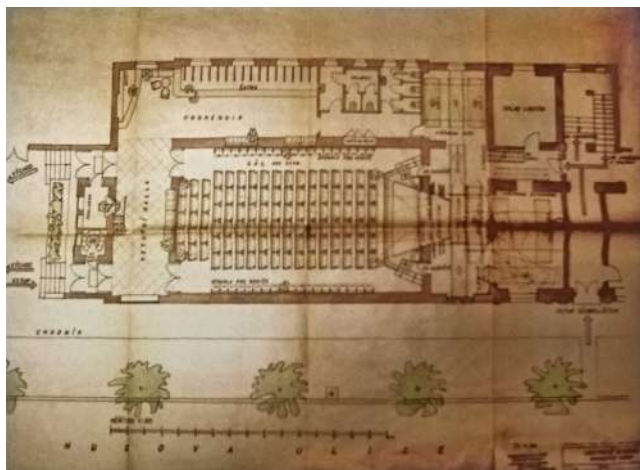
- významný solitér s klasickými kompozičními principy
- solitér vystupující z urbánní struktury
- budova zapadající do svého kontextu
- budova původně nenavrhovaná jako divadelní

ATRIBUTY PŘÍLEHLÉHO VEŘEJNÉHO PROSTORU

- definovaný předprostor
- venkovní scéna
- živý veřejný prostor
- park
- centrum města
- provoz v předprostoru
- umělecké dílo

Obr. 2.- Loutkové divadlo Pionýr
Loutkové divadlo SVČ Opava

Obr. 3. - Loutkové divadlo SVČ Opava - půdorys
Loutkové divadlo v Opavě

HISTORIE

O vzniku loutkového divadla rozhodl předseda Ústředního národního výboru města Opavy v lednu 1949. Následně začaly přípravné práce, během nichž byl pro loutkové divadlo určen prostor modlitebny, kterou církev místnímu Národnímu výboru prodala. Adaptace na loutkové divadlo proběhla podle projektu firmy Stavoprojekt s vedoucím projektantem Ing. Josefem Krischkem.³ Divadlo, s původní kapacitou sálu měla 334 sedadel pro děti, bylo slavnostně otevřeno 8. dubna roku 1951 pod názvem Loutkové divadlo Pionýr.² V letech 1954-1959 bylo sloučeno s Okresním domem pionýrů⁴ který se pak přejmenovalo na Středisko volného času a spolupráce probíhá dodnes.

Konstrukce zdiva a střechy se rekonstrukce nedotkla. Byla změněna vnitřní dispozice. K hmotě sálu byla přistavěna vstupní část se vchodem po svých stranách a zdí z kachliček a skleněných cihel, do které byla umístěna pokladna. V zádveří vedly dva vchody přímo do sálu, po levé straně byl přístup do šaten, k bufetu a sociálnímu zařízení. Nad vestibulem byla zřízena projekční kabina. Podlaha jeviště měla elevaci a profilovaný akustický strop. Jeviště bylo vybaveno propadlem. V suterénu se nacházely herecké šatny, dvě místnosti zde sloužily jako skladiště a kotelna se skladištěm paliva. V prvním patře nad jevištěm byla zkušebna a kancelář.³

Generální oprava divadla proběhla mezi lety 1979 – 1980. Zahrnovala výměnu elektroinstalace, modernizaci topení a kotelny, přístavbu kulisárny a dvou přilehlých skladů a úpravu sklepních prostor. Kapacita sálu byla snížena na 151 míst. Modernizován byl i světelný a zvukový park, jevištní zařízení a promítací kabina. Divadlo bylo znovuotevřeno 8. března roku 1980. Sál byl využíván i pro soutěže a další kulturní akce.³

Obr. 12. - Loutkové divadlo SVČ Opava - foyer
Foto Sára Solmošiová

Obr. 13. - Loutkové divadlo SVČ Opava - šatna diváci
Foto Sára Solmošiová

SOUČASNÝ STAV⁵

Divadelní sezóna 2021/2022

Prostorové možnosti: jeviště s hledištěm a zázemím, 2 zkušebny, 1 místnost pro sklad⁵

Počet představení - 94⁶

Počet diváků - 8225⁶

Počet zaměstnanců - 2⁶

1 pedagog volného času zástupce ředitelky, vedoucí oddělení Loutkové divadlo, práce se zájmovými kroužky LD, organizace představení, dramaturgie LD

1 pedagog volného času vedení divadelních zájmových útvarů, táborová činnost, příležitostné akce, příprava vzdělávacích akcí

Soubory - 9⁷

6 dospělých (4 činohra, 2 loutkové)

-jeden soubor dlouhodobě spolupracuje se Střední průmyslovou a uměleckou školou

3 dětský

-jeden činoherní

-dva loutkové

Každý soubor má přibližně deset členů.⁷

Druhá budova Střediska volného času se nachází na Jaselské ulici v Opavě. Nabízí širokou škálu volnočasových aktivit od jazykových kroužků, přes tvůrčí dílny až po taneční kurzy (gymnastika, streetdance, folklor).⁸

PROČ PŘESUNOUT LOUTKOVÉ DIVADLO

Loutkové divadlo Opava v současnosti sídlí v prostorách bývalé modlitebny Církve československé bratrské poblíž vlakového nádraží Opava-Západ. Mimo samotné divadlo zde sídlí i několik kroužků SVČ Opava. O tyto prostory již několik let přetrvávají spory. Počátek sporů sahá do 50. let minulého století. Od roku 1955 vlastnil budovu stát, ale církev ji vždy považovala za svůj historický majetek. V roce 2021 po odvolání na Městský soud v Praze bylo pravomocně rozhodnuto ve prospěch církve a majetek byl církvi vydán v rámci církevních restitucí. Po desítkách let sporů a jednání mezi církví a městem je dnes ve hře varianta, kdy budou prostory Loutkového divadla od církve vykoupeny.¹

Stále však zůstává otázkou, jestli právě tato varianta je v konečném důsledku pro divadlo i samotné SVČ výhodná. Plánovaný prodej majetku se týká pouze prostor divadla, a tak není jasné, kam by se v budoucnu přesunul zbývajícím provoz SVČ.

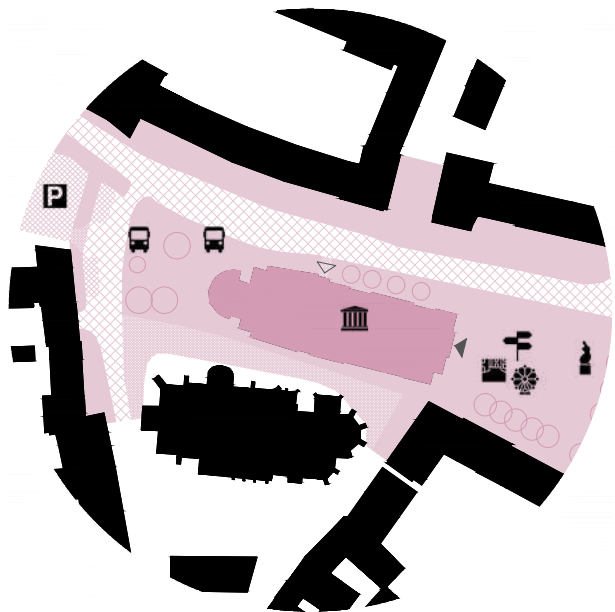
Varianta přesunout divadlo do centra města by tak mohla přinést divadlu, SVČ i samotnému městu řadu výhod. Lokalita v centru města nabízí dobrou dostupnost pro pěší a zároveň je zajištěna dobrá návaznost na dopravní infrastrukturu (viz kapitola doprava). Vybudováním veřejné instituce se zahušťuje struktura města a návrh by měl také pozitivně přispět ke kultivaci veřejného prostoru. Situování Slezského a Loutkového divadla do bezprostřední blízkosti naskýtá potenciál navázání spolupráce mezi oběma divadly.

Stále se setkáváme s přetrvávajícím paradigmatem, že loutkové divadlo = divadlo pro děti. Toto vnímání je zavádějící, a spektrum toho co může loutkové divadlo nabídnout je mnohem širší.² Věříme, že spolupráce mezi oběma divadly by nemusela probíhat pouze na provozní úrovni, ale skrze edukaci široké veřejnosti by se mohla rozšířit cílová skupina diváků obou divadel.

SLEZSKÉ DIVADLO

Počátky divadelnictví se v Opavě datují již do let 1745 až 1750. Město Opava, aby povzneslo význam kulturního centra rakouského Slezska, si postavilo samostatnou divadelní budovu.¹ Povojnovém období (1945-1948) zastupovalo funkci Slezského národního divadla.²

Budova Slezského divadla na sebe během své existence vzala podobu různých architektonických slohů. Stělesňuje první známý příklad budovy samostatně zaujímající dominantní postavení na význačném městském prostranství.² Divadelní budova je zapsána na seznamu nemovitých kulturních památek od 4. 10. 1991.³

SLEZSKÉ DIVADLO OPAVA OPAVA

kapacita 357 počet sálů 1
jevištní formy činohra, hudební divadlo
právní forma veřejné - p. o.
uspořádání scénického prostoru kukátko
vlastní soubory (2) stagionové
produkce repertoárová
frekvence divadelní produkce ~9x za měsíc

LEGENDA

- urbanistická struktura
 - divadelní budova
 - veřejný prostor
 - smíšená komunikace
 - parkování, servisní a odstavné plochy
 - dopravní komunikace
 - vodní plocha
 - vysoká zeleň
 - kolej hlaví
 - kolej vedlejší
 - zastávky MHD, vlaková stanice
 - veřejná parkoviště
- KATEGORIE DIVADELNÍCH BUDOV
- významný solitér s klasickými kompozičními principy
 - solitér vystupující z urbánní struktury
 - budova zapadající do svého kontextu
 - budova původně nenavrhovaná jako divadelní
- ATRIBUTY PŘÍLEHLÉHO VEŘEJNÉHO PROSTORU
- definovaný předprostor
 - venkovní scéna
 - živý veřejný prostor
 - park
 - centrum města
 - provoz v předprostoru
 - umělecké dílo

< Obr. 1. - Vztah k urbánní struktuře a veřejnému prostoru - Opava
Infografika: Ondřej Bradávka

Město mělo už v první polovině 18. století (**1745-1750**) vlastní budovu pro divadlo, která se nacházela v městské věži. Na počátku 18. století zájem o divadlo vzrostl, takže kapacita stávajících prostor přestala vyhovovat. Místo nové budovy se stalo prostorem pro stavbu nové strážnice před starým "Schmettehausem" (radnice na Horním náměstí). Autorem návrhu byl architekt Jozef Dewez.⁵

1.10.1805
Zahájení divadelního provozu.⁴

1870
Zvýšení jihozápadní části budovy pro stavbu šatny jako dočasné řešení rozšíření kapacity pod vedením městského stavebního inženýra Eduarda Labitzkého.⁵

rok 1882
Zemská vláda rozhodla o podstatné rekonstrukci⁴ podle návrhu Eduarda Labitzkého.⁵

14.-15. června 1909
Požár založen dělníky při práci. Díky promyšlenému požárnímu zabezpečení (dostatečné oddělení jeviště od kulis) byla zničena pouze jevištní část. rekonstrukce trvala 3 měsíce. znovuotevření 2. října 1909.⁵

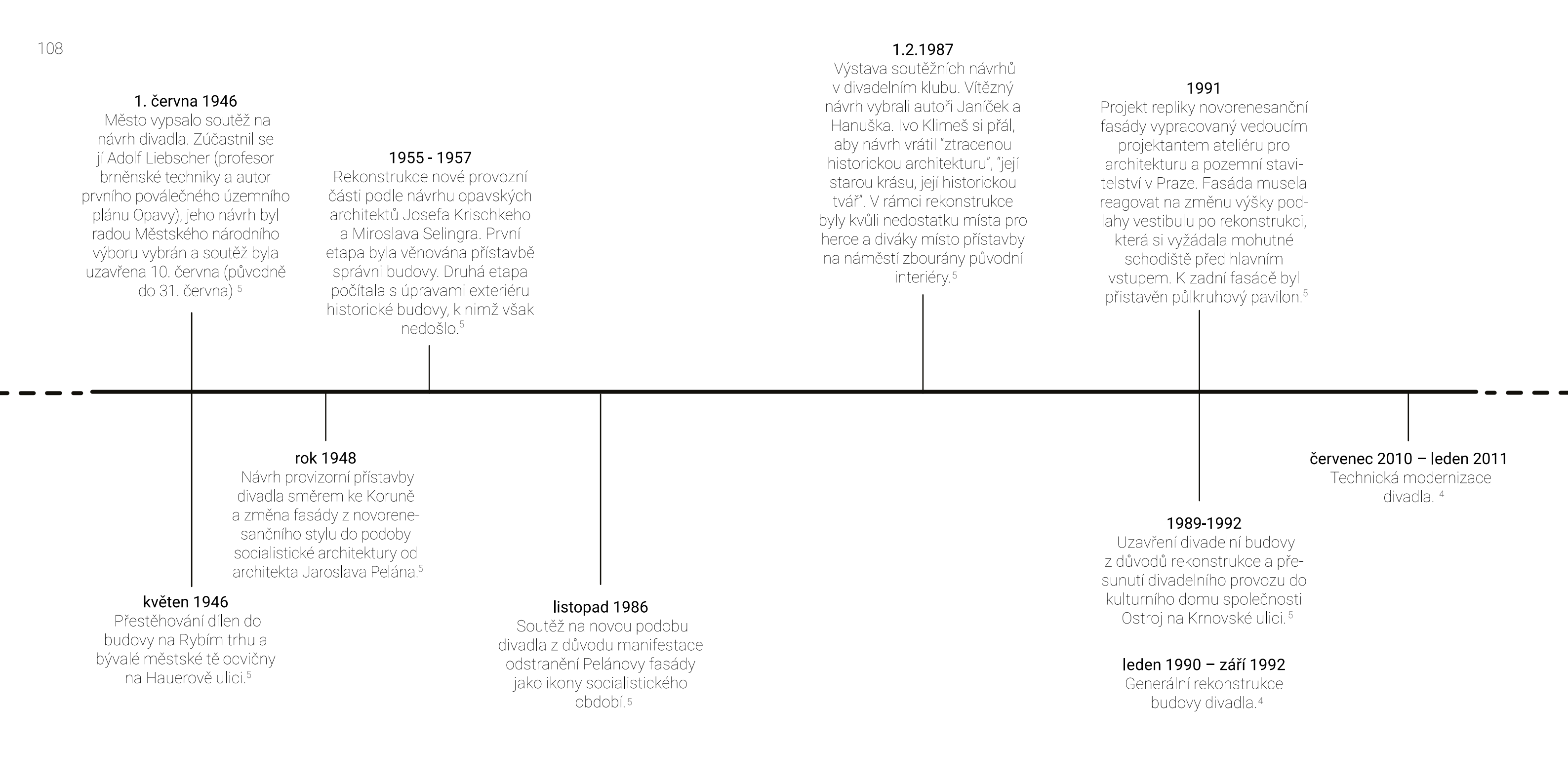
1843
Zazděná okna na boční fasádě, aby se zabránilo tepelným ztrátám podle projektu.⁵

20.9.1883
Slavnostní otevření divadla.⁴

1941
Festival "Deutsche Theater-asstellung", představení velkolepého projektu nového divadla od architekta Tonyho Thieleho. ⁵

1.5.1804
Položen základní kámen divadelní budovy Divadlo bylo postaveno podle tzv. Schikan-derova modelu a vyzdobeno vídeňským malířem Sacchetim. V parteru se nacházely obchody pronajímené magistrátem.⁵

31. 2. 1881
Posouzení budovy divadla městskou komisí, která navrhla radikální řešení v podobě prodloužení fasády o tři metry do náměstí jako řešení nedostatečného přístupu.⁵

1. června 1946

Město vypsalo soutěž na návrh divadla. Zúčastnil se jí Adolf Liebscher (profesor brněnské techniky a autor prvního poválečného územního plánu Opavy), jeho návrh byl radou Městského národního výboru vybrán a soutěž byla uzavřena 10. června (původně do 31. června) ⁵

1955 - 1957

Rekonstrukce nové provozní části podle návrhu opavských architektů Josefa Krischkeho a Miroslava Selingra. První etapa byla věnována přístavbě správní budovy. Druhá etapa počítala s úpravami exteriéru historické budovy, k nimž však nedošlo. ⁵

1.2.1987

Výstava soutěžních návrhů v divadelním klubu. Vítězný návrh vybrali autoři Janíček a Hanuška. Ivo Klimeš si přál, aby návrh vrátil "ztracenou historickou architekturu", "její starou krásu, její historickou tvář". V rámci rekonstrukce byly kvůli nedostatku místa pro herce a diváky místo přístavby na náměstí zbourány původní interiéry. ⁵

1991

Projekt repliky novorenesanční fasády vypracovaný vedoucím projektantem ateliéru pro architekturu a pozemní stavitelství v Praze. Fasáda musela reagovat na změnu výšky podlahy vestibulu po rekonstrukci, která si vyžádala mohutné schodiště před hlavním vstupem. K zadní fasádě byl přistavěn půlkruhový pavilon. ⁵

rok 1948

Návrh provizorní přístavby divadla směrem ke Koruně a změna fasády z novorenesančního stylu do podoby socialistické architektury od architekta Jaroslava Pelána. ⁵

květen 1946

Přestěhování dílen do budovy na Rybím trhu a bývalé městské tělocvičny na Hauerově ulici. ⁵

listopad 1986

Soutěž na novou podobu divadla z důvodu manifestace odstranění Pelánovy fasády jako ikony socialistického období. ⁵

1989-1992

Uzavření divadelní budovy z důvodů rekonstrukce a přesunutí divadelního provozu do kulturního domu společnosti Ostroj na Krnovské ulici. ⁵

leden 1990 – září 1992

Generální rekonstrukce budovy divadla. ⁴

červenec 2010 – leden 2011

Technická modernizace divadla. ⁴

Obr. 2. - Historický snímek původní budovy Slezského divadla
Foto Stará Opava

1805

Obr. 3. - Požár Slezského divadla Opava
Foto Stará Opava

1909

Obr. 5. - Slezské divadlo po přestavbě
Foto Stará Opava

1948-1955

Obr. 6. - Zadní strana divadla po přístavbě
Foto Stará Opava

1883

Obr. 4. - Historický snímek původní budovy Slezského divadla Opava
Foto Stará Opava

1909-1945

Obr. 7. - Historický snímek původní budovy Slezského divadla
Foto Stará Opava

1992-současnost

Obr. 8. - Současný stav Slezského divadla Opava
Foto Michal Polák

Obr. 9. - Konzola bezpečnostního systému Slezského divadla
Foto Viliam Šebora

SOUČASNÝ STAV

Divadelní sezóna 2021/2022:

Počet představení	218
Počet diváků	61139
Počet zaměstnanců	156
Soubory	2 – činoherní a operní (spadá taktéž soubor baletu)

Podle poslední výroční zprávy z roku 2022 divadlo odehrálo 218 představení, z toho 11 premiér. Počet předplatitelů za rok činil 1 474. Návštěvnost divadla za rok 2022 činila 67,4 % (6 139 diváků). Opavské divadlo spolupracuje s dalšími okolními institucemi, kterými jsou baletní škola, dětské operní studio, základní umělecké školy, konzervatoře a vysoké školy.⁶

V současné době má divadlo na repertoáru 27 představení s průměrným obsazením 14 hlavních herců a 12 představení s účastí dalších uměleckých souborů.⁷

Program Slezského divadla je rozdělen do těchto kategorií: činohra, pohádka, opera, opereta, balet a muzikál. Činohra má největší počet inscenací - 9, jsou také nejméně náročné na obsazení - průměrně 10 herců, minimum 3. Podobně nenáročné, tj. s průměrem 9 herců, jsou inscenace pohádkového žánru, s výjimkou Popelky s 18 herci. Obě operety mají 11 herců, přičemž v jedné z nich vystupuje dalších 5 souborů (orchestr, balet, sbor, ...). V případě opery je hlavních aktérů v průměru 12 s tím, že představení vždy vyžadují přítomnost sboru, orchestru a baletního souboru. Největší opera má až 18 hlavních představitelů. Muzikály mají o něco početnější obsazení, v průměru 17 a maximálně 22 herců. Nejméně náročná inscenace má 16 herců a dětský operně-hudební soubor. Zbývající tři inscenace vyžadují kromě sboru také přítomnost minimálně baletního souboru, dvě z nich mají orchestr a jedna další dětský soubor. V případě dvou baletních představení je v programu uvedeno 25, resp. 35 herců. U většího představení je uvedena také přítomnost orchestru a baletní školy.⁷

Celkově mají představení v průměru 11 herců a nevyžadují další soubory.⁷

Je důležité zmínit, že není zohledněna intenzita repríz jednotlivých představení. Z údajů za rok 2022 však víme, že Slezské divadlo hraje nejvíce činoher (104 představení, 44 %) a muzikálů (47, 20 %). Náročnější formy jsou podle těchto údajů uváděny méně často - opera byla uvedena 24krát a balet třikrát (13krát včetně koprodukcí).⁶

Podle měsíců	Návštěvnost	Návštěvnost v %
leden	8 490	83,1
únor	7 981	83,2
březen	9 762	74,9
duben	8 356	77,9
květen	7 881	73,0
červen	10 321	86,8
červenec	800	100,0
srpen	0	0,0
září	4 491	69,9
říjen	6 909	79,4
listopad	14 084	83,7
prosinec	11 047	89,3
	90 122	80,3

Obr. 10. - Vývoj návštěvnosti SD v roce 2019
(před pandemií Covid-19)
Tabulka Jarmila Štenclová

Celková měsíční návštěvnost SDO	počet představení	nabízená místa	návštěvnost	%
leden	21	7 404	4 150	56,1
únor	9	3 213	1 943	60,5
březen	27	10 351	6 567	63,4
duben	26	9 282	5 055	54,5
květen	31	11 279	7 672	68,0
červen	30	10 923	7 521	68,9
červenec	1	600	600	100,0
srpen	0	0	0	0,0
září	23	8 172	5 998	73,4
říjen	25	8 980	5 732	63,8
listopad	33	9 281	6 858	73,9
prosinec	33	11 182	9 043	80,9
Celkem	259	90 667	61 139	67,4

Obr. 11. - Vývoj návštěvnosti SD v roce 2022
(poslední dostupná výroční zpráva)
Tabulka Jarmila Štenclová

	ženy	muži	celkem	+ orchestr	+ balet	+ sbor	+ děti z operního stud	+ baletní školička	SHŠ DURANDAL	celkom extra
Činohra										
Černá komedie	3	5	8							
Dokonalá svatba	3	4	7							
Carlotov opavské divertimento	9	7	16							
Ve Smyčce	1	2	3							
Babička dršňačka	5	6	11							
Hraběnka	5	8	13							
Jako břitva	7	5	12							
Jestě jednou, profesore	6	6	12							
Muj nejlepší kamarád	3	2	5							
Pohádka										
Brouček	5	4	9							
Královná koloběžka první	2	9	11							
O vlku a kuzlatkách	3	3	6							
popelka	8	10	18							
Opera										
Jakobín	3	6	9							4
Káťa Kabanová	6	6	12							3
La traviata	3	8	11							3
Nabucco	3	5	8							3
Prodaná nevěsta	8	10	18							3
Opereta										
Polská krev	3	8	11							
Země úsěvu	4	7	11							5
Balet										
Zkrocení zlé ženy	16	9	25							
Zvoník u matky boží	20	15	35							2
Muzikál										
Divotvorný hrnec	6	10	16							1
Mrazík	11	10	21							3
Noc na Karklštejne	3	11	14							4
Za zvuku hudby	13	9	22							4
Celkem										
AVG	7	8	14	0	0	0	0	0	0	4
MODUS	3	6	11							3
MEDIAN	5	7	11,5							3
MAX	20	15	35							5
MIN	1	2	3							0
	ženy	muži	celkem	+ orchestr	+ balet	+ sbor	+ děti z operního studia	+ baletní školička	SHŠ DURANDAL	celkom extra
Počet představení			27	9	9	9	4	3	1	11
poměr				33%	33%	33%	15%	11%	4%	41%

Obr. 12. - Počet aktérů v aktuálních inscenacích SD
Tabulka Viliam Šebora

	ženy	muži	celkem
Činohra			9
AVG	5	5	10
MODUS	3	5	12
MEDIAN	5	5	11
MAX	9	8	16
MIN	1	2	3
Pohádka			4
AVG	5	7	11
MEDIAN	4	6,5	10
MAX	8	10	18
MIN	2	3	6
Opera			5
AVG	5	7	12
MODUS	3	6	
MEDIAN	3	6	11
MAX	8	10	18
MIN	3	5	8
Opereta			2
AVG	4	8	11
MEDIAN	3,5	7,5	11
MAX	4	8	11
MIN	3	7	11
Balet			2
AVG	18	12	30
MEDIAN	18	12	30
MAX	20	15	35
MIN	16	9	25
Muzikál			4
AVG	8	9	17
MEDIAN	8,5	10	18,5
MAX	13	11	22
MIN	3	9	14
Celkem			27
AVG	7	8	16
MODUS	3	5	11
MEDIAN	4	7,8	12
MAX	20	15	35
MIN	1	2	3
	ženy	muži	celkem

POTENCIÁL DRUHÉ SCÉNY PRO SLEZSKÉ DIVADLO

"Hmotná představa předchozích staveb
vychází z konečného stavu, který bylo možné
změnit pouze za cenu částečné destrukce."

Rem Koolhaas¹

Historie divadelní architektury osciluje mezi tradicí, inovací, standardem a experimentem. Divadelní prostor je proměnlivý, nic není definitivně určeno. Jeho vývoj postupuje přes mnoho návratů a slepých uliček, aby ověřil ideální stav.^{1;2}

Divadelní tvůrci první reformy začali hledat nový, paradigmatický divadelní prostor, přestavovali divadelní budovy a zahájili éru nových divadel se zcela odlišným prostorovým uspořádáním. Stávající budovy byly pro nová estetická řešení (utopie) nedostatečné, začali využívat dříve nedivadelní prostory. Druhá divadelní reforma smazala hranice mezi divadelníky a diváky.³

Postupem času ztratilo divadlo svou dynamiku - pohyb - v důsledku vymezení prostoru architekturou.⁴ Vždy to byl faktor divadelního umění, který se měnil nejobtížněji. V poslední době je divadelní architektura definována matematickým a technickým souborem kritérií, který převažuje nad estetickou ladností uměleckého prostoru a umožňuje tak existenci pouze výseku divadelního světa.⁵ Přitom vzniká hrací prostor, aniž by bylo třeba explicitně divadelní budovy. Odehrává se mezi hercem a divákem při inscenování divadelní akce. "Člověk prochází prostorem a jiný člověk ho pozoruje. A tak vzniká divadlo."⁶

Budova divadla není v současnosti stabilní strukturou, mění se v reakci na aktuální požadavky. Částečně ztělesňuje dvě formy. Buď se nachází na různých místech, rezonuje s okolím a vytváří nový obsah, nebo je jako tekutina, která vyplňuje prázdná-prázdná místa a vnáší do nich život.⁷ Při úvahách o prostoru divadla budoucnosti je nezbytné zvážit, co se může v divadelní tvorbě objevit zítra.⁴ Pro adaptabilní design je zásadní počítat s dostatečným prostorem "v záloze", pro budoucí vývoj technologií. Univerzální plány nefungují, je třeba počítat s různorodým vývojem.¹

Slezské divadlo v Opavě nabízí nedostatečné prostory vzhledem k rychlému vývoji technologií a scénických umění. Nová divadelní budova splňující moderní požadavky by naprosto zajistila rozkvět divadelní scény.

A tak začínají vznikat utopické koncepty, když si lidstvo uvědomí nepřírozenost stávajících podmínek...¹

NORMY A PODKLADY PRO ÚČELY NAVRHOVÁNÍ DIVADEL

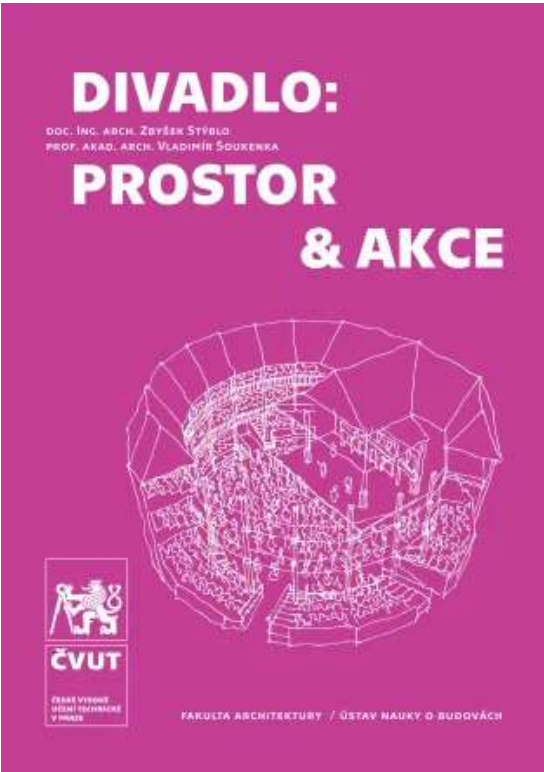
NORMY

V českém kontextu existuje pouze několik norem, které se výslovně týkají navrhování divadel, konkrétně:

- ČSN 73 5241 – *Názvosloví pro kulturní objekty s hledištěm*¹
 - Definuje mimo jiné pojem divadlo jako „kulturní objekt [...] určený k uskutečňování divadelních představení za vzájemného kontaktu herců s diváky”.¹
 - Obsahuje názvosloví, „obecné názvy”, kulturních objektů, jejich části, jakož i některé technologie pro „projektování, typizaci a dokumentaci kulturních objektů s hledištěm”.¹
- ČSN 73 5245 – *Kulturní objekty s hledištěm: podmínky viditelnosti*²
 - stanovuje „podmínky viditelnosti a metody výpočtu křivky viditelnosti v hledištích kulturních objektů”.²

obr. 1. Sir Norman Foster vynálezce norem
Foto: bigbug21

obr. 2 Publikace Divadlo: prostor & akce
Obrázok: České vysoké učení technické v Praze

- je doporučení pro sestavení dočasných hledišť ve variabilních divadelních prostorách.²
- ČSN 73 0527 – Akustika – Projektování v oboru prostorové akustiky – Prostory pro kulturní účely – prostory ve školách – Prostory pro veřejné účely³
 - Doplnuje obecné akustické normy v oblastech uvedených v názvu normy.³
- ČSN 33 2420 ed. 2 – Elektrické instalace nízkého napětí – Elektrická zařízení v divadlech a jiných objektech pro kulturní účely⁴
 - Elektro instalace⁴

Mnoho norem se zabývá technologiemi používanými v divadlech. K nim patří např.: ČSN 91 8112, Jevištní technologická zařízení. Bezpečnostně technické požadavky⁵ nebo ČSN EN 17206 Zábavní technika – Stroje pro jevištní a jiné zábavní oblasti – Bezpečnostní požadavky a kontrola.⁶

V oblasti požární bezpečnosti jsou nejdůležitější následující: ČSN 73 0810 Požární bezpečnost staveb – Společná ustanovení⁷ a ČSN 73 0831 ed. 2 Požární bezpečnost staveb – Shromažďovací prostory.⁸

Pokud jde o pracovní podmínky divadelního personálu, je důležité Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.,⁹ které stanovuje podmínky ochrany zdraví při práci. Toto nařízení cituje mimo jiné normy ČSN EN 12464-1 Osvětlení pracovních prostorů – Část 1: Vnitřní pracovní prostory¹⁰ a ČSN 73 4108 Šatny, umývárny a záchody.¹¹

Hygienické zázemí pro návštěvníky divadla stanovuje Vyhláška č. 268/2009 Sb. a to následovně: „Vždy pro 50 žen nebo 100 mužů musí být k dispozici alespoň jedna samostatná místnost se záchodovou mísou a dále vždy pro 50 mužů jedno pisoárové stání nebo mušle a alespoň jedna samostatná místnost se záchodovou mísou pro osoby používající vozík pro invalidy. Personál musí mít hygienické zařízení oddělené od zařízení pro veřejnost. Hygienické zařízení musí být vždy uspořádáno podle pohlaví odděleně. Stavebně technické provedení musí odpovídat normovým hodnotám.“¹²

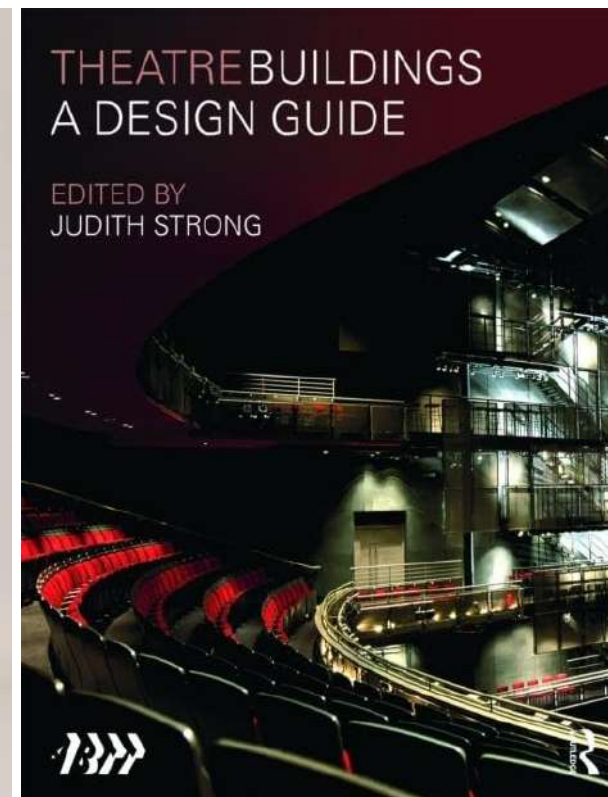
PUBLIKACE O NAVRHOVÁNÍ DIVADEL

V Českém kontextu existuje jediná publikace zabývající se navrhováním divadel a to:

- Divadlo: prostor & akce, prof. Akad. arch. Vladimír Soukenka, doc. Ing. arch. Zbyšek Stýblo¹³
 - Kniha komplexně shrnuje obecné historické, teatrologické, typologické a provozní otázky týkající se divadla. Slouží jako Neufert ve světě divadelní architektury.¹³
 - Zachycuje obě stránky divadla jako architektonického díla, ale také prostor pro každodenní svět divadelní tvorby.¹³

obr. 3 Publikace Recyklované divadlo
Foto: Knihobot

obr. 4 Publikace Theatre buildings: a design guide
Obrázok: Amazon

Většina při návrhu se opírá o Neufertovu knihu, což vzhledem k dnešní době není ideální. Uvedené rozměry neodpovídají současným požadavkům a většina z nich je předimenzovaná.

- *Navrhování staveb*, Ernst Neufert¹⁴
 - „Úplný překlad nejnovějšího, 35. německého vydání světoznámé příručky pro architekty, inženýry a další zájemce, kteří potřebují informace o zásadách navrhování staveb.“¹⁵
 - „Publikace je rovněž určena pro obecní a městské úřady a investory bytových, občanských a průmyslových staveb.“¹⁵

V zahraničí existuje několik publikací o navrhování současných divadelních budov, z nich nejkompletnější je:

- Theatre buildings: a design guide, Judith Strong¹⁶
 - Publikace uvádí od přípravy strategického postupu návrhu až cez podrobné rozobratý divadelný provoz¹⁶
 - Uvádza a rozoberá príklady rozličných divadelných budov¹⁶

Za zmínku stojí kniha mapující současný stav divadelních budov a způsob apropriace už nevyhovujících objektů:

- Recyklované divadlo, Poláček Vojtěch, Pokorný Vít¹⁷
 - „Kniha představuje několik vzájemně provázaných trendů v současné divadelní architektuře. Jejím ústředním tématem je recyklace.“¹⁸
 - „Obsáhlou úvodní studii doplňuje anketa se čtyřmi významnými evropskými architekty. Součástí publikace je i 60 profilů realizovaných divadel doplněných bohatou obrazovou dokumentací.“¹⁸
 - Nenabízí průvodce dimenzování, ale spíše pojednává o situaci divadla v současnosti a do značné míry se týká divadelních budov.¹⁷

POŽADAVKY OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.⁹ stanovuje podmínky pro dimenzování pracovišť podle tzv. tříd práce. Je jich celkem 8, z nichž první 4 jsou relevantní pro navrhování divadel:

- „I Práce vsedě s minimální celotělovou pohybovou aktivitou, kancelářské administrativní práce, kontrolní činnost v dozornách a velínech, psaní na stroji, práce s PC, laboratorní práce, sestavování nebo třídění drobných lehkých předmětů,
 - Ila Práce převážně vsedě spojená s lehkou manuální prací rukou a paží, řízení osobního vozidla, a některých drážních vozidel, přesouvání lehkých břemen nebo překonávání malých odporů, automatizované strojní opracovávání a montáž malých lehkých dílců, kusová práce nástrojářů a mechaniků, pokladní.
 - Ilb Práce spojená s řízením nákladního vozidla, traktoru, autobusu, trolejbusu, tramvaje a některých drážních vozidel a práce řidičů spojená s vykládkou a nakládkou. Převažující práce vstojе s trvalým zapojením obou rukou, paží a nohou - dělnice v potravinářské výrobě, mechanici, strojní opracování a montáž středně těžkých dílců, práce na ručním lisu. Práce vstojе s trvalým zapojením obou rukou, paží a nohou spojená s přenášením břemen do 10 kg prodavači, lakýrníci, svařování, soustružení, strojové vrtání, dělník v ocelárně, valciř hutních materiálů, tažení nebo tlačení lehkých vozíků. Práce spojená s ruční manipulací s živým břemenem, práce zdravotní sestry nebo ošetrovatelky u lůžka.
 - IIIa Práce vstojе s trvalým zapojením obou horních končetin občas v předklonu nebo vkleče, chůze -údržba strojů, mechanici, obsluha koksové baterie, práce ve stavebnictví - ukládání panelů na stavbách pomocí mechanizace, skladníci s občasným přenášením břemen do 15 kg, řezníci na jatkách, zpracování masa, pekaři, malíři pokojů, operátoři poloautomatických strojů, montážní práce na montážních linkách v automobilovém průmyslu, výroba kabeláže pro automobily, obsluha válcovacích tratí v kovoprůmyslu, hutní údržba, průmyslové žehlení prádla, čištění oken, ruční úklid velkých ploch, strojní výroba v dřevozpracujícím průmyslu.“⁹
- Z těchto kategorií vyplývají následující požadavky na objem prostoru na zaměstnance:
- „a) 12 m³ při práci zařazené do tříd I nebo IIa [...],
 - b) 15 m³ při práci zařazené do tříd IIb, IIIa nebo IIIb“⁹

Toto nařízení v zásadě odvozuje minimální přípustnou světlou výšku prostorů používaných k práci od plochy daných prostorů takto: pro plochu o velikosti

- a) do 20 m² nejméně 2,50 m,
- b) do 50 m² nejméně 2,60 m,
- c) od 51 do 100 m² nejméně 2,70 m,
- d) od 101 do 2000 m² nejméně 3,00 m,
- e) více než 2000 m² nejméně 3,25 m.⁹

V případě půdních prostor do 20 m² musí být světlá výška nad polovinou plochy minimálně 2,3 m, v případě větších prostor musí být světlá výška nad polovinou plochy minimálně stejná jako výše uvedená hodnota pro příslušnou plochu.⁹

Výjimkou jsou prostory, kde se pracuje výjimečně nebo po směnách kratších než čtyři hodiny - ty mohou mít světlou výšku pouze 2,1 m.⁹

Výjimku tvoří také prostory o rozloze 51 až 2 000 m² používané pro práce třídy I a IIa, kde je dodržen požadovaný objem na zaměstnance a je vyloučeno přímé oslnění zaměstnance - mohou mít světlou výšku 2,6 m.⁹

ZÁZEMÍ SLEZSKÉHO DIVADLA

AKTUÁLNÍ VÝMĚRY SLEZSKÉHO DIVADLA

	plocha m2		sklad	
šatňa			sklad 3NP	9,35
herci 1NP	20,44 + 15,54 + 2x16,19 + 15,42 + 20,07 + 29,95 + 16,36 = 84,72		sklad balet	8,2
orchester 1PP	23,58 + 18,26 + 49,75 = 91,59		rekvizity	27,89
dirigent	12,34		dekorace 2ks	64,46 + 71,65 = 136,11
návštevníci 1NP	8,25		závesy	18,32
balet 3NP	25,9 + 28,04 = 53,94			199,87
	250,84		hygienické zázemie	
hľadisko	?		sprcha 1	1,94
balkon	46,45		sprcha 2	1,98
lôža	50,03		wc muži 1PP	9,97
	96,48		wc ženy 1PP	3,34
javisko	?		wc muži 2PP	9,97
zadné	?		wc ženy 2PP	3,41
skušobné 3NP	84,19		wc muži 1NP	6,17
			wc ženy 1NP	6,69
zázemie zamestane			wc muži 2NP	10,53
pokladna	15,45		wc ženy 2NP	3,27
kancel 2NP	19,93 + 14,78 + 15,49 + 15,64 + 27,12 = 77,32		wc muži 3NP	9,67
kancel riaditel	25,32		wc ženy 3NP	2,97
úklid komora	9,67			69,91
sekretariát	13,96		tech. zázemie	
kuřárna	19,93		akumulátorovňa	24
	161,65		strojovna VZT	17,34
pracovňa			požiarník	9,94
žehliareň	19,34		telefónna ústredňa	19,9
kostýmy 2ks	26,37 + 34,72 = 61,09		prostor ÚT - boiler	46,65
dĺlna údržby	14,15		rozvod elektrina	11,35
pracovňa 3NP	37,49 + 32,58 + 19,71 = 89,78			129,18
vlasenkárna 3NP	26,37 + 13,78 + 32,29 = 72,44			
skušobňa orchester 2PP	135,18			
skušobňa zbor	50,45			
skušobňa orchester 4NP	76,19			
	518,62			

CITACE

MĚSTO

1

KARKOSZKOVÁ, Zuzana; KONCZYNA, Daniel; KUČEROVÁ, Zita; MISIAČEK, Radim; OLŠÁKOVÁ, Eliška et al. *Strategický plán rozvoje statutárního města Opavy 2021+: Analytická část, Opava [si ty]*. Online. Opava: Statutární město Opava: 2021. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/sity/strategicky-plan-2021/priloha-c-1_sp-opava-2021_analyticka-cast_final.pdf. [cit. 2024-03-10]

2

HALÁTEK, Dalibor; SKALÍK, Tomáš; HEISIGOVÁ, Martina; FOLTYSOVÁ, Jana; ROTREKL, Petr et al. *Koncepční materiál rozvoje kultury statutárního města Opavy*. Online. Opava: Statutární město Opava, 2014. Dostupné z: http://www.zaopavu.cz/storage/Koncepce_kultury/koncepcni_material_rozvoje_kultury.pdf. [cit. 2024-03-08].

3

STANJURA, Petr. Rozhovor s městských architektem. 20/02/2024. Opava.

4

VONDÁLOVÁ, Jana. Rozhovor s vedoucí LD SVČ Opava. 20/02/2024. Opava.

HISTORIE

1

Historie města a historické kalendárium. Online. In: STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. *Turistické informační centrum OPAVA*. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/tic/cz/mesto-opava/o-meste/historie-mesta-historicke-kalendarium/>. [cit. 16.2.2024].

2

ROSOVÁ, Romana, Martin STRAKOŠ, Dalibor HALÁTEK a Petra KANIOVÁ. *Průvodce architekturou Opavy*. Praha: Národní památkový ústav, 2012. ISBN ISBN 978-80-85034-62-2. str. 15

3

Ibidem. str. 16

4

Ibidem. str. 17

5

Ibidem. str. 19

6

Ibidem. str. 20

7

Ibidem. str. 21

8

Ibidem. str. 22

9

Ibidem. str. 26

10

Ibidem. str. 28

11

Ibidem. str. 27

12

Ibidem. str. 29

13

Ibidem. str. 31

14

Ibidem. str. 35

KULTURA

1

KARKOSZKOVÁ, Zuzana; KONCZYNA, Daniel; KUČEROVÁ, Zita; MISIAČEK, Radim; OLŠÁKOVÁ, Eliška et al. *Strategický plán rozvoje statutárního města Opavy 2021+: Analytická část, Opava [si ty]*. Online. Opava: Statutární město Opava, 2021. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/sity/strategicky-plan-2021/priloha-c-1_sp-opava-2021_analyticka-cast_final.pdf. [cit. 2024-03-10]

2

HALÁTEK, Dalibor; SKALÍK, Tomáš; HEISIGOVÁ, Martina; FOLTYSOVÁ, Jana; ROTREKL, Petr et al. *Koncepční materiál rozvoje kultury statutárního města Opavy*. Online. Opava: Statutární město Opava, 2014. Dostupné z: http://www.zaopavu.cz/storage/Koncepce_kultury/koncepcni_material_rozvoje_kultury.pdf. [cit. 2024-03-08].

3

4

STANJURA, Petr. Rozhovor s městských architektem. 20/02/2024. Opava.

5

VONDÁLOVÁ, Jana. Rozhovor s vedoucí LD SVČ Opava. 20/02/2024. Opava.

UMÍSTNĚNÍ

1

Český úřad zeměměřický a katastrální. Opava. Katastrální mapa. Online. Český úřad zeměměřický a katastrální, 2024. Dostupné z: nahlizenidokn.cuzk.cz. [cit. 2024-03-29].

2

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. Opava - památková zóna. Online. In: NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. Památkový katalog. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/pravni-ochrana/opava-84600>. [cit. 2024-03-29].

3

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Slezské divadlo*. Online. In: NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. Památkový katalog. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/slezske-divadlo-12701214>. [cit. 2024-03-29].

4

FUSKOVÁ, Vladimíra; ŠIŘINA, P.; ŠKVAIN, V. (URBANISTICKÉ STŘEDISKO OSTRAVA). *Územní plán Opavy: Úplné znění po změně č. 2: Hlavní výkres*. Územní plán. 1:5000. Online. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/uzemni-planovani/platny-uzemni-plan-opavy/a-2-hlavni-vykres-uz-po-zm2.pdf>. [cit. 2024-03-29].

5

FUSKOVÁ, Vladimíra; ŠIŘINA, P.; ŠKVAIN, V. (URBANISTICKÉ STŘEDISKO OSTRAVA). *Územní plán Opavy: Úplné znění po změně č. 2: Legenda hlavního výkresu*. Online. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/uzemni-planovani/platny-uzemni-plan-opavy/a-2-hlavni-vykres_legenda-uz-po-zm2.pdf. [cit. 2024-03-29].

6

Záplavová území: území s možností zatopení vodou při výskytu přirozené povodně. GIS aplikace. Online. Moravskoslezský kraj, 2024. Dostupné z: <https://geoportal.msk.cz/Html5Viewer/?viewer=zaplavovauzemi>. [cit. 2024-03-29].

VEŘEJNÝ PROSTOR

1

POCITOVEMAPY.CZ. *Opava [si ty] – pocitová mapa*. Online. 2021.
Dostupné z: <https://www.pocitovemapy.cz/opava-2021/nahled>. [cit. 2024-03-16].

2

SYNEK, Ondřej; KUZEMENSKÝ, Michal; PAVLIŠTA, David; VLACH, Jan; ŽID, Jiří et al. *Vize za Slezanku*. Online. Re:architekti, 2017. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/media/tiskove-zpravy/slezanka/rearchitekti_vize_za_slezanku_brozura_web_1709201.pdf. [cit. 2024-03-16]

3

CENTRE FOR CENTRAL EUROPEAN ARCHITECTURE MOBA STUDIO; STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. *OPAVA: OBCHODNÍ DŮM BREDÁ: Soutěžní dialog - Rámcové zadání*. Online. 2023.
Dostupné z: <https://cceamoba.cz/media/pages/souteze/odb/c305139b71-1698742806/odb-priloha-2-ramcove-zadani.pdf>. [cit. 2024-03-16]

4

KREJČÍ, Petra. *Kompozice a potenciál města Opavy*. Diplomová práce, vedoucí Roman Koucký. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, Ústav nauky o budovách, 2019.
Dostupné také z: https://www.fa.cvut.cz/galerie/diplomove-prace/2019-0-krejci-kompozice-a-potencial-mesta-opavy-76646/f5-dp-2019-krejci-petra-petra-krejci_opava_dvoustranky_nahled.pdf. [cit. 2024-03-16]

CENTRUM & FUNKCE

1

RE:ARCHITEKTI. *Vize za Slezanku: Průzkumy a rozbor lokality*. PDF, 204, st. 44-45. Opava, 2017.

2

ŠVEHLA, Jiří. *Opava - Horní náměstí*. Diplomová práce, vedoucí Zeněk Rothbauer. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, Ústav navrhování I, 2019. Dostupné také z: <https://dspace.cvut.cz/handle/10467/80321>. [cit. 2024-03-10].

3

KREJČÍ, Petra. *Kompozice a potenciál města Opavy*. Diplomová práce, vedoucí Roman Koucký. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, Ústav nauky o budovách, 2019. Dostupné také z: https://www.fa.cvut.cz/galerie/diplomove-prace/2019-0-krejci-kompozice-a-potencial-mesta-opavy-76646/f5-dp-2019-krejci-petra-petra-krejci_opava_dvoustranky_nahled.pdf. [cit. 2024-03-10].

DOPRAVA

1

UDIMO SPOL. S R. O. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Základní komunikační síť IAD*. Online. 1:20000. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/aktuality/zveme-vas-verejne-projednavani-tema-mobility/zakladni-komunikacni-sit-iad.pdf>. [cit. 2024-02-22].

2

STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. *Zóna placeného stání*. Online. 2024.Dostupné z: <https://mapy.opava-city.cz/portal/apps/webappviewer/index.html?id=9c80470baa2e4a7d9d7150fb2cda2ff3>. [cit. 2024-02-22].

3

MACEJKA, Petr a POSTRZEDNIKOVÁ, Iva. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Analytická část*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/novy-podadresar/pumm-analyza-verejne-projednani.pdf>. [cit. 2024-02-21].

4

SYNEK, Ondřej; KUZEMENSKÝ, Michal; PAVLIŠTA, David; VLACH, Jan; ŽID, Jiří et al. *Vize za Slezanku*. Online. 2017. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/media/tiskove-zpravy/slezanka/rearchitekti_vize_za_slezanku_brozura_web_1709201.pdf. [cit. 2024-02-21].

5

DVOŘÁK, Martin. *Vozový park v obcích ČR: První část série "Prostorové aspekty dopravy"*. Online. 2023. Dostupné z: <https://storymaps.arcgis.com/stories/6cd02a1229f5435d9753ada7c7ab2e71>. [cit. 2024-02-21].

6

UDIMO SPOL. S R.O. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Stupeň automobilizace v bytové zástavbě 2022*. Online. 1:7000. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/aktuality/zveme-vas-verejne-projednavani-tema-mobility/stupen-automobilizace-bytove-zastavbe-2022.pdf>. [cit. 2024-02-21].

7

BERNARDOVÁ, Veronika. *VIDEO: Úleva pro řidiče. Severní část obchvatu Opavy je kompletně otevřená*. Online. In: VLTAVA LABE MEDIA. Opavský a Hlučínský Denník. Dostupné z: https://opavsky.denik.cz/zpravy_region/opava-obchvat-otevreni-severni-cast-obchvatu-opavy.html. [cit. 2024-02-22].

8

MEČIAROVÁ, Ivana. *Parkování*. Online. In: STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. Opava-city.cz. 2019, 16.05.2023. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cz/mesto-urad/zivotni-situace/ridici/nova-stranka.html>. [cit. 2024-02-22].

9

MOTLOVÁ, Žaneta. *Bezplatné stání v ulicích Opavy končí, změna bude platit od ledna*. Online. In: MAFRA. IDnes.cz. 2023. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostava/zpravy/bezplatne-parkovani-opava-parkoviste-placene-zony-doprava.A231211_765300_ostava-zpravy_palj. [cit. 2024-02-23].

10

UDIMO SPOL. S R. O. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Odstavování vozidel v bytové zástavbě 2022*. Online. 1:7000. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/aktuality/zveme-vas-verejne-projednavani-tema-mobility/odstavovani-vozidel-bytove-zastavbe-2022.pdf>. [cit. 2024-02-22].

11

ROHÁČ, Pavel a MACEJKA, Petr. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Analytická část: Příloha č. 2 Parkování centra města*. Online. 2022. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/novy-podadresar/analyticka-cast-pumm_priloha-02-parkovani-centra-mesta_verze_2022.pdf. [cit. 2024-02-22].

12

MLČÁK, Martin. *Opava prvním městem s kompletním obchvatem*. Online. In: MLČÁK, Martin. Stavby v MS kraji. 2024. Dostupné z: <https://www.msstavby.cz/opava-prvnim-mestem-s-kompletnim-obchvatem-01-02-2024/>. [cit. 2024-02-23].

13

HRUŠKOVÁ, Jitka. *V Opavě si lidé půjčují kola stále častěji, narostl počet stanic i kol samotných*. Online. In: VLTAVA LABE MEDIA. Opavský a Hlučínský Denník. 2024. Dostupné z: https://opavsky.denik.cz/zpravy_region/opave-si-lide-pujcuji-kola-stale-casteji-narostl-pocet-stanic-samotnych-2024.html. [cit. 2024-02-27].

14

STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. *Cyklodoprava*. Online. Statutární město Opava, 2023. Dostupné z: <https://mapy.opava-city.cz/portal/sharing/rest/content/items/bf8df161c6b149feb18e5e7e338c6e9c/data>. [cit. 2024-02-23].

15

MĚSTSKÝ DOPRAVNÍ PODNIK OPAVA [MDPO]. *Jízdní řády*. Online.MĚSTSKÝ DOPRAVNÍ PODNIK OPAVA [MDPO]. MDPO.cz. Dostupné z: <https://www.mdpo.cz/jizdni-rady>. [cit. 2024-02-28].

16

UDIMO SPOL. S R. O. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Model dopravy - kartogram dopravního zatížení VD, rok 2022 v osobách za 24 hodin*. Online. 1:20000. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/novy-podadresar/model_dopravy_kartogram_dopravniho_zatizeni_vd_v_osobach_za_24_hodin.pdf. [cit. 2024-02-27].

17

STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. *Statutární město Opava: Městská hromadná doprava*. Online. 2022. Dostupné z: <https://mapy.opava-city.cz/portal/sharing/rest/content/items/497bbb96cc1a4d34b77eb447f56326bb/data>. [cit. 2024-02-28].

18

KOORDINÁTOR ODIS. *Regionální autobusová doprava*. Online. KOORDINÁTOR ODIS. ODIS. 2024. Dostupné z: <https://www.kodis.cz/lines/region>. [cit. 2024-02-28].

19

Opava zvažuje nové autobusové nádraží. Online. In: BUS TICKET. Transport Minutes. 2023. Dostupné z: <https://www.transportminutes.eu/opava-zvazuje-nove-autobusove-nadrazi/>. [cit. 2024-02-28].

20

KOORDINÁTOR ODIS. *Regionální linky ODIS: stav k 10. 12. 2023.* Online. Koordinátor ODIS, 2023. Dostupné z: https://kodis-files.s3.eu-central-1.amazonaws.com/regionalni_linky_a5e41fc1b5.pdf. [cit. 2024-02-28].

21

Nejkrásnější nádraží? Přece to opavské! Online. In: ČESKÁ TELEVIZE. ČT24. 2012. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/nejkrasnejsi-nadrazi-prece-to-opavske-293278>. [cit. 2024-02-27].

22

Rekonstrukce nádražní budovy Opava východ skončila. Online (archivováno). In: ČESKÉ DRÁHY. Ceskedrahy.cz. 2008. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20211112184959/http://www.ceskedrahy.cz/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/-2196/>. [cit. 2024-02-27].

23

Železniční stanice Opava - Východ. Online. In: NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. Památkový katalog. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/zeleznicni-stanice-opava-vychod-12636781>. [cit. 2024-02-27].

24

GERYKOVÁ, Katka. *Rekonstrukce vrátila nádraží Opava západ historickou podobu.* Online. In: POLAR TELEVIZE OSTRAVA. Polar televize. 2023. Dostupné z: <https://polar.cz/zpravy/opavsko/opava/11000036458/rekonstrukce-vratila-nadrazi-opava-zapad-historickou-podobu>. [cit. 2024-02-27].

25

RAILWAY CAPITAL. *314 Opava – Svobodné Heřmanice.* Online. 2024. Dostupné z: <https://railwaycapital.cz/wp-content/uploads/2023/11/314-RCAS-2024.pdf>. [cit. 2024-02-27].

26

Železniční trať Opava východ – Svobodné Heřmanice – Horní Benešov. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Železniční_trať_Opava_východ_–_Svobodné_Heřmanice_–_Horní_Benešov. [cit. 2024-02-27].

27

SPRÁVA ŽELEZNIC. *315 Opava - Hradec nad Moravicí.* Online. 2023. Dostupné z: <https://www.cd.cz/jizdni-rad/tratove-jizdni-rady/files/cz-k315-231210-01.pdf>. [cit. 2024-02-27].

28

Železniční trať Opava východ – Hradec nad Moravicí. Online. In: Wikipedia: the free encyclopedia. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Železniční_trať_Opava_východ_–_Hradec_nad_Moravicí. [cit. 2024-02-27].

29

SPRÁVA ŽELEZNIC. *317 Opava - Hlučín, Kravaře ve Slezsku - Chuchelná.* Online. 2023. Dostupné z: <https://www.cd.cz/jizdni-rad/tratove-jizdni-rady/files/cz-k317-231210-01.pdf>. [cit. 2024-02-27].

30

SPRÁVA ŽELEZNIC. *321 Opava - Ostrava - Havířov - Český Těšín, Ostrava-Svinov - Ostrava-Kunčice.* Online. 2023. Dostupné z: <https://www.cd.cz/jizdni-rad/tratove-jizdni-rady/files/cz-k321-231210-01.pdf>. [cit. 2024-02-27].

31

STUDENT AGENCY. *Opava východ - nádr.* Online. Regiojet.cz. 2024. Dostupné z: <https://regiojet.cz/stations/3741302004#timetables>. [cit. 2024-02-27].

32

ČESKÉ DRÁHY. *Detail vlaku IC 513 Opavan.* Online. České dráhy. 2024. Dostupné z: <https://www.cd.cz/vlak/513/29.2.2024/5457076/16.32/5434194/20.08/>. [cit. 2024-02-27].

33

LANĚ, Filip; PREJŠA, Jiří; TREŠL, Ondřej a VOLC, Ondřej. *Perspektivy vlakotramvají v ostravské aglomeraci: souhrn poznatků ze studijních prací na téma možností zřízení nových systémů lehké kolejové dopravy na Ostravsku.* Online. DIPRO, spol, 2010. Dostupné také z: https://www.czech-raildays.cz/2010/seminare/budoucnost_lane_a_spol.pdf. [cit. 2024-02-27].

34

GABZDYL, Josef. *Před 70 lety vyjely tramvaje mezi Ostravou a Hlučínem. Vydržely jen 32 let.* Online. In: MAFRA. IDnes.cz. 2020. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostava/zpravy/tramvaj-hlucin-ostava-historie-tramvaje.A201230_587228_ostava-zpravy_jog. [cit. 2024-02-27].

35

České a polské firmy usilují o obnovu tratě Opava - Ratibor. Online. In: ECONOMIA. Hospodářské noviny. 1996. Dostupné z: <https://archiv.hn.cz/c1-884370-ceske-a-polske-firmy-usiluji-o-obnovu-trate-opava-ratibor>. [paywall]. [cit. 2024-02-27].

36

Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraje: vyhodnocení programového dokumentu z r.2004. Online (archivováno). Moravskoslezský kraj, 2008. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20091123001000/http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/zip/dop_01_dopravnikoncepce_uplnazprava.pdf. [cit. 2024-02-27].

37

MOTLOVÁ, Žaneta. *Nechceme dál stát na okraji zájmu, říkají starostové z Bruntálska a Opavska.* Online. In: MAFRA. IDnes.cz. 2021. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ostava/zpravy/bruntal-nezajem-kraj-nezamestnanost-opava.A210224_596060_ostava-zpravy_woj. [cit. 2024-02-28].

38

ŠPAČEK, Jan. *Dopravní vztahy v monocentrických a polycentrických sídelních systémech.* Diplomová práce, vedoucí Daniel Seidenglanz. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, 2013. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/ixbzn/Diplomova_prace_-_Spacek_Jan.pdf. [cit. 2024-02-27].

DIVADLO

1

BRAUN, Kazimierz a VONDŘÁČEK, Jiří. Divadelní prostor. 2. vyd. Praha: Akademie múzických umění (AMU), 2001. ISBN 8085883732.

2

POLÁČEK, Vojtěch a POKORNÝ, Vít. Recyklované divadlo. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5751-3.

LOUTKY V KONTEXTU ČESKA

1

HORÁK, Ladislav. *Situační analýza českého loutkářství ve vztahu k zápisu na Reprezentativní seznam nemotného kulturního dědictví lidstva UNESCO*. Bakalářská práce, vedoucí Blanka Chládková. Brno: Janáčkova akademie muzických umění, Divadelní fakulta, Ateliér divadelní produkce a jevištní technologie, 2019. Dostupné také z: https://is.jamu.cz/th/stib9/Bakalarska_prace_Ladislav_Horak.pdf. [cit. 2024-03-16].

2

Kde se vzaly loutky? A jak se dostaly do Čech? Online. In: Kouzlo loutek. 2022. Dostupné z: <https://www.kouzloloutek.cz/a/kde-se-vzaly-loutky-a-jak-se-dostaly-do-cech#>. [cit. 2024-03-16].

3

ZEZULOVÁ, Barbora. *Historie loutkového divadla Říše loutek*. Bakalářská práce, vedoucí Zdeňka Hanková. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2019. Dostupné také z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/116124/130275325.pdf>. [cit. 2024-03-16].

4

BLECHA, Jaroslav a JIRÁSEK, Pavel. *Česká loutka*. Praha: KANT, 2009. ISBN 978-80-86970-23-3.

5

DUBSKÁ, Alice. *Dvě století českého loutkářství*. Praha: Akademie múzických umění, 2004. ISBN 80-7331-008-2.

6

Profesionální divadla. Online. 2017. In: Mezinárodní loutkářská unie (UNIMA). Dostupné z: <https://unima.idu.cz/prakticke-informace/profesionalni-divadla/>. [cit. 2024-03-10].

7

JURKOWSKI, Henryk. *Magie loutky: skici z teorie loutkového divadla*. Praha: Nakladatelství studia Ypsilon, 1997. ISBN 80-902482-0-9.

8

PAVLOVSKÝ, Petr a , kolektiv. *Základní pojmy divadla : teatrologický slovník*. Praha: Libri, Národní divadlo, 2004. ISBN 8072581716.

9

NOVÁK, Jan. *Fenomén českého loutkářství*. Praha: KANT, 2016. ISBN 978-80-7437-205-6.

LOUTKOVÉ DIVADLO V OPAVĚ

1

KARKOSZKOVÁ, Zuzana; KONCZYNA, Daniel; KUČEROVÁ, Zita; MISIAČEK, Radim; OLŠÁKOVÁ, Eliška et al. *Strategický plán rozvoje statutárního města Opavy 2021+: Akční plán pro roky 2022 - 2024*. Online. Opava: Statutární město Opava, 2021. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/sity/strategicky-plan-2021/priloha-c-3_sp-opava-2021_implementacni-cast.pdf. [cit. 2024-03-16].

2

PRACNÁ, Sylva. *HISTORIE NAŠEHO DIVADLA: Loutkové divadlo od svého vzniku do současnosti (1951-2021)*. Online. In: *Loutkové divadlo SVČ Opava. 2021* Dostupné z: <https://www.loutkovedivadloopava.cz/historie-divadla/>. [cit. 2024-03-09].

3

PURKERT, Jan. Loutkové divadlo: alias Loutkové divadlo Pionýr. Online. In: PURKERT, Jan. EUROPEAN THEATRE ARCHITECTURE. 2010. Dostupné z: <https://www.theatre-architecture.eu/cs/db/?theatreId=4947>. [cit. 2024-03-16].

4

JETELOVÁ, Tereza. Srovnání vybraných vicesouborových divadel v České republice. Diplomová práce, vedoucí Tereza Raabová. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, 2019. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/sxqfs/DP-Srovnani_vicesouborovych_divadel.pdf. [cit. 2024-03-16]

5

WENZELOVÁ, Soňa. *Rámcový plán práce na školní rok 2022/2023*. Online. In: Střediska volného času Opava. 2022. Dostupné z: <https://www.svcopava.cz/dokumenty>. [cit. 2024-03-30].

6

WENZELOVÁ, Soňa. Zpráva o činnosti 2021/2022. Online. Opava: Strědisko volného času, 2022. Dostupné z: <https://www.svcopava.cz/dokumenty>. [cit. 2024-03-16].

7

VONDÁLOVA, Jana. Telefonický hovor s vedoucí LD SVČ Opava. 27/03/2024. Brno-Opava

8

Kroužky 2023/2024. Online. In: Středisko volného času Opava. 2023. Dostupné z: <https://www.svcopava.cz/krouzky>. [cit. 2024-03-30].

ARGUMENTY PRO PŘEMÍSTĚNÍ LOUTKOVÉHO DIVADLA

1

HRUŠKOVÁ, Jitka. Opava koupí od církve budovu divadla. Cena je ale vyšší, než v posudcích. Online. In: VLTAVA LABE MEDIA. Opavský a Hlučínský Denník. 2024. Dostupné z: https://opavsky.denik.cz/zpravy_region/opava-loutkove-divadlo-cirkev-mesto-koupe-prodej-divadlo.html. [cit. 2024-03-29].

2

WIŚNIEWSKA, Marzena. *Performers in Polish Puppet Theatre*. In: WISNIEWSKA, Marzena a SUSZCZYŃSKI, Karol (ed.). *Puppetry in the 21 st Century: Reflections and Challenges*. Bialystok: The Aleksander Zelwerowicz National Academy of Dramatic Art in Warsaw, Branch Campus in Bialystok, Puppet Theatre Art Department, 2019, s. 19 - 31. ISBN 978-83-88358-07-4. Dostupné také z: https://www.academia.edu/40899067/Performers_in_Polish_Puppet_Theatre.

SLEZSKÉ DIVADLO

1

HILMERA, Jiří. Slezské divadlo Opava. Online. In: Institut umění - Divadelní ústav DATABÁZE DIVADEL. 2010. Dostupné z: <https://www.theatre-architecture.eu/cs/db/?theatreId=39>. [cit. 2024-03-16].

2

KARKOSZKOVÁ, Zuzana; KONCZYNA, Daniel; KUČEROVÁ, Zita; MISIAČEK, Radim; OLŠÁKOVÁ, Eliška et al. *Strategický plán rozvoje statutárního města Opavy 2021+: Akční plán pro roky 2022 - 2024*. Online. Opava: Statutární město Opava, 2021. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/sity/strategicky-plan-2021/priloha-c-3_sp-opava-2021_implementacni-cast.pdf. [cit. 2024-03-16].

3

JETELOVÁ, Tereza. *Srovnání vybraných vicesouborových divadel v České republice*. Diplomová práce, vedoucí Tereza Raabová. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, Ústav hudební vědy, 2019. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/sxqfs/DP-Srovnani_vicesouborovych_divadel.pdf. [cit. 2024-03-16]

4

Historie Slezského divadla. Online. In: SLEZKÉ DIVADLO OPAVA. 2020. Dostupné z: <https://www.divadlo-opava.cz/divadlo/o-divadle/historie-slezskeho-divadla/>. [cit. 2024-03-16].

5

ZBAVITEL, Miloš; BOŽENEK, Karel; PRACNÁ, Sylva; FIŠEROVÁ, Blanka a ŠOPÁK, Pavel. *Divadlo v Opavě : 200 let = Theater in Troppau : 200 Jahre : 1805-2005*. Ostrava: MONTANEX, 2005. ISBN 80-7225-196-1.

6

ŠTENCLOVÁ, Jarmila. *Výroční zpráva 2022*. Online. Opava: Slezské divadlo Opava, 2023. Dostupné z: <https://www.divadlo-opava.cz/divadlo/vyrocní-zpravy/>.

7

Stále hrajeme. Online. In: Slezké divadlo Opava. 2020. Dostupné z: <https://www.divadlo-opava.cz/program/stale-hrajeme/>. [cit. 2024-03-29].

POTENCIÁL DRUHÉ SCÉNY PRO SLEZSKÉ DIVADLO

1

KOOLHAAS, Rem, TICHÁ, Jana (ed.). *Rem Koolhaas: Texty*. Praha: Zlatý řez, 2014. ISBN 9788090382688.

2

Recyklované divadlo. Online. In: BOOKPORT. 2021.
Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/recyklovane-divadlo-1340/>. [cit. 2024-03-16].

3

BRAUN, Kazimierz. *Divadelní prostor*. 2. české vyd. Praha: Akademie múzických umění (AMU), 2001. ISBN 8085883732.

4

POLÁČEK, Vojtěch a POKORNÝ, Vít. *Recyklované divadlo*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5751-3.

5

BROOK, Peter. *Prázdný prostor*. Praha: Panorama, 1988. ISBN 402-22-855.

6

JIŘÍK, Jan. *Divadlo a utopie*. Praha: Akademie múzických umění (AMU), 2018. ISBN 9788073314644.

POROVNÁNÍ ZÁZEMÍ SLEZSKÉHO DIVADLA

1

STÝBLO, Zbyšek a SOUKENKA, Vladimír. *Divadlo: prostor & akce*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2022. ISBN 978-80-01-06926-4.

NORMY A PODKLADY PRO ÚČELY NAVRHOVÁNÍ DIVADEL

1

PROJEKTOVÁ A INŽENÝRSKÁ ORGANIZACE MINISTERSTVA KULTURY ČSR. ČSN 73 5241, *Názvosloví pro kulturní objekty s hledištěm*. Praha: Český normalizační institut, 1988. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

2

PROJEKTOVÁ A INŽENÝRSKÁ ORGANIZACE MINISTERSTVA KULTURY ČSR. ČSN 73 5245, *Kulturní objekty s hledištěm: Podmínky viditelnost*. Praha: Český normalizační institut, 1988. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

3

AVETON S.R.O. ČSN 73 0527, *Akustika – Projektování v oboru prostorové akustiky – Prostory pro kulturní účely – prostory ve školách – Prostory pro veřejné účely*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2023. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

4

DVOŘÁČEK, Karel. ČSN 33 2420 ed. 2., *Elektrické instalace nízkého napětí – Elektrická zařízení v divadlech a jiných objektech pro kulturní účely*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2009. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

5

STÁTNÍ PODNIK TECHNOART. ČSN 941 8112, *Jevištní technologická zařízení. Bezpečnostné technické požadavky*. Praha: Český normalizační institut, 1993. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

6

COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION [CEN]. ČSN EN 17206, *Zábavní technika - Stroje pro jevištní a jiné zábavní oblasti - Bezpečnostní požadavky a kontrola*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2020. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

7

PAVUS A.S. ČSN 73 0810, *Požární bezpečnost staveb - Společná ustanovení*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2016. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

8

PAVUS A.S. ČSN 73 0831 ed. 2, *Požární bezpečnost staveb - Shromažďovací prostory*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2020. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

9

ČESKÁ REPUBLIKA. Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.: Nařízení vlády, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci. In: zakonyprolidi.cz. 2007. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-361/zneni-20240101>. [cit. 2024-03-15]. Aktuální znění (verze 16.) podle 330/2023 Sb. a 452/2023 Sb.

10

COMITÉ EUROPÉEN DE NORMALISATION [CEN]. ČSN EN 12464-1, *Světlo a osvětlení – Osvětlení pracovišť – Část 1: Vnitřní pracoviště*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2022. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

11

ZNALECKÝ ÚSTAV BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ, Z. Ú. ČSN 73 4108, *Hygienická zařízení a šatny*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2020. Dostupné také z: Česká agentura pro standardizaci, csnonlinefirmy.agentura-cas.cz.

12

ČESKÁ REPUBLIKA. Vyhláška č. 268/2009 Sb.: *Vyhláška o technických požadavcích na stavby*. In: Zakonyprolidi.cz. Praha, 2009. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-268/zneni-20211112>. [cit. 2024-03-15]. K 1.1.2024 zrušená dle zákona 283/2021 Sb.

13

STÝBLO, Zbyšek a SOUKENKA, Vladimír. *Divadlo: prostor & akce*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, 2022. ISBN 978-80-01-06926-4.

14

NEUFERT, Ernst. *Navrhování staveb*. 2. české vydání. Consultinvest Interna, 2000. ISBN 8090148662.

15

Navrhování staveb. Online. In: Martinus. 2000. Dostupné z: <https://www.martinus.sk/110625-navrhovani-staveb/kniha>. [cit. 2024-03-16].

16

STRONG, Judith. *Book Theatre Buildings - A Design Guide*. Londýn: Association of British Theatre Technicians, 2010. ISBN 9780203854686.

17

POLÁČEK, Vojtěch a POKORNÝ, Vít. *Recyklované divadlo*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5751-3.

18

Recyklované divadlo. Online. In: BOOKPORT. 2021. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/recyklovane-divadlo-1340/>. [cit. 2024-03-16].

ZDROJE OBRÁZKŮ MĚSTO

1

[@CactiStackingCrane]. *Solar System true color (planets only)*. Barevná kompozitní fotografie. Online. 2022. In: Wikimedia Commons. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004 -. Dostupné z: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Solar_System_true_color_\(planets_only\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Solar_System_true_color_(planets_only).jpg). [cit. 2024-03-20]. Označení polohy statutárního města Opava Viliam Šebora, Brno, 2024.

2

Poloha Opavy v rámci zeměkoule. Černobílá grafika. Online. In. DROZDEK, Martin. *Mapový portál*. In: STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. Opava. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cz/mapy/>. [cit. 2024-03-20].

3

Jiří Dobrý [@Multimotyl]. *Opava from the south = Opava z Jihu*. Barevná fotografie. Online. Opava, 2010. In: Wikimedia Commons. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004 -. Dostupné z: <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Opava-panorama-from-south.jpg>. [cit. 2024-03-20].

HISTORIE

1

BARTEKOVÁ Ester. *Mioritský kášter s kostelem sv. Ducha*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

2

BARTEKOVÁ Ester. *Dominikánský klášter s kostelem sv. Václava (dnešní dům umění)*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

3

Podoba opavského divadla z 19. století. Černobílá fotografie. Online. In: HRUŠKOVÁ, Jitka. *DOMY S HISTORIÍ: Slezské divadlo*. In: VLTAVA LABE MEDIA. Opavský a Hlučínský Denník. Dostupné z: https://opavsky.denik.cz/zpravy_region/domy-s-historii-slezske-divadlo20101020.html[cit. 2024-02-22].

4

Východní nádraží kolem roku 1910. Černobílá fotografie. Online. Opava, 1910. In: DLUGOŠ, Jan. *Stará Opava*. Dostupné z: [hhttps://staraopava.cz/janska/slides/janska%20%286%29.html](https://staraopava.cz/janska/slides/janska%20%286%29.html). [cit. 2024-02-22].

5

Obchodní a živnostenská komora podle projektu Leopolda Bauera. Barevná fotografie. Online. In: KNIHOVNA PETRA BEZRUČE V OPAVĚ. *Historie objektu*. Dostupné z: <https://staraopava.cz/janska/slides/janska%20%286%29.html>. [cit. 2024-02-22].

6

Obchodní dům Breda a Weinstein. Černobílá fotografie. Online. In: JANÍKOVÁ, Helena. *Příběhy z ghetta: Boskovický rodák Max Breda a historie jedné kulturní památky*. 2017. In: SPOLEK OHLASY. *Ohlasy: dění na Boskovicku*. Dostupné z: <https://ohlasy.info/clanky/2017/05/max-breda.html>. [cit. 2024-02-22].

7

BARTEKOVÁ Ester. *Kostel sv. Hedviky*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

8

BARTEKOVÁ Ester. *Loutkové divadlo v Opavě*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

9

BARTEKOVÁ Ester. *Hotel Koruna*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

10

Horní náměstí, Slezské divadlo po novorenesanční přestavbě. Černobílá fotografie. Online. In: DLUGOŠ, Jan. *Stará Opava. Staré fotografie a pohlednice města...* Dostupné z: <https://staraopava.cz/horninamesti/>. [cit. 2024-02-22].

11

BARTEKOVÁ Ester. *Slezské divadlo, současná podoba*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

12

Historický pohled z ulice U Jatkařské brány, s vyznačením špalíčku. Černobílá fotografie. Online. In: DLUGOŠ, Jan. *Stará Opava*. Dostupné z: <https://staraopava.cz/horninamesti/>. [cit. 2024-02-22].

13

BARTEKOVÁ Ester. *Současný pohled z ulice U Jatkařské brány s vyznačením přístavby divadla*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

KULTURA

1

MOJŽÍŠOVÁ, Petra. Mapa kulturních institucí Opava. čerpáno z: MAPY.CZ. *Opava*. Online. Seznam.cz, 2024. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?q=opava&source=muni&id=4660&ds=2&x=17.8936936&y=49.9261995&z=11>. [cit. 2024-03-10].

3

Stávající budova loutkového divadla Opava. Barvená fotografie. Online. In: DOBROVOLNÁ, Lada. *Majitele budovy, kde sídlí i loutkové divadlo, určí soud*. In: STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. Opava. 2019. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/cz/nabidka-temat/media/tiskove-zpravy/majitele-budovy-kde-sidli-loutkove-divadlo-urci-soud.html>. [cit. 2024-03-10].

4

Bývalý Mariánský ústav na Rybím trhu. Barevná fotografie. Online. In: ROSOVA, Romana. *Bývalý Mariánský ústav na Rybím trhu*. In: ZA OPAVU ZAPSANÝ SPOLEK. *Zaopavu.cz*. Opava, 2008. Dostupné z: <http://www.zaopavu.cz/view.php?cislocianku=2008010013>. [cit. 2024-03-10].

UMÍSTNĚNÍ

1

MOJŽÍŠOVÁ, Petra. *Situace řešeného území*. Čerpáno z:

- MAPY.CZ. *Opava*. Online. Seznam.cz, 2024. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?source=muni&id=4660&ds=1&x=17.9055704&y=49.9387857&z=17>. [cit. 2024-03-26]

2

FUSKOVÁ, Vladimíra; ŠIŘINA, P.; ŠKVAIN, V. (URBANISTICKÉ STŘEDISKO OSTRAVA). *Územní plán Opavy: Úplné znění po změně č. 2: Hlavní výkres*. Územní plán. 1:5000. Online. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/uzemni-planovani/platny-uzemni-plan-opavy/a-2-hlavni-vykres-uz-po-zm2.pdf>. [cit. 2024-03-29].

3

Záplavová území: území s možností zatopení vodou při výskytu přirozené povodně. GIS aplikace. Online. Moravskoslezský kraj, 2024. Dostupné z: <https://geoportal.msk.cz/Html5Viewer/?viewer=zaplavovauzemi>. [cit. 2024-03-29].

4

Územní plán Opavy: Úplné znění po změně č. 2: Textová část. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/uzemni-planovani/platny-uzemni-plan-opavy/opava-txt-uplne-zneni-po-zm2-12-22.pdf>. [cit. 2024-03-29].

5

Ibidem.

6

Ibidem.

7

FUSKOVÁ, Vladimíra a ŠKVAIN, Václav. *Odůvodnění Územního plánu Opavy, ve znění Změny č. 2: B.4 Výkres technické infrastruktury-energetiky a elektronických komunikací*. Online. 1:5000. Opava: Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/uzemni-planovani/platny-uzemni-plan-opavy/b-4-energetika-uz-po-zm2.pdf>. [cit. 2024-04-30].

8

FUSKOVÁ, Vladimíra; KRAUSOVÁ, Martina a ŠKVAIN, Václav. *Odůvodnění Územního plánu Opavy, ve znění Změny č. 2: B.3 Výkres technické infrastruktury-vodní hospodářství*. Online. 1:5000. Opava: Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/uzemni-planovani/platny-uzemni-plan-opavy/b-3-vodni-hospodarstvi-uz-po-zm2.pdf>. [cit. 2024-04-30].

9

FUSKOVÁ, Vladimíra a ŠKVAIN, Václav. *Odůvodnění Územního plánu Opavy, ve znění Změny č. 2: Legenda výkresu technické infrastruktury-energetiky a elektronických komunikací*. Online. Opava: Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/uzemni-planovani/platny-uzemni-plan-opavy/b-4-energetika_legenda-uz-po-zm2.pdf. [cit. 2024-04-30].

10

FUSKOVÁ, Vladimíra; KRAUSOVÁ, Martina a ŠKVAIN, Václav. *Odůvodnění Územního plánu Opavy, ve znění Změny č. 2: Legenda výkresu technické infrastruktury-vodní hospodářství*. Online. Opava: Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/uzemni-planovani/platny-uzemni-plan-opavy/b-3-vodni-hospodarstvi_legenda-uz-po-zm2.pdf. [cit. 2024-04-30].

VÝVOJ STRUKTURY HISTORICKÉHO CENTRA

1

BRADÁVKA, Ondřej. *Soutisk stabilního katastru z roku 1836 a současné katastrální mapy*. In: BARTEKOVÁ, Ester; BRADÁVKA, Ondřej; BARTEKOVÁ, Ester; KRÍŽKOVÁ, Marie a SOLMOŠIOVÁ, Sára. AUDIT MAŠINÉRIE. Brno: Fakulta architektury Vysokého učení technického v Brně, 2024. Dosud nepublikováno.

VEŘEJNÝ PROSTOR

1 KŘÍŽKOVÁ, Marie. *Veřejný prostor katastrálního území Opava-Město*. Čerpáno z:

- SYNEK, Ondřej; KUZEMENSKÝ, Michal; PAVLIŠTA, David; VLACH, Jan; ŽID, Jiří et al. *Vize za Slezanku*. Online. Re:architekti, 2017. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/media/tiskove-zpravy/slezanka/rearchitekti_vize_za_slezanku_brozura_web_1709201.pdf. [cit. 2024-03-16]
- CENTRE FOR CENTRAL EUROPEAN ARCHITECTURE MOBA STUDIO; STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. *OPAVA: OBCHODNÍ DŮM BREDÁ: Soutěžní dialog - Rámcové zadání*. Online. 2023. Dostupné z: <https://cceamoba.cz/media/pages/souteze/odb/c305139b71-1698742806/odb-priloha-2-ramcove-zadani.pdf>. [cit. 2024-03-16]
- MAPY.CZ. *Opava*. Online. Seznam.cz, 2024. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?source=muni&id=4660&ds=1&x=17.9055704&y=49.9387857&z=17>. [cit. 2024-03-16]

2 POCITOVEMAPY.CZ. *Opava [si ty] – pocitová mapa*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.pocitovemapy.cz/opava-2021/nahled>. [cit. 2024-03-16].

3 KŘÍŽKOVÁ, Marie. *Radniční věž na Horním náměstí*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. 2024.

4 KŘÍŽKOVÁ, Marie. *Pohled na Konkatedrálu Nanebevzetí Panny Marie*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. 2024.

CENTRUM & FUNKCE

1 MOJŽÍŠOVÁ, Petra. *Mapa funkční využití parteru město Opava*. čerpáno z:

- RE:ARCHITEKTI. *Vize za Slezanku: Průzkumy a rozborů lokality*. st. 44-45. Opava, 2017.
- ŠVEHLA, Jiří. *Opava - Horní náměstí*. Diplomová práce, vedoucí Zeněk Rothbauer. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, Ústav navrhování I, 2019. Dostupné také z: <https://dspace.cvut.cz/handle/10467/80321>. [cit. 2024-03-10]
- MAPY.CZ. *Opava*. Online. Seznam.cz, 2024. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?source=muni&id=4660&ds=1&x=17.9055704&y=49.9387857&z=17>. [cit. 2024-03-16]

2 ŠEBORA, Viliam. *(Ne)funkční parter v Slezance*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. 2024.

DOPRAVA V KONTEXTU SLEZSKÉHO DIVADLA

1 UDIMO SPOL. S R. O. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Základní komunikační síť IAD*. Online. 1:20000. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/aktuality/zveme-vas-verejne-projednavani-tema-mobility/zakladni-komunikacni-sit-iad.pdf>. [cit. 2024-02-22].

2 MACEJKA, Petr a POSTRZEDNIKOVÁ, Iva. *Intenzita automobilové dopravy v centru města za 24 hodin*. Tabulka. Online. 2022. In: MACEJKA, Petr a POSTRZEDNIKOVÁ, Iva. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Analytická část*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/novy-podadresar/pumm-analyza-verejne-projednani.pdf>. [cit. 2024-02-21].

3 SEZNAM.CZ, A.S. a CYCLOMEDIA TECHNOLOGY B.V.. *Náměstí Republiky, Opava* Interaktivní panorama. Online. Opava, 2023. In: Mapy.cz. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?pano=1&pid=102728384&newest=1&yaw=3.821&fov=1.257&pitch=0.082&x=17.8985666&y=49.9401134&z=19>. [cit. 2024-03-09].

4 STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA. *Zóna placeného stání*. Online. 2024. Dostupné z: <https://mapy.opava-city.cz/portal/apps/webappviewer/index.html?id=9c80470baa2e4a7d9d7150fb2cda2ff3>. [cit. 2024-02-22].

5 JIRKOVSKÝ, Standa. *Parkoviště Koruna*. Barevná fotografie. Online. Opava, 2022. In: Mapy.cz. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?source=traf&id=54091&gallery=1&sourcep=foto&idp=5946332&x=17.8992286&y=49.9405662&z=18>. [cit. 2024-02-22].

6 UDIMO SPOL. S R. O. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Odstavování vozidel v bytové zástavbě 2022*. Online. 1:7000. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/aktuality/zveme-vas-verejne-projednavani-tema-mobility/odstavovani-vozidel-bytove-zastavbe-2022.pdf>. [cit. 2024-02-22].

7 ROHÁČ, Pavel a MACEJKA, Petr. *Graf 2 Nabídka a poptávka parkování v oblasti 19 v 10 hodin (Rybí trh)*. Graf. Online. 2022. In: ROHÁČ, Pavel a MACEJKA, Petr. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Analytická část: Příloha č. 2 Parkování centra města*. Online. 2022. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/novy-podadresar/analyticka-cast-pumm-priloha-02-parkovani-centra-mesta_verze_2022.pdf. [cit. 2024-02-22].

8 ROHÁČ, Pavel a MACEJKA, Petr. *Graf 28 Nabídka a poptávka parkování v oblasti 19 po 18 hodině (Rybí trh)*. Graf. Online. 2022. In: ROHÁČ, Pavel a MACEJKA, Petr. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Analytická část: Příloha č. 2 Parkování centra města*. Online. 2022. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/novy-podadresar/analyticka-cast-pumm-priloha-02-parkovani-centra-mesta_verze_2022.pdf. [cit. 2024-02-22].

9

TECHNICKÉ SLUŽBY OPAVA A.S.. *Parkovací dům na ul. Skladištní*. Barevná fotografie. Online. Opava, 2023. In: Technické služby Opava. Dostupné z: <https://www.tsopava.cz/sluzby/parkovani-motorovych-vozidel/parkovaci-dum-na-ul-skladistni/>. [cit. 2024-02-22].

10

MACEJKA, Petr a POSTRZEDNIKOVÁ, Iva. *Průzkum cyklistické dopravy za 8 hodin*. 2022. In: MACEJKA, Petr a POSTRZEDNIKOVÁ, Iva. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Analytická část*. 2022. Dostupné z: <https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/novy-podadresar/pumm-analyza-verejne-projednani.pdf>. [cit. 2024-02-21].

11

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Stojan na kola za Slezským divadlem*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

12

SYNEK, Ondřej; KUZEMENSKÝ, Michal; PAVLIŠTA, David; VLACH, Jan; ŽID, Jiří et al. *Graf 2: Důvod a frekvence návštěv řešeného území*. Graf. Online. 2017. In: SYNEK, Ondřej; KUZEMENSKÝ, Michal; PAVLIŠTA, David; VLACH, Jan; ŽID, Jiří et al. *Vize za Slezanku*. 2017. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/media/tiskove-zpravy/slezanka/rearchitekti_vize_za_slezanku_brozura_web_1709201.pdf. [cit. 2024-02-21].

13

ŠEBORA, Viliam. *Lidi procházející se centrem Opavy "jen tak"*. Černobílá fotografie. Osobní sbírka. 2024.

14

UDIMO SPOL. S R. O. *Plán udržitelné městské mobility Opava: Model dopravy - kartogram dopravního zatížení VD, rok 2022 v osobách za 24 hodin*. Online. 1:20000. Statutární město Opava, 2022. Dostupné z: https://www.opava-city.cz/files/cz/nabidka-temat/uzemni-planovani/mobilita-opava/novy-podadresar/model_dopravy_kartogram_dopravniho_zatizeni_vd_v_osobach_za_24_hodin.pdf. [cit. 2024-02-27].

15

[@Tooti]. *Horní nám., zastávka Divadlo*. Barevná fotografie. Online. Opava, 2019. In: Imhd.sk. Dostupné z: <https://imhd.sk/transport/gallery-media/346/Opava/222007/165-312-9T4-8276-route-201-203-213-Horní-nám-zastávka-Divadlo?ref=transport%2Fgallery%2F346%2FOpava>. [cit. 2024-03-09].

16

MĚSTSKÝ DOPRAVNÍ PODNIK OPAVA [MDPO]. *Síť autobusových linek MHD Opava*. Schéma. Online. Opava, 2022. In: MDPO.cz. Dostupné z: <https://www.mdpo.cz/jizdni-rady>. [cit. 2024-02-28].

17

MĚSTSKÝ DOPRAVNÍ PODNIK OPAVA [MDPO]. *Síť trolejbusových linek MHD Opava*. Schéma. Online. Opava, 2024. In: MDPO.cz. Dostupné z: <https://www.mdpo.cz/jizdni-rady>. [cit. 2024-02-28].
KOORDINÁTOR ODIS. *Regionální linky ODIS: stav k 10. 12. 2023*. Online. Koordinátor ODIS, 2023. Dostupné z: https://kodis-files.s3.eu-central-1.amazonaws.com/regionalni_linky_a5e41fc1b5.pdf. [cit. 2024-02-28].

KUBÍK, Honza "Ford'ak". *...rok 2019..* Barevná fotografie. Online. 2019 (publikace 2021). Dostupné z: Facebook, <https://www.v6.facebook.com/photo.php?fbid=1276901302759784&set=p.1276901302759784&type=3>. [cit. 2024-03-09]. Komentář pod příspěvkem Slezského zemského muzea o nádraží Opava východ.

ŠPAČEK, Jan. *Celkový počet spojení veřejnou hromadnou dopravou mezi zvolenými středisky ostravského regionu*. Schéma. Online. Brno, 2013. In: ŠPAČEK, Jan. *Dopravní vztahy v monocentrických a polycentrických sídelních systémech*. Diplomová práce, vedoucí Daniel Seidenglanz. Brno: Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, 2013. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/ixbnz/Diplomova_prace_-_Spacek_Jan.pdf. [cit. 2024-02-27].

SLEZSKÉ DIVADLO

1

BRADÁVKA, Ondřej. *Vztah k urbánní struktuře a veřejnému prostoru - Opava*. Infografika. In: BARTEKOVÁ, Ester; BRADÁVKA, Ondřej; BARTEKOVÁ, Ester; KRÍŽKOVÁ, Marie a SOLMOŠIOVÁ, Sára. AUDIT MAŠINÉRIE. Brno: Fakulta architektury Vysokého učení technického v Brně, 2024. Dosud nepublikováno.

2

Historický snímek původní budovy Slezského divadla. Černobílá fotografie. Online. In: DLUGOŠ, Jan. *Stará Opava. Staré fotografie a pohlednice města...* Dostupné z: <https://staraopava.cz/horninamesti/index.html>. [cit. 2024-02-22].

3

Požár Slezského divadla Opava. Černobílá fotografie. Online. In: Ibidem.

4

Historický snímek původní budovy Slezského divadla. Černobílá fotografie. Online. In: Ibidem.

5

Slezské divadlo po přestavbě. Barevná fotografie. Online. In: Ibidem.

6

Zadní strana divadla po přístavbě. Barevná fotografie. Online. In: Ibidem.

7

Historický snímek původní budovy Slezského divadla. Černobílá fotografie. Online. In: Ibidem.

8

POLÁK, Michal. *Současný stav Slezského divadla Opava*. Barevná fotografie. Online. Opava, 2008. In: HILMERA, Jiří. *Slezské divadlo Opava*. Online. In: Institut umění - Divadelní ústav. DATABÁZE DIVADEL. 2010. Dostupné z: <https://www.theatre-architecture.eu/cs/database.html?theatreId=39>. [cit. 2024-03-12].

9

ŠEBORA, Viliam. *Konzola bezpečnostního systému Slezského Divadla*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Opava, 2024.

10

ŠTENCLOVÁ, Jarmila. *Vývoj návštěvnosti*. Tabulka. Online. In: ŠTENCLOVÁ, Jarmila. *Výroční zpráva 2019*. Opava: Slezské divadlo Opava, 2020. Dostupné z: <https://www.divadlo-opava.cz/divadlo/vyrocní-zpravy/>. [cit. 2024-03-29].

11

ŠTENCLOVÁ, Jarmila. *Vývoj návštěvnosti*. Tabulka. Online. In: ŠTENCLOVÁ, Jarmila. *Výroční zpráva 2022*. Opava: Slezské divadlo Opava, 2023. Dostupné z: <https://www.divadlo-opava.cz/divadlo/vyrocní-zpravy/>. [cit. 2024-03-29].

12

ŠEBORA, Viliam. *Počet aktérů v aktuálních inscenacích SD*. Čerpáno z:

- *Stále hrajeme*. Online. In: Slezské divadlo Opava. 2020. Dostupné z: <https://www.divadlo-opava.cz/program/stale-hrajeme/>. [cit. 2024-03-29].

LOUTKY V KONTEXTU ČESKA

1

Detail loutky. Barevná fotografie. Online. In: *Loutkové divadlo jako kulturní fenomén*. In: ZÁPADOČESKÉ MUZEUM V PLZNI. *Edukace v loutkářství*. 2020. Dostupné z: <https://muzeum-loutek.cz/edukace-v-loutkarstvi/index.php/ceske-loutkarstvi/loutkove-divadlo-jako-kulturni-fenomen>. [cit. 2024-03-12].

2

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Pozůstatky z představení - Říše Loutek*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Praha 2024.

3

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Výkladní skříň pasáže divadla Minori*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Praha 2024.

4

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Čekající loutky*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Praha 2024.

5

Historický snímek loutkařů. Černobílá fotografie. Online. In: MALÍKOVÁ, Nina. *Stručné dějiny českého loutkářství* In ZÁPADOČESKÉ MUZEUM V PLZNI. *Edukace v loutkářství*. 2020. Dostupné z: <https://muzeum-loutek.cz/edukace-v-loutkarstvi/index.php/ceske-loutkarstvi/strucne-dejiny-ceskeho-loutkarstvi>. [cit. 2024-03-12].

6

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Žert - divadlo Minor*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Praha 2024.

7

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Vylepšený měřič přestávek - divadlo Minor*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Praha 2024.

8

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Připomínka na přírodní pohromu- Říše Loutek*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Praha 2024.

9

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Sbírka loutek - Říše Loutek*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Praha 2024.

10

Muzeum loutek Plzeň. Barevná fotografie. Online. In: *Muzeum loutek*. In: PLZEŇ – TURISMUS. *Visit Plzeň*. 2024. Dostupné z: <https://www.visitplzen.eu/lokalita/muzeum-loutek/>. [cit. 2024-03-13].

LOUTKOVÉ DIVADLO V OPAVĚ

1

BRADÁVKA, Ondřej. *Vztah k urbánní struktuře a veřejnému prostoru - Opava*. Infografika. In: BARTEKOVÁ, Ester; BRADÁVKA, Ondřej; BARTEKOVÁ, Ester; KRÍŽKOVÁ, Marie a SOLMOŠIOVÁ, Sára. AUDIT MAŠINÉRIE. Brno: Fakulta architektury Vysokého učení technického v Brně, 2024. Dosud nepublikováno.

2

Loutkové divadlo Pionýr. Kresba tuší. Online. In: PRACNÁ, Sylva. *HISTORIE NAŠEHO DIVADLA: Loutkové divadlo od svého vzniku do současnosti (1951-2021)*. Online. In: Loutkové divadlo SVČ Opava. 2021. Dostupné z: <https://www.loutkovedivadloopava.cz/historie-divadla/>. [cit. 2024-03-09].

3

Půdorys Loutkové divadlo v Opavě. Stavební výkres. Online. In: PURKERT, Jan. Loutkové divadlo: alias Loutkové divadlo Pionýr. Online. In: Institut umění - Divadelní ústav. DATABÁZE DIVADEL. 2010. Dostupné z: <https://www.theatre-architecture.eu/cs/db/?theatreId=4947>. [cit. 2024-03-16].

4

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Loutkové divadlo SVČ Opava - foyer*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Opava 2024.

5

SOLMOŠIOVÁ, Sára. *Loutkové divadlo SVČ Opava - šatna diváci*. Barevná fotografie. Osobní sbírka. Opava 2024.

NORMY A PODKLADY PRO ÚČELY NAVRHOVÁNÍ DIVADEL

1

[\[@bigbug21\]](#). *Sir Norman Foster at the inauguration ceremony of Dresden's refurbished central railway station = Sir Norman Foster bei der Einweihungsfeier des sanierten Dresdner Hauptbahnhofs*. Barevná fotografie. Online. Drážďany, 2006. In: Wikimedia Commons. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2004 -. Dostupné z: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Norman_Foster_dresden_061110.jpg. [cit. 2024-03-17].

2

Publikace Divadlo: prostor & akce. Obálka knihy. Online. Praha, 2022. In: ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE. Fakulta architektury ČVUT v Praze. Dostupné z: <https://www.fa.cvut.cz/cs/vyzkum-a-spoluprace/publikace/45210-divadlo-prostor-akce>. [cit. 2024-03-17].

3

Publikace Recyklované divadlo. Barevná fotografie. Online. In: KNIHOBOT. Knihobot.sk. Dostupné z: <https://knihobot.sk/g/53499>. [cit. 2024-03-17].

4

Publikace Theatre buildings: a design guide. Obálka knihy. Online. In: Amazon.com. Dostupné z: <https://www.amazon.com/Theatre-Buildings-Association-British-Technicians/dp/0415548942>. [cit. 2024-03-17].